

Iechyd Cyhoeddus Cymru

Adroddiad Perfformiad 2016 / 17

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Rhagair y Cadeirydd

Dyma fy wythfed rhagair a'm rhagair terfynol ar gyfer yr Adroddiad Blynyddol gan fod fy nghyfnod fel Cadeirydd Iechyd Cyhoeddus Cymru yn dod i ben ar 31 Gorffennaf. Rwy'n meddwl yn ôl nid yn unig dros flwyddyn brysur a llwyddiannus arall i Iechyd Cyhoeddus Cymru, ond gan fyfyrio hefyd ar y newidiadau yn y maes iechyd cyhoeddus ers i'n sefydliad gael ei greu yn 2009.

Nid yw rhai pethau wedi newid: erys yr ansicrwydd economaidd, y pwysau aruthrol ar y GIG yng Nghymru a'r heriau iechyd cyhoeddus sy'n ein hwynebu o ran creu Cymru iachach, hapusach a thecach.

Serch hynny, gallwn fod yn obeithiol am y dyfodol. Mae Cymru yn arwain y ffordd yn y maes deddfwriaethol yn sgil pasio Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015) ac yn fwy diweddar, Fil Iechyd y Cyhoedd (Cymru) (2017) gan Lywodraeth Cymru. Mae'r ddau ddarn hyn o ddeddfwriaeth yn rhoi lle blaenllaw i iechyd cyhoeddus yn y broses gwneud penderfyniadau yng Nghymru ac yn helpu pob un ohonom i greu'r Gymru a garem i ni ein hunain ac i'n plant. Rwy'n hynod falch o'r cyfraniad sylweddol y mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi'i wneud i ddatblygu'r cyfreithiau hyn a'n rôl arweiniol o ran eu rhoi ar waith.

Yn wyneb yr holl heriau hyn, am yr wythfed flwyddyn yn olynol rydym wedi llwyddo i fantoli'r gyllideb - cyflawniad y gall pawb yn Iechyd Cyhoeddus Cymru ymfalchio ynddo.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn cael ei gefnogi gan arbenigedd ein Cyfarwyddwyr Anweithredol ymroddedig, sy'n craffu ar ein gwaith. Hoffwn ddiolch i'r Athro Simon Smail a gamodd i'r adwy fel Cadeirydd Dros Dro yn ystod fy absenoldeb am gyfnod y llynedd gan arwain y sefydliad yn gadarn. Roedd y ffordd y neilltuodd ei amser i'r sefydliad a'i frwdfrydedd yn gysur mawr yn ystod fy absenoldeb.

Hoffwn ddiolch hefyd i Dr Carl Clowes a'r Athro Gareth Williams sydd wedi dod i ddiwedd eu tymor gyda ni fel Cyfarwyddwyr Anweithredol. Mae'r ddau wedi cael eu gwerthfawrogi'n fawr ac wedi bod yn aelodau ymrwymedig a dylanwadol o'n Bwrdd ers i Iechyd Cyhoeddus Cymru gael ei sefydlu yn 2009. Hoffwn groesawu ein Cyfarwyddwyr Anweithredol newydd Jack Straw sy'n cynrychioli Llywodraeth Leol, yr Athro Shantini Paranjothy sy'n cynrychioli'r Prifysgolion a Judi Rhys sy'n cynrychioli Llywodraeth Leol. Maent yn ymuno â ni ar gyfnod lle rydym yn ehangu'n sylweddol y cydweithio â'r sectorau tra phwysig hyn ac

yn ddi-os, bydd eu gwybodaeth, eu profiad a'u harbenigedd yn ased gwerthfawr i'r Bwrdd. Byddant yn sicr yn mwynhau'r gefnogaeth a gefais drwy weithio gyda Phrif Weithredwr ymroddedig a deinamig, ei Thîm Gweithredol medrus a'n hased mwyaf, staff Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Mae'r Adroddiad Blynyddol hwn yn dangos y cynnydd yr ydym eisoes wedi'i wneud o ran cynnwys cymunedau, unigolion a'n partneriaid yn y gwaith o gyflawni nod cyffredin o gael system iechyd sy'n diwallu anghenion pobl Cymru ac mae'n nodi sut rydym yn bwriadu cynnwys pobl wrth wneud hyn yn realiti yn hytrach na dyhead.

Yn olaf, ac yn bwysicaf oll, hoffwn droi unwaith eto at ein staff, a diolch iddynt. Rwy'n hynod falch o'r gwaith y maent yn ei wneud a'r hyn yr ydym yn ei gyflawni oherwydd eu hymrwymiad i sicrhau newid sylweddol i iechyd a lles pobl Cymru. Rydym yn sefydliad cymharol fach ond eto mae ein gwaith yn hysbys ac yn cael ei edmygu ledled y byd ac mae'n rhaid i'n staff gymryd y clod am hynny. Rwyf bob amser yn mwynhau siarad â chydweithwyr am eu meysydd gwaith. Caf fy atgoffa'n gyson am natur amrywiol y sefydliad ac rwy'n ymfalchïo'n fawr yn y modd y mae pawb yn cydweithio i gyflawni Cymru iachach, hapusach a thecach. Mae wedi bod yn ffrainc aruthrol ac yn bleser bod yn rhan o dîm ymroddedig, ffyddlon a chyfeillgar o bobl sy'n rhan o Iechyd Cyhoeddus Cymru. Edrychaf ymlaen yn fawr at wylïo'r sefydliad yn ffynnu ymhellach yn y blynyddoedd i ddod.

Yr Athro Syr Mansel Aylward CB
Chairman, Public Health Wales

Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Atebol

Mae Gweinidogion Cymru wedi rhoi cyfarwyddyd mai'r Prif Weithredwr ddylai'r Swyddog Atebol i'r Ymddiriedolaeth fod. Mae cyfrifoldebau perthnasol y Swyddogion Atebol, yn cynnwys eu cyfrifoldeb dros ffyniant a rheoleidd-dra'r cyllid cyhoeddus y maent yn atebol amdano, ac am gadw cofnodion cywir, wedi eu nodi ym Memorandwm y Swyddog Atebol a geir gan Lywodraeth Cymru.

Hyd eithaf fy ngwybodaeth a'm cred, rwyf wedi cyflawni'r cyfrifoldebau a nodir yn y llythyr sy'n fy mhenodi fel Swyddog Atebol.

Fel Swyddog Atebol, rwyf yn cadarnhau, cyn belled ag wyf yn ymwybodol, nad oes unrhyw wybodaetharchwilio berthnasol nad yw archwilwyr yr endid yn ymwybodol ohono, ac rwyf wedi cymryd yr holl gamau y dylid eu cymryd i fod yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol a bod archwilwyr yr Ymddiriedolaeth yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Fel Swyddog Atebol, rwyf yn cadarnhau bod yr adroddiad blynyddol a'r cyfrifon yn deg, yn gytbwys ac yn ddealladwy ar y cyfan ac rwyf yn derbyn cyfrifoldeb personol dros yr adroddiad blynyddol a'r cyfrifon a'r safbwyntiau sy'n ofynnol ar gyfer pennu ei fod yn deg, yn gytbwys ac yn ddealladwy.

Llofnodwyd: _____

Dr Tracey Cooper

Prif Weithredwr a Swyddog Atebol,
Iechyd Cyhoeddus Cymru

Mae **Adroddiad Blynyddol Iechyd Cyhoeddus Cymru** yn cynnwys ystod o ddogfennau sy'n disgrifio ein gwaith rhwng Ebrill 2016 a Mawrth 2017. Gellir darllen y dogfennau gyda'i gilydd neu fel pedair dogfen unigol.

- 1 Adroddiad Perfformiad** (tudalennau 5 - 43)
Yma rydym yn nodi sut rydym wedi perfformio yn erbyn ein cynllun Strategol a'r saith blaenoriaeth yn y Cynllun hwnnw
- 2 Adroddiad Atebolrwydd** (tudalennau 44 - 103)
Mae hwn yn cynnwys ein Datganiad Llywodraethu Corfforaethol, Adroddiad Cydnabyddiaeth Ariannol a Staff ac Adroddiad Atebolrwydd ac Archwilio Cynulliad Cenedlaethol Cymru
- 3 Datganiadau Ariannol** (tudalennau 104 -109)
Mae'r adroddiad hwn yn nodi Adolygiad Gweithredu ac Ariannol Iechyd Cyhoeddus Cymru ar gyfer 2016/17. Gellir gweld profforma Cyfrifon Iechyd Cyhoeddus Cymru yn www.publichealthwales.org/performance
- 4 Adroddiad Cynaliadwyedd** (tudalennau 110 -127)
Mae'r adran hon yn esbonio ein hymrwymiad i ddatblygu cynaliadwy

Datganiad Ansawdd Blynyddol

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru hefyd wedi creu Datganiad Ansawdd Blynyddol sydd yn cynnwys gwybodaeth am ansawdd ein gwasanaethau a'r hyn yr ydym yn ei wneud i ddarparu'r gwasanaeth gorau bob amser i bobl Cymru. Gellir gweld ein hadroddiad yn www.publichealthwales.org/performance.

Datganiad Ansawdd Blynyddol Pobl Ifanc

Am y tro cyntaf eleni, rydym wedi gweithio gyda phobl ifanc ledled Cymru a sefydliadau statudol/gwirfoddol i greu Datganiad Ansawdd Blynyddol Pobl Ifanc. Amlygodd y bobl ifanc eu bod eisiau cyfleu gwybodaeth iechyd a llesiant i bobl eraill mewn ffordd sydd yn fwy hygyrch a chyfeillgar i ieuencid. Er mwyn grymuso'r bobl ifanc, fe wnaethom ddarparu hyfforddiant cyfathrebu a'u cynorthwyo i amlygu eu meysydd diddordeb allweddol yn seiliedig ar straeon newyddion a gyhoeddwyd gan Iechyd Cyhoeddus Cymru. Yn ogystal, fe wnaethant weithio gyda'r dylunwyr i ddylanwadu ar ddelwedd derfynol a naws y cyhoeddiad. Mae'r ddogfen yn rhannu gwaith Iechyd Cyhoeddus Cymru yng ngeiriau'r bobl ifanc eu hunain.

Cymerwyd llawer o'r lluniau yn yr Adroddiad Blynyddol gan aelodau o'r staff.

Adroddiad Perfformiad

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Rhagair y Prif Weithredwr

Croeso i'r adran o'n Hadroddiad Blynyddol sy'n esbonio sut rydym wedi perfformio dros y flwyddyn ddiwethaf yn erbyn y blaenoriaethau yr ydym wedi eu gosod i ni ein hunain i wella iechyd a llesiant a lleihau anghydraddoldebau iechyd ar gyfer ein pobl yng Nghymru.

Ein nod yw creu Cymru iachach, hapusach a thecach. Fel asiantaeth iechyd y cyhoedd genedlaethol, ein gwaith yw canolbwyntio ar ychwanegu'r gwerth mwyaf a chael yr effaith fwyaf ar iechyd a llesiant. Yn yr adran hon byddwch yn darllen mwy am ein cynllun strategol a'n blaenoriaethau ar gyfer gweithredu.

Mae gennym dros 1600 o bobl ledled Cymru sydd yn hynod o ddawnus, sydd wedi ymrwymo i wneud gwahaniaeth ym mhopeth a wnawn. Rydym yn cynnal ystod eang o weithgareddau sydd yn cwmparu agweddau amrywiol iechyd y cyhoedd ac rwyf yn falch iawn o rannu gyda chi'r gwaith y mae ein pobl i gyd wedi ei wneud dros y flwyddyn ddiwethaf yn yr adroddiad hwn. Mae nifer o bethau'n sefyll allan i mi yn bersonol yr wyf yn teimlo eu bod yn dangos ein hymrwymiad i weithio'n wahanol a chydag eraill i wella iechyd ein poblogaeth.

Rwyf wedi cael fy mhlesio'n fawr gan yr enghreifftiau niferus o waith ar draws sectorau sydd wedi digwydd yn y flwyddyn ddiwethaf a'r ymchwil a'r adroddiadau

cysylltiedig sydd wedi cael eu cynhyrchu gan dimau ar draws y sefydliad sydd yn llunio polisi yng Nghymru. Mae ein staff hefyd wedi darparu gwasanaethau allweddol, o ansawdd uchel sydd yn diogelu iechyd y boblogaeth, yn cynnwys prosesu 1.3m o samplau yn ein labordai microbiolog, darparu rhaglenni sgrinio a chyflwyno gwasanaeth diogelu iechyd cryf ar draws Cymru. Mae gennym hefyd dimau sy'n darparu cymorth pellgyrhaeddol i lawer o sectorau a lleoliadau i wella iechyd a llesiant ar draws Cymru a hefyd mae ein Gwasanaeth Gwellu 1000 o Fywydau wedi bod yn rhoi cyngor a chymorth amrywiol i'n cydweithwyr GIG i'w helpu i wella diogelwch cleifion a chanlyniadau cleifion. Ni fyddai hyn wedi bod yn bosibl heb ein swyddogaethau galluogi cryf sydd i gyd yn cyd-fynd i gefnogi ein pobl a'n sefydliadau i fod yn gorau y gallwn fod.

Yn syml iawn, ni allem gyflawni unrhyw beth heb ein pobl ymroddedig sydd yn gweithio mewn cydweithrediad i gyflawni nodau a rennir.

Gan edrych ymlaen, rydym wedi dechrau darn mawr o waith i ddatblygu ein strategaeth newydd, fydd yn cymryd golwg tymor hwy ar ein ffocws a'n blaenoriaethau. Mae angen i ni sicrhau ein bod yn ychwanegu'r gwerth mwyaf wrth fynd i'r afael ag anghenion ein poblogaeth ac, yn hanfodol, gwrando'n weithredol ar leisiau unigolion a chymunedau a hysbysu pawb am yr hyn yr ydym yn ei wneud gyda'r dystiolaeth orau sydd ar gael.

Wrth i ni wneud hyn, rydym yn croesawu'r cyfleoedd sy'n cael eu cyflwyno i ni gan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru). Byddwn yn canolbwyntio ar y pum ffordd o weithio sy'n sefydlu'r ffordd yr ydym yn ymgysylltu ag unigolion yn ymwneud â gwella eu llesiant eu hunain, yn ogystal â'r ffordd yr ydym yn ymuno gyda sefydliadau ar draws Cymru i sicrhau dyfodol gwell, iachach ar gyfer y genhedlaeth bresennol a chenedlaethau'r dyfodol.

Yn olaf, hoffwn ddiolch o galon i'n holl bobl ragorol ar draws Iechyd Cyhoeddus Cymru a'r ystod eang o bartneriaid sydd wedi gweithio'n agos gyda ni dros y flwyddyn ddiwethaf. Hoffwn hefyd ddiolch o galon i'n Cadeirydd, yr Athro Syr Mansel Aylward, y mae ei swydd yn dod i ben ar ddiwedd Gorffennaf 2017. Mae Mansel wedi bod yn arweinydd ac yn ysgogwr canolog i Iechyd Cyhoeddus Cymru, ac iechyd y cyhoedd yng Nghymru, ac mae wedi gwneud gwahaniaeth sylweddol i'r sefydliad ers ei sefydlu. Byddwn i gyd yn gweld eisiau Mansel yn fawr ac rydym yn dymuno'n dda iddo ar ei bennod newydd.

Dr Tracey Cooper

Prif Weithredwr, Iechyd Cyhoeddus Cymru

CYFLWYNIAD

Mae ein Cynllun Strategol yn nodi'r gwaith yr ydym yn ei wneud dros dair blynedd i greu Cymru iachach, hapusach a thecach.

Ynghyd â'r holl fyrddau iechyd a'r ymddiriedolaethau yng Nghymru, mae Llywodraeth Cymru'n ei wneud yn ofynnol i ni ddatblygu cynllun strategol (a elwir hefyd yn Gynllun Tymor Canolig Integredig) ar gyfer 2015-18. Mae'r adroddiad blynyddol hwn yn dweud wrthyfch yr hyn yr ydym wedi ei wneud yn 2016-2017, ail flwyddyn y cylch tair blynedd hwn.

Rydym yn adrodd ar ein cynnydd yn erbyn ein saith maes blaenoriaeth, sef:

1. Mabwysiadu a gweithredu ymagwedd system aml-asiantaeth i gyflawni gwelliannau sylweddol i iechyd ein cyhoedd
2. Gweithio ar draws sectorau i wella iechyd ein plant yn eu blynyddoedd cynnar
3. Datblygu a chefnogi gwasanaethau gofal sylfaenol a chymunedol i wella iechyd y cyhoedd
4. Cefnogi'r GIG i wella canlyniadau ar gyfer pobl sy'n defnyddio gwasanaethau
5. Dylanwadu ar bolisi i ddiogelu a gwella iechyd a lleihau anghydraddoldebau
6. Amddiffyn y cyhoedd a gwella ansawdd, diogelwch ac effeithiolrwydd y gwasanaethau yr ydym yn eu darparu'n barhaus
7. Datblygu'r Sefydliad

Rydym yn canolbwyntio ar gyflawni ein blaenoriaethau am ein bod yn gwybod bod yr her yn sylweddol. Fodd bynnag, ni allwn, ac ni ddylwn, fod yn mynd i'r afael ag iechyd y cyhoedd ar ein pen ein hunain, ac mae'n bleser gennym rannu llawer o enghreifftiau o waith ar draws sectorau. Trwy ymgysylltu ag eraill gallwn ddefnyddio eu gwybodaeth a'u harbenigedd a sicrhau ymagwedd unedig ac unffurf o ran mynd i'r afael â materion iechyd y cyhoedd.

Mae'r Adroddiad Perfformiad hwn yn amlinellu'r gwaith sylweddol y mae ein pobl ar draws y sefydliad, a'n partneriaid sydd wedi bod yn gweithio gyda ni, wedi ei gyflawni yn ystod 2016 - 2017. Fel arfer, nid ydym yn gallu dangos pob darn o waith sydd wedi cael ei wneud er bod yr Adroddiad yn ymdrechu i roi enghreifftiau manwl ar draws y sefydliad.

I'r dyfodol, yn ystod 2017 – 2018 byddwn yn dechrau ymarfer ymgysylltu a chasglu tystiolaeth estynedig er mwyn datblygu strategaeth ddeng mlynedd newydd, a chynllun tair blynedd cyntaf cysylltiedig, ar gyfer Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mae hyn yn arbennig o bwysig oherwydd yr heriau a'r cyfleoedd ar gyfer y genhedlaeth bresennol a chenedlaethau'r dyfodol a'r amgylchedd newidiol o'n hamgylch ac mae llawer o'r gwaith a geir yn yr Adroddiad yn darparu'r ffordd ar gyfer hyn.

Rydym yn edrych ymlaen at unrhyw sylwadau sydd gennych ar yr adroddiad hwn ac os hoffech rannu eich safbwyntiau gyda ni, cysylltwch â general.enquiries@wales.nhs.uk.

Mae'r tudalennau nesaf yn dangos pa mor brysur fu'r flwyddyn ddiwethaf a chyfraniadau sylweddol ein staff tuag at gyflawni ein blaenoriaethau strategol. Rydym hefyd yn nodi ein meysydd ffocws allweddol ar gyfer 2017-2018.

Cynnwys

Trosolwg

Blaenoriaeth Strategol 1	10
Blaenoriaeth Strategol 2	15
Blaenoriaeth Strategol 3	17
Blaenoriaeth Strategol 4	20
Blaenoriaeth Strategol 5	23
Blaenoriaeth Strategol 6	26
Blaenoriaeth Strategol 7	29
Cyflawniadau Rhyngwladol 2016/17	32
Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol	36

Dadansoddi Perfformiad

Dim Smygu Cymru	41
Cynllun Cenedlaethol Atgyfeirio	
Cleifion i Wneud Ymarfer Corff	41
Cymru Iach ar Waith	41
Sgrinio	42
Brechus ac imiwneiddio	42
Heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd	43
Pryderon	43
Staff ac Adnoddau	43

Blaenoriaeth Strategol 1

Mabwysiadu a gweithredu ymagwedd systemau aml-asiantaeth i gyflawni gwelliannau sylweddol i iechyd ein cyhoedd

Gall yr amodau yr ydym yn eu profi pan fyddwn yn cael ein geni ac wrth i ni dyfu, gweithio a heneiddio, hybu neu niweidio ein hiechyd. Mae angen i Iechyd Cyhoeddus Cymru fynd i'r afael â'r materion hyn wrth i ni weithio gyda'n partneriaid ac mewn cydweithrediad gwirioneddol gyda chymunedau. Rydym yn gwneud hyn trwy weithredu mewn nifer o leoliadau fel ysgolion a gweithleoedd ac ar y prif ymddygiadau sydd yn niweidio iechyd fel tybaco ac anweithgarwch corfforol.

"Rydym wedi cymryd camau mawr eleni. Ni allwn gael digon o effaith ar ein pen ein hunain, felly rydym yn ceisio gweithio gydag eraill drwy'r hyn a elwir yn ymagwedd

systemau, er mwyn sicrhau ein bod yn gwneud y gorau y gallwn dros y cyhoedd yng Nghymru.

"Rydym yn gweithio'n agosach nag erioed o'r blaen gyda'n partneriaid i atal iechyd gwael, ac i ddefnyddio ein hadnoddau i gael mwy o effaith ar y cyd. Rydym hefyd wedi bod yn cynnwys ein cymunedau, gan wrando ar yr hyn y maent ei eisiau oddi wrthym a gweithio gydag eraill i ddarparu atebion."

Dr Chrissie Pickin, Cyfarwyddwr Gweithredol Iechyd a Llesiant

ASTUDIAETH ACHOS: Gwasanaethau cyhoeddus yn uno i greu Cymru Well

Mae lansio Cymru Well Wales wedi dod â sefydliadau ar draws Cymru sydd yn gweithio'n wahanol i wella iechyd a llesiant ynghyd.

Mae Cymru Well Wales yn fudiad o sefydliadau sydd wedi eu hysgogi ac sydd wedi ymrwymo i gydweithio i sicrhau iechyd a llesiant gwell i bobl Cymru yfory. Gyda'n gilydd, rydym yn cydnabod bod angen ymagwedd cymdeithas gyfan er mwyn cael iechyd da.

Mae partneriaid Cymru Well Wales yn gwneud addewid i:

- Weithredu heddiw i atal iechyd gwael yfory
- Gwella llesiant trwy ddefnyddio gweithgaredd ac adnoddau i gynyddu ein heffaith ar y cyd
- Meddwl a gweithio'n wahanol i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd

- Grymuso ein cymunedau ym mhopeth a wnawn
- Dysgu oddi wrth eraill er mwyn gweithredu'n arloesol i'r dyfodol

Daw'r partneriaid o amrywiaeth o sectorau, yn cynnwys awdurdodau lleol, llywodraeth, iechyd, tai, yr heddlu, gwasanaethau tân ac achub, yr amgylchedd, addysg, gweithleoedd, chwaraeon a'r sector elusennol a gwirfoddol. Rydym yn rhannu adnoddau, arbenigedd, gwybodaeth ac egni i wneud popeth y gallwn i gyfrannu at les ehangach cymdeithas.

Meysydd blaenoriaeth cyntaf Cymru Well Wales ar gyfer gweithredu yw: gwella canlyniadau yn ystod 1000 o ddiwrnodau cyntaf bywyd; lleihau profiadau niweidiol yn ystod plentyndod (ACE) yng Nghymru; a threchu tlodi yng Nghymru trwy gynyddu cyflogadwyedd.

ASTUDIAETH ACHOS: Helpwch Fi i Stopio

Helpwch Fi i Stopio yw brand unigol, a phwynt cyswllt holl gymorth rhoi'r gorau i smygu y GIG yng Nghymru – wedi ei ddylunio i roi'r cyfle gorau i'r nifer fwyaf o smygwyr roi'r gorau iddi. Mae'n cwmpasu holl gymorth rhoi'r gorau i smygu y GIG ledled Cymru sydd yn cynnwys Dim Smygu Cymru, gwasanaethau Fferyllfa Gymunedol ac Ysbytai. Fe wnaethom ei greu fel y cam cyntaf tuag at system rhoi'r gorau i smygu integredig y GIG ar gyfer Cymru.

Gyda brand unigol, rhif ffôn am ddim, llwybr atgyfeirio trwy neges destun a gwefan ryngweithiol newydd, mae Helpa fi i Stopio yn haws i smygwyr gael cymorth i roi'r gorau iddi. Mae'n cydnabod nad yw pob smygwr yr un peth a bod eu hanghenion cymorth yn wahanol yn dibynnu ar eu dibyniaeth ar nicotin, eu lefelau ysgogiad a'u rhwystrau cymdeithasol. Trwy gael un man cyswllt mae'n sicrhau bod pob cleient yn flaenllaw yn eu hymgais i roi'r gorau iddi.

Mae'r wefan yn cynnwys straeon llwyddiant gan bobl wirioneddol sy'n dweud eu straeon am gael eu helpu i roi'r gorau iddi gan y gwasanaethau gwahanol sydd ar gael, fel Sian, o Gaerffili, a benderfynodd ymweld â'i fferyllfa leol ar ôl sawl ymgais i roi'r gorau i smygu fethu gan lwyddo i roi'r gorau iddi unwaith ac am byth a Wendy a ddewisodd gael cymorth trwy Dim Smygu Cymru mewn grŵp lleol.

Fe wnaethom ddatblygu'r brand mewn cydweithrediad â'i gynulleidfa darged. Fe wnaethom wrando ar smygwyr a ddywedodd wrthym eu bod eisiau gwybod mwy am ystod y GIG o gymorth rhoi'r gorau i smygu sydd ar gael am ddim gyda GIG Cymru. Gan weithio mewn partneriaeth â'r Is-grwpiau Rhoi'r Gorau i Smygu i sefydlu'r cam cyntaf tuag at wasanaeth wedi ei integreiddio, fe wnaeth cynnal ymchwil i'r farchnad ein helpu i weithio mewn

partneriaeth â byrddau iechyd, fferyllwyr cymunedol ac eraill i lansio 'Help Fi i Stopio.'

Smygu yw'r achos unigol mwyaf o salwch y gellir ei osgoi yng Nghymru, ac mae'n achos annhegwch iechyd sylweddol. Mae data diweddar o Arolwg Iechyd Cymru yn nodi bod tua 490,000 o smygwyr yng Nghymru.

Gosododd Llywodraeth Cymru darged uchelgeisiol i leihau cyfraddau smygu i lai na 16% erbyn 2022 ac i drin 5% o'r boblogaeth sy'n oedolion sydd yn smygu trwy wasanaethau rhoi'r gorau i smygu'r GIG. Ers y targedau hyn mae cyfran y smygwyr sy'n cael eu trin trwy wasanaethau rhoi'r gorau i smygu y GIG wedi bod yn gyson is na'r targed o 5% a osodwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae ymchwil yn awgrymu bod gan smygwyr yng Nghymru lefel isel o ymwybyddiaeth o opsiynau triniaeth gwasanaeth rhoi'r gorau i smygu'r GIG ond mae 70% yn ystyried rhoi'r gorau i smygu. Er mwyn bodloni'r heriau hyn, mae Is-grŵp Rhoi'r Gorau i Smygu Bwrdd Strategol Rheoli Tybaco Cymru yn arwain datblygiad system integredig ar gyfer gwasanaethau dim smygu yng Nghymru.

Ein cyflawniadau yn 2016-17

- Fe wnaethom ddatblygu'r cynigion ar gyfer yr Hyb Datblygu a Chymorth Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod mewn partneriaeth â Cymru Well Wales. Mae profiadau niweidiol yn ystod plentyndod yn ddigwyddiadau o straen sydd yn digwydd yn ystod plentyndod sy'n cael eu cofio trwy gydol y cyfnod o fod yn oedolyn
- Fe wnaethom ddatblygu ymagwedd amgen yn canolbwyntio ar Gymru i ddisodli Newid am Oes, ymgyrch yn y DU sydd yn annog pobl i wneud dewisiadau iach
- Fe wnaethom greu offeryn Fframwaith Canlyniadau Iechyd y Cyhoedd ar gyfer Cymru, fydd yn gallu dadansoddi ffactorau a allai effeithio ar iechyd a llesiant pobl Cymru
- Fe wnaethom ddatblygu'r Canllaw Trwyddedu Alcohol ar gyfer Byrddau Iechyd gyda Thimau Lleol Iechyd y Cyhoedd
- Mae lansio rhwydwaith "Gwneud i Bob Cyswllt Gyfrif" Cymru wedi dod â phartneriaid ynghyd o'r GIG yng Nghymru a thu hwnt. Ei nod yw grymuso staff i adnabod eu rôl yn hybu ffordd o fyw iach, cefnogi newid mewn ymddygiad a chyfrannu at leihau'r perygl o glefyd cronig. Mae gennym bellach fyrddau iechyd, awdurdodau lleol, gwasanaethau brys a phrifysgolion sydd yn gwneud eu rhan yn gwneud i bob cyswllt gyfrif
- Fe wnaethom ddatblygu'r canllaw Meddyliwch am yr Hyn yr Ydych yn ei Yfed i gefnogi canllawiau'r Prif Swyddog Meddygol

Ein ffocws yn 2017/18

- Gweithio gyda byrddau iechyd i weithredu'r model newydd cytûn ar gyfer rhoi'r gorau i smygu ym mhob ardal o Gymru
- Gweithredu rhaglen marchnata cymdeithasol newydd i fynd i'r afael â gordewdra plant
- Sefydlu partneriaeth atal alcohol ar draws sectorau a chytuno ar flaenoriaethau ar gyfer gweithredu i leihau niwed sy'n gysylltiedig ag alcohol
- Datblygu rhaglen waith i hybu lles meddwl, llythrennedd emosiynol a chadernid ymysg pobl ifanc
- Gweithredu'r camau lefel cenedlaethol cytûn i gefnogi Gwneud i Bob Cyswllt Gyfrif yng Nghymru
- Gweithredu rhaglen gytûn o gymorth ar gyfer cymunedau a sefydliadau gwirfoddol trwy ein Rhaglen Cymunedau Iach a Llesol
- Datblygiad parhaus o fenter Cymru Well Wales
- Datblygu system ar gyfer darparu gwybodaeth iechyd mewn cymunedau lleol

"Gwyddom mai canolbwyntio ar flynyddoedd cynnar bywyd yw ble gallwn wneud y gwahaniaeth mwyaf, ac atal salwch."

Blaenoriaeth Strategol 2

Gweithio ar draws sectorau i wella iechyd ein plant yn eu blynyddoedd cynnar

Mae pob plentyn yn haeddu'r dechrau gorau posibl mewn bywyd. Gwyddom mai yn ystod blynyddoedd cynnar bywyd y gallwn wneud y gwahaniaeth mwyaf i sicrhau bod cenedlaethau'r dyfodol yn tyfu i fyny i fod yn iach ac yn hapus.

Mae ein gwaith ar Brofiadau Niweidiol yn Ystod Plentyndod yn dweud wrthym fod plant sy'n treulio eu blynyddoedd cynnar mewn amgylcheddau cefnogol heb lawer o straen yn fwy tebygol o berfformio'n dda yn yr ysgol a thyfu'n oedolion iach, hapus.

Rydym wedi bod yn arwain gwaith gyda'n partneriaid i atal a lleddfu'r Profiadau Niweidiol hyn yn ystod Plentyndod, ynghyd â gwella canlyniadau ar gyfer plant yn ystod eu 1000 o ddiwrnodau cyntaf.

"Gwyddom mai canolbwyntio ar flynyddoedd cynnar bywyd yw ble gallwn wneud y gwahaniaeth mwyaf, ac atal salwch. Rydym yn parhau i weithio mewn partneriaeth ar raglenni ymyrraeth gynnar ac rydym hefyd yn canolbwyntio ar sicrhau bod gwaith ehangach Iechyd Cyhoeddus Cymru ar Brofiadau Niweidiol yn Ystod Plentyndod yn ganolog i system y blynyddoedd cynnar yng Nghymru."

Julie Bishop, Cyfarwyddwr Gwella Iechyd

ASTUDIAETH ACHOS: 10 cam i bwysau iach

Lansiodd Iechyd Cyhoeddus Cymru "10 Cam i Bwysau Iach" yn 2016. Mae bob un o'r camau yn weithred gadarnhaol y gellir ei gwneud i atal plant rhag bod yn ordew yn 5 oed.

Ar hyn o bryd, maen un mewn pedwar plentyn yng Nghymru dros bwysau neu'n ordew pan fyddant yn dechrau'r ysgol, sy'n golygu eu bod yn fwy tebygol o fod dros bwysau yn eu harddegau ac fel oedolyn. Mae'r camau wedi eu dylunio i gefnogi gweithwyr proffesiynol ac i helpu teuluoedd ledled Cymru i atal gordewdra plant.

Trwy roi canllawiau syml yn cynnwys pum mlynedd cyntaf bywyd, mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn helpu pobl i roi'r dechrau gorau mewn bywyd i'w plant a'u hwyrion, ac yn ein helpu ni i greu cenhedlaeth iachach i'r dyfodol ar gyfer Cymru.

Ein cyflawniadau yn 2016-17

- Mae ein rhaglen 1000 o Ddiwrnodau Cyntaf yn cymryd camau mawr ymlaen, i sicrhau y gall pob beichiogrwydd yng Nghymru arwain at y canlyniad gorau, a bod plant yn cael cymorth ac wedi eu paratoi i gyrraedd cerrig milltir datblygiadol o ran lleferydd, iaith, a datblygiad gwybyddol, cymdeithasol ac emosiynol.
- Fe wnaethom gytuno ar gydrannau craidd y Rhaglen 1000 o Ddiwrnodau Cyntaf a chefnogi'r gwaith o sefydlu ymagwedd Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod i'r gwaith a ddatblygwyd gan raglenni braenaru 1000 o ddiwrnodau Torfaen a Wrecsam
- Fe wnaethom ddatblygu Rhaglen Pob Plentyn fel ffocws ar gyfer yr holl waith sy'n ymwneud â'r blynyddoedd cynnar; 1000 o Ddiwrnodau Cyntaf a Bwydo ar y Fron
- Fe wnaethom gyflawni rhaglen atal smygu ieuenctid JustB/Byw Bywyd, sydd wedi cyflawni ymgysylltiad cryf ag ysgolion ledled Cymru

Ein ffocws yn 2017/18

- Cefnogi sefydlu Cydweithrediadau 1000 o Ddiwrnodau Cyntaf mewn awdurdodau lleol ychwanegol
- Sefydlu cynllun rhaglen ataliaeth a chymorth Profiadau Niweidiol yn Ystod Plentyndod
- Cynnal sesiynau ymwybyddiaeth a hyfforddiant Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod, yn nodi 'hyrwyddwyr' mewn lleoliadau allweddol a datblygu strategaeth gymunedol

Blaenoriaeth Strategol 3

Datblygu a chefnogi gwasanaethau sylfaenol a chymunedol i wella iechyd y cyhoedd

Y man cyswllt cyntaf sydd gennym fel arfer â'r system iechyd yw gofal sylfaenol – ein meddygon, nyrsys practis, practisau deintyddol, ymwelwyr iechyd, fferyllfeydd cymunedol, optometryddion y stryd fawr ac ystod o ddarparwyr gofal iechyd.

Tua 95% o'r adegau y mae pobl yng Nghymru yn dod i gysylltiad â'r GIG yw trwy ofal sylfaenol, felly mae'n hanfodol bod y gwasanaethau hyn yn gweithio iddyn nhw ac unrhyw un a allai fod yn chwilio amdanynt.

Rydym yn cydweithio gyda'r gwasanaethau hyn i sicrhau ein bod i gyd yn gwneud y gwaith gorau y gallwn. Mae hyn yn golygu datblygu ffyrdd newydd o weithio a chefnogi pobl gyda mwy o ffocws ar ataliaeth a lleihau anghydraddoldebau.

"Mae gofal sylfaenol yn chwarae rhan cwbl hanfodol yn gwella iechyd a llesiant ein cymunedau.

Dyna pam yr ydym wedi bod yn gweithio gyda byrddau iechyd a chlystyrau gofal sylfaenol i ddatblygu model newydd ar gyfer gofal sylfaenol a chymunedol cynaliadwy."

"Mae hyn yn cynnwys cyflenwi datblygiad a hyfforddiant arweinyddiaeth a sgiliau, hybu presgripsiynu cymdeithasol, datblygu'r gweithlu a hwyluso cyfleoedd dysgu a rennir."

Rosemary Fletcher, Cyfarwyddwr Rhaglen, Hyb Datblygu ac Arloesi Gofal Sylfaenol a Chymunedol

ASTUDIAETH ACHOS: Gofal Sylfaenol Un Cymru

Mae gwefan Gofal Sylfaenol Un Cymru (a elwir yn GSUn) yn cael ei datblygu i hybu cydweithredu rhwng clystyrau gofal sylfaenol yng Nghymru a'i nod yw cefnogi datblygiad clystyrau ar lefel genedlaethol.

Mae Gofal Sylfaenol Un Cymru yn darparu ffynonellau gwybodaeth sy'n benodol i glystyrau ac arweinwyr clystyrau ledled Cymru yn ogystal â'r gynulleidfa gofal sylfaenol a chymunedol ehangach. Gwefan GSUn fydd y 'brand ymbarél' lle bydd gwefannau sy'n benodol i broffesiwn, fel GSUn yn bodoli. Bydd gwefan GSUn yn darparu cyd-destun gofal sylfaenol ar draws pob sector lle bydd safleoedd sy'n benodol i broffesiwn, fel GSUn, ond yn cynnwys gwybodaeth sydd yn uniongyrchol berthnasol i'w disgyblaeth.

Gweledigaeth gwefannau Un yw rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i weithwyr

proffesiynol a rhanddeiliaid sy'n gweithio mewn gofal sylfaenol yng Nghymru, neu sydd â diddordeb yn y maes, yn genedlaethol ac yn lleol.

Amcanion GSUn yw:

- bod yn ffynhonnell wybodaeth ganolog sy'n berthnasol i glystyrau gofal sylfaenol, arweinwyr clwstwr a gweithwyr gofal sylfaenol proffesiynol eraill ar draws Cymru
- galluogi clystyrau i gydweithredu a chefnogi ei gilydd i rannu arfer gorau ar draws ardaloedd clwstwr
- adlewyrchu anghenion gweithwyr gofal sylfaenol proffesiynol i ddatblygu gwaith clwstwr
- cael gwefan gyhoeddus ac adran mewn gofnodi ddiogel ar gyfer trafodaethau fforwm rhwng clystyrau arweinwyr clystyrau

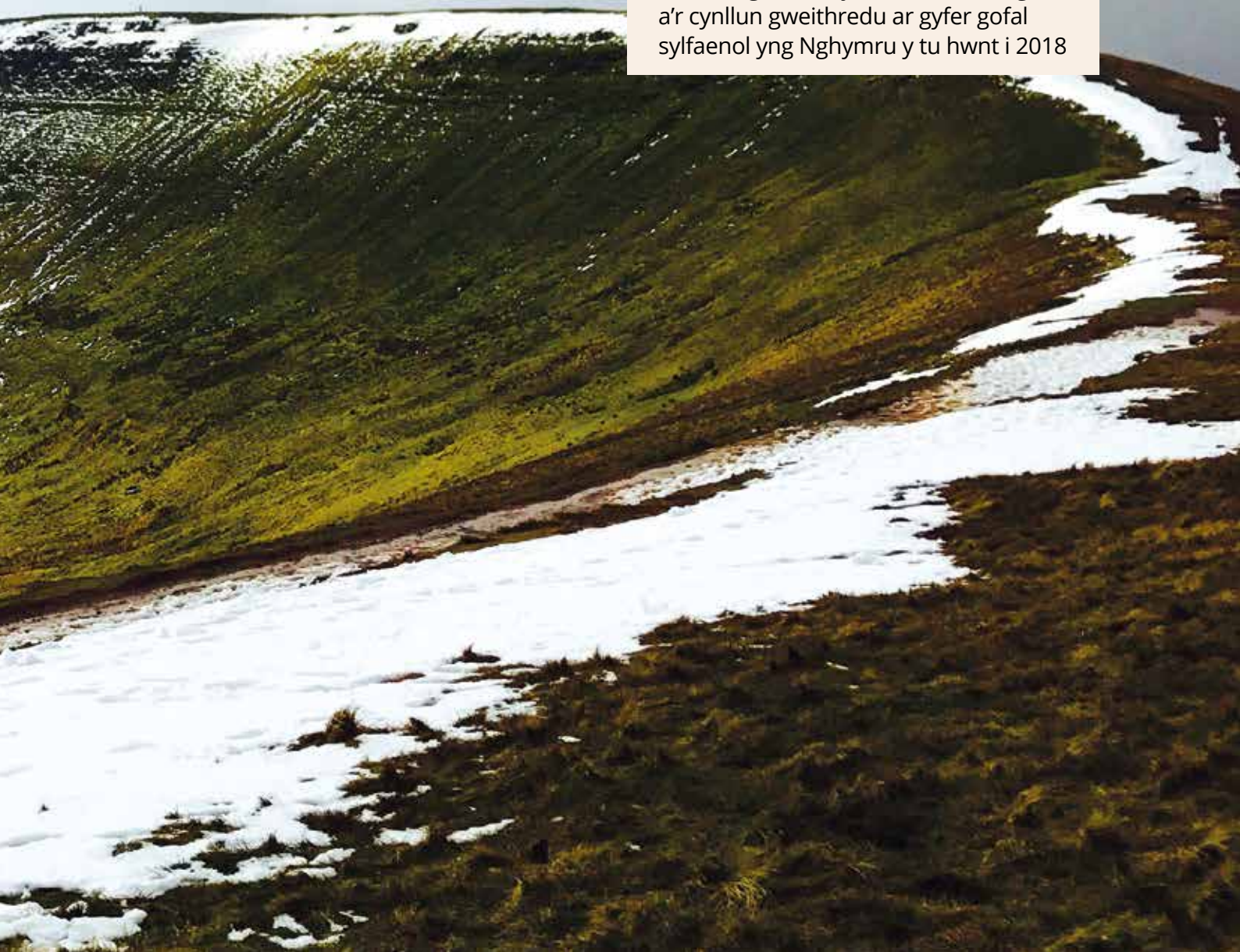

Ein cyflawniadau yn 2016/17

- Fe wnaethom sefydlu'r Hyb Datblygu ac Arloesi Gofal Sylfaenol a Chymunedol a chyflwyno'r rhaglen waith genedlaethol gytûn
- Fe wnaethom gyhoeddi Proffiliau Poblogaeth Ymarfer Cyffredinol wedi eu diweddarau ar-lein, datblygu adroddiadau awtomataidd ar gyfer clystyrau unigol a chwmpasu tystiolaeth ar gyfer presgripsiynu cymdeithasol
- Fe wnaethom hwyluso ymddangosiad a chytundeb model ar gyfer Gofal Sylfaenol a Chymunedol yng Nghymru trwy ddysgu a rennir o 24 o brosiectau pacesetter

Ein ffocws yn 2017/18

- Ymgysylltu â phartneriaid i edrych ar ffyrdd gwahanol neu arloesol o gyflenwi gofal trwy dimau gofal sylfaenol a chymunedol, dysgu o brofiad a thystiolaeth
- Datblygu a hybu Gofal Sylfaenol Un ymhellach fel ffynhonnell wybodaeth a rhannu gwybodaeth ganolog ymysg clystyrau
- Cefnogi rhwydweithiau fferylliaeth sy'n canolbwyntio ar ofal sylfaenol i gefnogi gweithredu rhaglenni iechyd y cyhoedd lleol
- Asesu effaith yr Hyb Datblygu ac Arloesi Gofal Sylfaenol a Chymunedol a datblygu cynigion ar gyfer mwy o raglenni datblygu a chefnogi mewn ymateb i'r weledigaeth a'r cynllun gweithredu ar gyfer gofal sylfaenol yng Nghymru y tu hwnt i 2018

Blaenoriaeth Strategol 4

Cefnogi'r GIG i wella canlyniadau ar gyfer pobl sy'n defnyddio gwasanaethau

Mae gennym rôl bwysig i'w chwarae yn cefnogi'r GIG i wella canlyniadau ar gyfer y bobl sy'n defnyddio ei wasanaethau, gyda ffocws ar leihau niwed i gleifion a gwella ansawdd gofal a phrofiadau ar gyfer cleifion yng Nghymru.

"Mae'r GIG yng Nghymru ar daith i wella ansawdd ac rydym wedi gweld llwyddiant mawr dros y flwyddyn ddiwethaf. Ein nod yw cefnogi gwasanaeth iechyd Cymru trwy ganolbwyntio ar ail-lunio gwasanaethau iechyd ac ail-gydbwysu'r berthynas rhwng cleifion a gweithwyr iechyd proffesiynol gan ddefnyddio egwyddorion Gofal Iechyd Darbodus.

"Rydym yn gwneud hyn trwy gefnogi rhaglenni gwella lleol a chenedlaethol ar draws y sbectrwm: iechyd corfforol a meddyliol, o'r cartref a'r gymuned i ofal trydyddol, o ataliaeth

i ofal diwedd oes. Rydym hefyd yn darparu'r offer a'r technegau i staff GIG Cymru wella, rhannu, sefydlu ac arddangos dysgu.

"Nid yw ein cylch gorchwyl yn gorffen yn y fan honno. Rydym yn cydweithredu gyda gwasanaethau cyhoeddus, sefydliadau gwirfoddol ac academia i sicrhau ymagwedd amlasiantaeth i ddylunio a chyflenwi rhaglenni gwella cenedlaethol. Mae llawer mwy i'w wneud – rydym yn gwybod hynny, ond mae ymrwymiad cenedlaethol i gynyddu gallu i wella ar draws ein gwasanaeth iechyd a defnyddio diogelwch cleifion fel hyrwyddwr ar gyfer darparu gofal iechyd o ansawdd uwch."

Dr Aidan Fowler, Cyfarwyddwr Gwella Ansawdd a Diogelwch Cleifion y GIG

ASTUDIAETH ACHOS: Gwella Ansawdd Gyda'n Gilydd

Mae'r gallu i wella ansawdd yn cael ei ledaenu ar draws GIG Cymru. Fodd bynnag, er mwyn cyflawni a sefydlu gwelliannau yn ddibynadwy ac ar raddfa a datblygu gallu cynaliadwy trwy dimau, sefydliadau a'r system gyfan, mae angen ymrwymiad cenedlaethol i ymagwedd gydlynus.

Gwella Ansawdd Gyda'n Gilydd (IQT) yw rhaglen ddysgu genedlaethol gwella ansawdd a gyflwynir gan Gwella 1000 o fywydau ar gyfer holl staff, hyfforddeion ac addysgwyr GIG Cymru, gan ddarparu ymagwedd gyffredin a chyson i wella ansawdd gwasanaethau.

Ym mis Tachwedd 2016, lansiwyd LINCymru a'r wefan Gwella Ansawdd Gyda'n Gilydd newydd: dau lwyfan hyfforddiant gwella ansawdd ar-lein a ddarperir gan Ddeoniaeth

Cymru a Gwella 1000 o Fwydau yn y drefn honno sydd hefyd yn galluogi prosiectau i gael eu rhannu a gwybodaeth i symud.

Mae LINCymru yn golygu 'Rhwydwaith Arweinyddiaeth a Gwella Cymru,' Mae'n rhwydwaith gwella ansawdd ar gyfer meddygon a deintyddion iau sydd yn hyfforddi sydd yn helpu i nodi a rhannu prosiectau gwella ansawdd ledled Cymru.

Gyda'i gilydd mae'r ddau lwyfan yn ei wneud yn hawdd i fyfyrwyr, hyfforddeion a gweithwyr proffesiynol GIG Cymru gael mynediad i'r hyfforddiant datblygu sgiliau gwella ansawdd, adnoddau yn cynnwys prosiectau gwella ansawdd ledled Cymru, a mentora a chymorth cymheiriaid i helpu i ddarparu taith addysgol ddidrafferth ac integredig.

Ein cyflawniadau yn 2016/17

- Fe wnaethom ddarparu canllawiau a gwybodaeth yn benodol i fyrddau iechyd i gynorthwyo lleihau Heintiau sy'n Gysylltiedig â Gofal Iechyd yng Nghymru
- Fe wnaethom ddarparu canllawiau, hyfforddiant, addysg a gwybodaeth gyhoeddus ar imiweiddio yn seiliedig ar dystiolaeth i gefnogi byrddau iechyd, yn cynnwys cefnogaeth am yr ymgyrch fflw tymhorol
- Fe wnaethom gynnydd cadarn ar ddatblygu rôl Iechyd Cyhoeddus Cymru yn y rhaglen Ymwrthedd Gwrthficrobaidd. Roedd hyn yn cynnwys datblygu dangosyddion allweddol at ddefnydd gwrthficrobaidd darbodus
- Fe wnaethom lansio Dewis Doeth Cymru ym mis Medi 2016 a chytuno ar set graidd o ymyriadau lefel isel
- Fe wnaethom gyflwyno portffolio o raglenni datblygu gwasanaeth yn cefnogi'r 'Strategaeth a'r Cynllun Cyflenwi Law yn Llaw at Iechyd Meddwl' a 'Gyda'n Gilydd dros Blant a Phobl Ifanc'
- Fe wnaethom gefnogi dyluniad y rhaglen newydd 'Canfod Canser yn Gynt'
- 33% o'r staff wedi cwblhau gwobr Efydd Gwella Ansawdd Gyda'n Gilydd (i fyny o 20% ym Mawrth 2016)

Ein ffocws yn 2017/18

- Cydlynu gweithredoedd Iechyd Cyhoeddus Cymru i gefnogi byrddau iechyd ac ymddiriedolaethau i barhau i leihau Heintiau sy'n Gysylltiedig â Gofal Iechyd
- Cyflenwi rhaglenni gwella cenedlaethol sydd yn amlwg yn cyfuno methodoleg gwella ansawdd ac yn canolbwyntio ar bob un o'r pedair egwyddor gofal iechyd darbodus
- Darparu cymorth gwella i fyrddau iechyd ac ymddiriedolaethau trwy raglen gofal heb ei amserlennu trwy ganolbwyntio adnoddau ar osgoi derbyn i'r ysbyty, gofal cymunedol effeithiol a llif cleifion trwy'r system
- Cefnogi sefydliadau i ganfod yn gynnar ac atal gwaethygu aciwt trwy dair rhaglen, yn cynnwys lleihau sepsis mewn pediatreg, lleihau Anaf Aciwt i'r Arennau mewn gofal cyn mynd i'r ysbyty a lleihau dirywiad aciwt mewn gofal sylfaenol
- Integreiddio Gwella Ansawdd Gyda'n Gilydd (IQT) i addysg feddygol yng Nghymru, gan weithio mewn partneriaeth â phrifysgolion, Deoniaeth Cymru (Addysg Iechyd Cymru) a hyfforddeion
- Cyflwyno hyfforddiant cenedlaethol cydgynhyrchu/gwneud penderfyniadau ar y cyd mewn meysydd effaith uchel sy'n gysylltiedig â blaenoriaethau gwella

Blaenoriaeth Strategol 5

Dylanwadu ar bolisi i ddiogelu a gwella iechyd a lleihau anghydraddoldebau

Rydym yn datblygu, gweithredu ac yn gwerthuso polisi ac ymchwil sydd yn hanfodol i wella iechyd a llesiant. Ein rôl yw llywio a chefnogi datblygiad polisi, cyflwyno ymchwil o ansawdd uchel a gweithio tuag at fod yn ganolfan ragoriaeth ryngwladol gydnabyddedig ar gyfer buddsoddi mewn iechyd, llesiant a datblygu cynaliadwy.

“Rydym wedi parhau i eirioli dros ymagwedd iechyd ym mhob polisi tuag at wneud penderfyniadau lleol a chenedlaethol, tra’n meithrin gallu i ymgymryd ag asesu’r effaith ar iechyd sydd ei angen ar gyfer yr ymagwedd hon. Mae hyn yn cysylltu’n agos ag agenda iechyd cynaliadwy yr ydym yn ei holrhain trwy fentrau fel yr Hyb Iechyd a Chynaliadwyedd ar gyfer Iechyd Cyhoeddus Cymru.

“Rydym yn parhau i fuddsoddi mewn tystiolaeth a chynllunio i amddiffyn iechyd pobl yng Nghymru. Mae ein gwaith ar ymagweddau iechyd y cyhoedd yn atal ac yn ymateb i ddigwyddiadau diweithdra ar raddfa fawr yn cydnabod sut y gall iechyd chwarae rôl ganolog yn creu cymunedau cadarn yn economaidd yn ogystal â darparu’r cymorth angenrheidiol pan fydd cymunedau’n cael eu heffeithio gan ddigwyddiadau economaidd.

“Ar ôl mesur effaith Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod (ACE) ar ymddygiad sy’n niweidio iechyd, salwch a gofal iechyd yng Nghymru rydym bellach yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru i ddeall faint o unigolion sydd wedi cael cyswllt ag ACE all osgoi eu canlyniadau niweidiol. Trwy archwilio cadernid pobl Cymru, rydym yn mapio’r adnoddau cymorth y mae pobl yn eu defnyddio mewn cymunedau a diwylliant Cymru a sut y gellir defnyddio hyn i wella iechyd.

“Mae’r Gyfarwyddiaeth Polisi, Ymchwil a Datblygu Rhyngwladol yn cydnabod y bydd heriau newydd yn ymwneud ag iechyd y cyhoedd o hyd a bod ymdrin â’r rhain yn aml yn gofyn am weithio’n rhyngwladol. O ganlyniad, rydym bellach wedi datblygu ein strategaeth ryngwladol 10 mlynedd gyntaf. Rydym yn gweithio gyda Sefydliad Iechyd y Byd i ehangu ein gwaith ar Wneud Gwahaniaeth i rywbeth ar draws Ewrop ac rydym wedi gweithio’n ofalus gyda Swyddfa’r Gymanwlad i greu pecyn cymorth polisi rhyngwladol ar gyfer atal trais rhyngpersonol, ar y cyd ac eithafol.”

Yr Athro Mark Bellis, Cyfarwyddwr Polisi, Ymchwil a Datblygu

ASTUDIAETH ACHOS: Animeiddiad newydd yn dweud stori ACE

Rydym wedi cynhyrchu ffilm fer wedi ei hanimeiddio i godi ymwybyddiaeth o ACE a'u niwed posibl i iechyd ar draws cwrs bywyd, a rôl y gall unigolion ac

asiantaethau gwahanol ei chwarae yn atal ACE a chefnogi'r rheiny sydd wedi eu heffeithio ganddynt.

Mae mynd i'r afael â Phrofiadau Niweidiol yn ystod Plentynod (ACE) yn dal yn un o'n prif feysydd ffocws allweddol fel sefydliad. Dengys ymchwil sut mae profi camdriniaeth a phroblemau eraill yn ystod plentynod yn gysylltiedig â lefelau cynyddol

o glefydau cronig pan yn oedolion a llawer mwy o ddefnydd o ofal iechyd.

Ond nid oes rhaid i bethau fod felly. Gall ymyrraeth gynnar helpu i leihau sawl ACE y mae plant yn eu dioddef yng Nghymru a gall y cymorth cywir gan rieni a gweithwyr proffesiynol helpu i atal y rheiny sydd wedi dioddef ACE rhag datblygu salwch trwy gydol eu bywydau. Mae hyn yn golygu pobl iachach, hapusach a llai o faich ar ein gwasanaethau iechyd.

Mae'r animeiddiad hwn yn dod ag ACE yn fyw mewn ffordd bersonol gan ddilyn stori bachgen bach a'r ffordd yr effeithiodd ei brofiadau yn blentyn ar gwrs ei fywyd yn y glasoed ac fel oedolyn.

Ein cyflawniadau yn 2016/17

- Fe wnaethom ddatblygu 'Gwneud Gwahaniaeth: Buddsoddi mewn Iechyd a Llesiant Cynaliadwy ar gyfer pobl Cymru. Mae'n fap ffordd ar gyfer buddsoddiad cynaliadwy yn gwella iechyd ar gyfer Cymru
- Fe wnaethom gyhoeddi ein trydydd adroddiad ACE, sydd yn dangos cynnydd yn y perygl o ddiabetes, clefyd y galon a chyflyrau iechyd hirdymor eraill ymysg oedolion sydd yn gysylltiedig â phrofiadau niweidiol yn ystod plentyndod
- Fe wnaethom arwain yr agenda ymchwil ar ddatblygu practisau sy'n wybodus am ACE ar draws gofal sylfaenol ac ysgolion, yn ogystal â'r prosiect arloesol gyda Heddlu De Cymru a Chomisiynydd yr Heddlu a Throseddau De Cymru. Mae hyn yn canolbwyntio ar ddeall bregusrwydd, galw a'r ffordd y gall Plismona, mewn cydweithrediad ag asiantaethau eraill, fod yn fwy effeithiol yn atal problemau cyn iddynt waethygu trwy ymagwedd gynaliadwy a hirdymor
- Fe wnaethom groesawu'r cyfleoedd iechyd y cyhoedd sy'n cael eu cynnig gan y Ddeddf Arloesol Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) pan wnaethom lansio Hyb Iechyd a Chynaliadwyedd ar gyfer Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mae'r hyb eisoes wedi helpu i sefydlu ein Datganiad a'n Hamcanion Llesiant cyntaf ac mae bellach yn cefnogi gwaith cynaliadwyedd yn Iechyd Cyhoeddus Cymru a chydai'r randdeiliaid
- Mae'r Gyfarwyddiaeth Polisi, Ymchwil a Datblygu Rhyngwladol yn cydnabod y bydd heriau newydd o hyd i iechyd y cyhoedd a bod ymdrin â heriau newydd i iechyd y cyhoedd yn aml yn gofyn am weithio'n rhyngwladol. O ganlyniad, rydym bellach wedi datblygu ein Strategaeth Iechyd Ryngwladol deng mlynedd gyntaf, yn dilyn ymgynghoriad eang a mapio gweithgaredd rhyngwladol ar draws y sefydliad

- Fe wnaethom ddatblygu a chynnal peilot o adnodd hyfforddiant, y cyntaf o'i fath, ar Ddinasyddiaeth Fyd-eang, wedi ei deilwra ar gyfer gweithwyr iechyd proffesiynol yng Nghymru (gyda Chanolfan Materion Rhyngwladol Cymru)
- Fe wnaethom gytuno a gweithredu cynlluniau gweithredu ar y cyd gyda chyfiawnder troseddol a thai

Ein ffocws yn 2017/18

- Arwain rhaglen ymchwil gyda ffocws ar iechyd a chynaliadwyedd, Profiadau Ni weidiol yn ystod Plentyndod, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ac wrth ragweld goblygiadau trawsnewid yr UE
- Cefnogi datblygiad amcanion Llesiant ar y cyd gyda Chyrff Cyhoeddus/ rhanddeiliaid eraill er mwyn cyfrannu at gynyddu cyfraniad Iechyd Cyhoeddus Cymru i'r nodau Llesiant
- Cynhyrchu a lledaenu datganiadau se fyllfa amserol, briffiau polisi ac ymatebion i ymgynghoriadau yn barhaus, wedi ei lywio gan dystiolaeth, ymchwil a dysgu o bolisi ac ymarfer rhyngwladol
- Hyrwyddo ac atgyfnerthu gweledigaeth ryngwladol, ymrwymiad ac ymgysylltiad Iechyd Cyhoeddus Cymru trwy lansio ein Strategaeth Iechyd Ryngwladol a datblygu ei strwythur llywodraethu a'i gynllun gweithredu
- Sefydlu 'Hyb/Rhwydwaith Rhyngwladol' traws-sefydliadol i gefnogi diogelu, gwella, hybu iechyd a lleihau anghydraddoldebau ledled Cymru
- Cynyddu gallu i Asesu Effaith ar Iechyd a chefnogi a chynghori Llywodraeth Cymru, gyda ffocws ar ofynion Bil Iechyd y Cyhoedd (Cymru)

Blaenoriaeth Strategol 6

Amddiffyn y cyhoedd a gwella ansawdd, diogelwch ac effeithiolrwydd y gwasanaethau yr ydym yn eu darparu'n barhaus

Rhan bwysig o rôl Iechyd Cyhoeddus Cymru yw deall cymaint ag y gallwn am y peryglon i'n poblogaeth yn sgil clefydau heintus, a sicrhau bod teuluoedd yn cael eu diogelu a bod ganddynt y wybodaeth sydd ei hangen i ddiogelu eu hiechyd.

Mae rhaglenni brechu a sgrinio yn enghreifftiau da o'r ffordd y mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn ceisio amddiffyn pobl rhag salwch difrifol drwy'r flwyddyn.

Er mwyn sicrhau ein bod yn ymateb yn y ffordd orau bosibl i fygythiadau i iechyd y cyhoedd, rydym yn bwriadu moderneiddio'r gwasanaethau yr ydym yn eu darparu, fel sgrinio a microbioleg, er mwyn sicrhau eu bod o'r ansawdd uchaf, yn ddiogel ac mor effeithiol â phosibl. Bydd hyn yn cynnwys cyflwyno technoleg newydd a gwelliannau o ran cyflwyno gwasanaeth gyda'r nod o wneud gwelliannau gwirioneddol a diriaethol i fywydau pobl Cymru.

"Mae'r flwyddyn ddiwethaf wedi bod yn un brysur a chynhyrchiol, gyda chyflawniadau sylweddol yn ein hisadrannau diogelu iechyd, sgrinio a microbioleg. Mae amserau aros ar gyfer canlyniadau sgrinio wedi mynd y tu hwnt i safonau ein rhaglenni sgrinio serfigol, y coluddyn a'r fron, ac mae rhaglen sgrinio newydd, Sgrinio Llygaid Diabetig Cymru, wedi cael ei hintegreiddio'n llwyddiannus i Iechyd Cyhoeddus Cymru.

"Rwy'n falch o ddweud bod perfformiad ac ymgymeriad yn y rhaglen brechu rhag y ffliw, ynghyd â gwledydd eraill y DU, yn uwch na phob un o wledydd eraill Ewrop ar wahân i un, a'n bod wedi mynd y tu hwnt i'r targed ar gyfer brechu gweithwyr gofal iechyd rhag y ffliw, sydd yn rhoi mwy o amddiffyniad i'r cleifion y maent yn gweithio gyda nhw.

"Rydym wedi darparu ymateb Cymru i ymarfer hysbysu cleifion ar draws y DU yn ymwneud â chleifion sydd mewn perygl yn dilyn llawdriniaeth ar y galon, ac wedi adnewyddu a chyhoeddi cynllun ymateb mewn argyfwng newydd.

"Yn y flwyddyn nesaf, rydym yn edrych ymlaen at ddatblygu a gweithredu technegau profi modern ymhellach yn ein labordai microbiolegol. Rydym hefyd yn gweithio'n galed i gyflwyno mathau newydd o brofion yn Sgrinio Serfigol Cymru a Sgrinio Coluddion Cymru yn ystod y flwyddyn nesaf, fydd yn cyflwyno buddion i'r poblogaethau yr ydym yn eu sgrinio."

Dr Quentin Sandifer, Cyfarwyddwr Gweithredol, Gwasanaethau Iechyd y Cyhoedd

ASTUDIAETH ACHOS: Brwydro yn erbyn y fflw

Arweiniodd gwaith diflino gan fyrddau iechyd ar draws Cymru, wedi ei oruchwyllo gan Raglen Frechu yn erbyn Clefydau Ataliadwy (VPDP) Iechyd Cyhoeddus Cymru, at yr ymgymeriad uchaf ond un o frechlyn y fflw yn Ewrop eleni.

Perfformiad rhaglen fflw Cymru, ynghyd â gwledydd eraill y DU, oedd y gorau yn Ewrop ar wahân i un ac aed y tu hwnt i dargedau brechu gweithwyr gofal iechyd.

Bob tymor, gwneir ymdrech gydlynus ar draws GIG Cymru i sicrhau bod pobl sydd mewn perygl o gymhlethdodau difrifol yn sgil feirws y fflw yn cael eu brechu. Mae hyn yn cynnwys pobl 65 oed ac yn hŷn, pobl dros chwe mis oed â chyflyrau iechyd hirdymor, plant sydd yn gymwys am frechlyn trwynol y fflw, menywod beichiog a'r rheiny sydd yn gweithio gyda phobl sydd mewn perygl yn cynnwys staff gofal iechyd rheng flaen a gofalwyr.

Mae ymgyrch codi ymwybyddiaeth genedlaethol, gwaith agos gyda gofal sylfaenol a'r gwasanaethau nyrsio mewn ysgolion, ymgysylltu â'r trydydd sector a mwy o wiliadwriaeth rhag y fflw, i gyd yn rhan o'r ymgyrch i drechu'r fflw.

Yn y gorffennol, mae staff rheng flaen y GIG wedi bod yn arbennig o anodd eu cyrraedd, ond daeth ymgyrch 2016/17 i ben gyda 51.5 y cant o'r staff yn cael eu brechu, gyda'r ffigur hyn mor uchel â 66.8 y cant yn un o ymddiriedolaethau GIG Cymru.

Mae hyn yn gyfwerth â llai o gleifion agored i niwed mewn perygl o gael cyswllt â'r fflw, feirws sy'n mynd o gwmpas bob blwyddyn rhwng Hydref a Mawrth ac sy'n gallu arwain at gymhlethdodau difrifol a marwolaeth hyd yn oed.

Mae'r gwaith cynllunio eisoes ar y gweill ar gyfer rhaglen Trechu'r Fflw eleni, gyda'r gobaith o wella ar lwyddiant y llynedd a gweld mwy fyth o bobl mewn grwpiau targed yn cael eu hamddiffyn rhag y fflw.

Ein cyflawniadau yn 2016/17

- Fe wnaethom gefnogi awdurdodau lleol a byrddau iechyd i reoli achosion unigol/achosion o glefydau trosglwyddadwy a digwyddiadau amgylcheddol
- Fe wnaethom lwyddo i gyflawni Ymarfer Hysbysu Cleifion Cymru ar gyfer cleifion a allai fod wedi bod mewn perygl o gael eu heintio yn ystod llawdriniaeth ar y galon, ar ran GIG Cymru
- Fe wnaethom ddatblygu achrediad UKAS, safon ansawdd pwysig ar gyfer ein labordai Microbiolegol
- Rydym yn gweithio tuag at sefydlu profion genomig, technoleg newydd fydd yn cael ei defnyddio yn ein labordai Microbiolegol, yn cynnwys canolbwyntio ar ddatblygu gwasanaeth diagnostig ar gyfer ymwrthedd HIV a dilyniannu Mycobacterol
- Fe wnaethom lwyddo i drosglwyddo Sgrinio Llygaid Diabetig integredig Cymru i'r Is-adran Sgrinio
- Fe wnaethom sicrhau cytundeb Gweinidogion ar weithredu profion feirws papiloma dynol sylfaenol (HPV) yn Sgrinio Serfigol Cymru ym mis Hydref 2018 a phrawf imiwnocemegol carthion (FIT) yn Sgrinio Coluddion Cymru yn 2018-19
- Fe wnaethom ddatblygu a gweithredu Cynllun Ymateb mewn Argyfwng wedi ei ddiwygio ar gyfer Iechyd Cyhoeddus Cymru
- Fe wnaethom adnewyddu ein hymagwedd tuag at ddatblygu Rhwydwaith Microbiolegol Cymru Gyfan (clinigol a labordy), yn cynnwys cwblhau'r gwaith o ailddylunio gwasanaeth Gogledd Cymru
- Fe wnaethom gwblhau'r gwaith o weithredu System Rheoli Gwybodaeth Labordy cytoleg serfigol (LIM)

Ein ffocws yn 2017/18

- Gweithio fel cyfarwyddiaeth unigol, cwbl integredig sydd yn gallu darparu ei holl wasanaethau gan gadw dyblygu i isafswm
- Sefydlu model cweithredol ar gyfer cyflwyno gwasanaeth heintiau integredig i'w gyflwyno'n lleol sydd yn adlewyrchu angen lleol
- Cefnogi'r gwaith o gyflwyno gwasanaethau iechyd mewn carchardai mewn carchar newydd yng Ngogledd Cymru
- Gweithredu system gwyliadwriaeth genedlaethol ar gyfer feirysau a gludir yn y gwaed o sgrinio i drin canlyniad i leihau cyfraddau clefydau sy'n ymwneud â'r iau
- Cytuno ar weledigaeth gwasanaethau Microbiolegol Cymru i'r dyfodol yn seiliedig ar set gytûn o rolau a swyddogaethau ac wedi ei halinio i flaenoriaethau cenedlaethol ar gyfer atal a rheoli heintiau a rheoli clefydau heintus
- Datblygu gwasanaeth Heintiau sy'n Gysylltiedig â Gofal Iechyd o dan arweiniad genomeg, yn amodol ar gyllid
- Gweithredu cynllun peilot a chynllunio cyflwyno profion sylfaenol HPV yn Sgrinio Serfigol Cymru
- Cynllunio'r gwaith o gyflwyno profion FIT yn Sgrinio Coluddion Cymru
- Cefnogi byrddau iechyd i weithredu ymyriadau'n llwyddiannus i wella ymgymeriad o gynlluniau peilot wedi eu gwerthuso mewn clystyrau gofal sylfaenol

Blaenoriaeth Strategol 7

Datblygu'r Sefydliad

Rydym eisiau sicrhau bod Iechyd Cyhoeddus Cymru mor dda ag y gall fod er mwyn i ni gyflawni ein gweledigaeth ar gyfer Cymru iachach, hapusach a thecach trwy gyflawni ein blaenoriaethau. Rydym hefyd eisiau ei wneud yn lle gwych i weithio sydd yn denu pobl ragorol, yn datblygu sgiliau ein staff ac yn lle amrywiol ac iach i weithio.

"Gallwn ond cyflawni'r flaenoriaeth hon mewn cydweithrediad ar draws y swyddogaethau galluogi sydd yn cydweithio i sicrhau y gall ein staff wneud eu gorau."

"Prif ffocws y gwaith i ni yn y flwyddyn nesaf yw datblygu ein strategaeth 10 mlynedd. Bydd hyn yn rhoi ymagwedd tymor hwy i ni i fynd i'r afael â'r heriau iechyd y cyhoedd sydd o'n blaenau."

Rwyf yn llawn cyffro ynghylch y gwaith ymgysylltu staff a rhanddeiliaid sydd wedi ei gynllunio ar gyfer y flwyddyn nesaf fydd yn sicrhau bod y strategaeth hon yn wybodus ac yn bodloni anghenion y dyfodol yn y ffordd orau."

"Mae rhychwant y cyflawniadau yn unol â'r flaenoriaeth hon yn dangos y timau a'r swyddogaethau sydd wedi ymrwymo i gefnogi ein staff a sicrhau y gallant wneud eu gorau a chyfrannu'n unigol ac ar y cyd tuag at Gymru iachach, hapusach a thecach."

Phil Bushby, Cyfarwyddwr Pobl a Datblygu Sefydliadol

ASTUDIAETH ACHOS: Ein Gofod

Adleolodd dros 500 o staff yn 2016 o wyth lleoliad gwahanol ar draws de ddwyrain Cymru i adeilad newydd yng Nghaerdydd. Dyma oedd cyfnod cyntaf y rhaglen Ein Gofod, gyda'r nod o ddarparu amgylchedd iach a hapus i holl staff Iechyd Cyhoeddus Cymru weithio.

Cafodd yr adeilad newydd ei ddylunio i gefnogi cydweithredu, cymdeithasu a dysgu tra'n sefydlog yn amgylcheddol.

Roedd y gwaith mor effeithiol mae wedi ennill dwy wobr a chafodd gymeradwyaeth uchel mewn dau gategori yng Ngwobrau Cynaliadwyedd y GIG.

Gan edrych i'r dyfodol, rydym eisoes yn cymhwyso'r un egwyddorion i symud lleoliad yn Abertawe a byddwn yn gweithio'n galed i sicrhau bod gan bawb amgylchedd gwych i weithio.

ASTUDIAETH ACHOS: Ein Gwerthoedd

Rydym yn cydnabod mai'r ased mwyaf gwerthfawr sydd gennym yw ein pobl.

Er mwyn cyflawni'r targedau yr ydym wedi eu gosod ar ein cyfer, mae angen i ni symud ein hased pwysicaf a rhyddhau ein potensial. Nid yw hyn yn ymwneud â'r hyn a wnawn yn unig, ond hefyd am gael dealltwriaeth a rennir o'r ffordd yr ydym yn gwneud pethau.

Mae'r 'ffordd' yn cael ei adlewyrchu yn ein Gwerthodd sydd wedi eu lansio o'r newydd sydd yn adlewyrchu'r ffordd yr ydym yn trin ein gilydd, sut rydym yn mynd at ein gwaith a'n hymddygiad bob dydd.

Fe wnaethom eu datblygu gyda'n cydweithwyr trwy grwpiau ymgynghori a ffocws, a'u lansio yng nghynhadledd staff 2017.

Ein Gwerthoedd yw:

Cydweithio – gydag ymddiriedaeth a pharch – er mwyn gwneud gwahaniaeth.

Byddwn yn gweithio'n galed dros y flwyddyn i ddod i sicrhau eu bod yn cael eu sefydlu yn y sefydliad a'u mabwysiadu gennym i gyd.

Ein cyflawniadau yn 2016/17

- Fe wnaethom ddatblygu'r Fframwaith Ansawdd ac Effaith er mwyn sicrhau ein bod yn monitro ansawdd ac effaith y gwaith a wnawn, yn ogystal â mesur ein perfformiad meintiol. Rydym bellach yn dwyn cynllun gweithredu ymlaen er mwyn sicrhau ei fod yn berthnasol i bob aelod o'r staff
- Fe wnaethom ddatblygu Strategaeth Parhad Busnes a gweithredu cynlluniau a ein gwasanaethau cystal â phosibl ac adfer yn gyflym os bydd digwyddiad neu argyfwng
- Fe wnaethom gyflwyno chweched Cynhadledd Iechyd Cyhoeddus Cymru ym mis Tachwedd 2016, gan ddenu dros 500 o gynadleddwyr o Gymru a thu hwnt i drafod lechyd yng Nghymru: Cipolwg ar y Dyfodol
- Cymeradwyodd ein Bwrdd a Llywodraeth Cymru ein Cynllun Strategol a'n Cynllun Gweithredol cytbwys, wedi ei adnewyddu ar gyfer 2017/18, oedd yn nodi ein blaenoriaethau ar gyfer gweithredu
- Fe wnaethom gyflawni cyllideb gytbwys ar gyfer 2016/17 a gosod cyllideb gytbwys ar gyfer 2017/18
- Fe wnaethom rannu methodoleg cynllunio a phecyn cymorth Arolwg Staff ar draws y sefydliad wnaeth ein helpu i gytuno ar flaenoriaethau sefydliadol a datblygu cynlluniau manwl
- Fe wnaethom ddatblygu cynllun olyniaeth ar gyfer Cyfarwyddwyr Anweithredol (NED) a chwblhau ymarfer recriwtio a thri phenodiad NED yn ystod y flwyddyn

Ein ffocws yn 2017/18

- Parhau â'r rhaglen Ein Gofod trwy gwblhau'r broses o symud staff o Ganolfan Oldway, Abertawe a Staff Gweinyddol Sgrinio, Caerfyrddin, i swyddfa newydd yn ardal Abertawe
- Datblygu Strategaeth 10 mlynedd newydd ar gyfer Iechyd Cyhoeddus Cymru
- Parhau i weithredu'r Fframwaith Ansawdd ac Effaith
- Datblygu a chynnal cynllun peilot o raglen hyfforddi a datblygu'r gweithlu
- Cyflwyno rhaglen ariannol strategol sy'n asesu gwerth ac effeithlonrwydd ein gwasanaethau
- Cynnal a gweithredu adolygiad o'r adnodd ymgysylltu, cyfathrebu a'r we ar draws y sefydliad
- Datblygu a gweithredu system rheoli risg gan weithio tuag at gydymffurfio heb unrhyw ddiffyg cydymffurfio sylweddol wrth gael ein hasesu yn erbyn gofynion ISO31000
- Datblygu fframwaith gwneud penderfyniadau ar gyfer y Bwrdd a'r sefydliad gan ystyried darpariaethau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) a'r pum ffordd o weithio

Cyflawniadau rhyngwladol 2016/17

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi ymrwymo i wella iechyd a llesiant a lleihau anghydraddoldebau iechyd yng Nghymru a thu hwnt. Mae'r adran hon yn nodi'r prif feysydd ar gyfer gwaith i'r sefydliad ar y llwyfan rhyngwladol yn ystod 2016/17.

Mae'r Is-adran Iechyd Rhyngwladol wedi bod yn gweithio i ddatblygu ei allu, datblygu a chanolbwyntio ei raglen waith a chynyddu ei effaith ar draws y sefydliad, yn genedlaethol ac yn rhyngwladol. Mae hefyd wedi ei ddatblygu ar lwyddiant y Ganolfan Ryngwladol Cydlynw Iechyd ac wedi cryfhau cymorth ac eglurder ar draws GIG Cymru. Mae'r cyflawniadau sylweddol yn cynnwys:

- Datblygu a chryfhau rhaglen waith gyda Swyddfa Ranbarthol Ewrop (EURO) Sefydliad Iechyd y Byd (WHO) ac yn fyd-eang gyda phartneriaid yn cynnwys ond nid yn gyfyngedig i Raglen Ddatblygu'r Cenhedloedd Unedig (UNDP) ac Ysgrifenyddiaeth y Gymanwlad. Mae'r cyflawniadau yn cynnwys:
 - o Cydweithredu'n agos gyda Swyddfa Fenis WHO, gan weithio tuag at gydnabyddiaeth fel Canolfan Gydweithredu WHO ar 'Fuddsoddi mewn Iechyd a Datblygu Cynaliadwy'
 - o Trefnu Ymweliad Astudio Cymru 'Ymagweddau Datblygu Cynaliadwy tuag at Iechyd a Thegwch' gydag 19 o gynrychiolwyr ar draws Ewrop, gan ymweld â safleoedd a dysgu am ddeddfwriaeth ac arferion datblygu cynaliadwy unigryw Cymru
 - o Datblygu gwybodaeth i fynd i'r afael â Phrofiadau Niweidiol yn ystod Plentynod (ACE), yn cynnwys ataliaeth ac ymateb i gam-drin plant; a'u heffeithiau ar draws cwrs bywyd
 - o Ymgysylltu ac arweinyddiaeth weithredol gydag EURO WHO a'i Rwydwaith Rhanbarthau dros Iechyd (RHN), gan ddatblygu adroddiadau ar

y cyd ar alcohol, trais ac atal anafiadau ar draws cwrs bywyd; a buddsoddiad ar gyfer iechyd a llesiant

- o Yr Athro Mark Bellis yw Canolbwynt WHO yn y DU ar gyfer Atal Trais ac Anafiadau a Phwynt Cyswllt WHO Cymru ar gyfer RHN Ewrop
- Dechrau a datblygu gwaith yn llwyddianus i ddatblygu Strategaeth Iechyd Rhyngwladol Iechyd Cyhoeddus Cymru, yn cynnwys:
 - o Ystod eang o gyfleoedd ymgynghori ac ymgysylltu ar gyfer staff a rhanddeiliaid er mwyn llywio datblygiad y ddogfen
 - o Mapio partneriaethau rhyngwladol Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan roi darlun cliriach o ble mae gan y sefydliad gysylltiadau a sut y gallwn ddatblygu'r cysylltiadau hyn mewn ffordd fwy strategol, gydlynus ac effeithiol
- Cryfhau'r rhwydwaith a gweithgareddau'r Ganolfan Ryngwladol Cydlynw Iechyd (IHCC) yng Nghymru ar draws y byrddau Iechyd a'r ymddiriedolaethau, gan gefnogi gweithredu'r Siarter Partneriaethau Iechyd Rhyngwladol, yn arbennig:
 - o Datblygu cwrs hyfforddiant peilot, y cyntaf o'i fath, ar Ddinasyddiaeth Fyd-eang, gan adlewyrchu Nod Llesiant Cymru sy'n Gyfrifol yn Fyd-eang ac wedi ei deilwra ar gyfer gweithwyr Iechyd proffesiynol, mewn cydweithrediad â Chanolfan Materion Rhyngwladol Cymru (WCIA) a Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf (CTUHB)

- o Datblygu a chynnal rhaglen waith ar ddatblygu partneriaethau rhyngwladol a chefnogi creu incwm allanol ar draws Cymru, mewn cydweithrediad â Llywodraeth Cymru. Mae hyn wedi cynnwys dau gatalog ariannu a sawl gweithdy, wedi eu teilwra i fyrddau/ymddiriedolaethau gwahanol
- o Cynnal cydberthynas gadarnhaol â Rhwydwaith Cysylltiadau Iechyd Cymru o Blaid Affrica (WFAHLN) a Hub Cymru Africa, sy'n cefnogi cyflwyno Cynhadledd Iechyd Cymru o Blaid Affrica a digwyddiadau amrywiol, fel Digwyddiadau Rhannu Dysgu WFAHLN a Chynhadledd Hub
- Trefnu digwyddiad dathlu Siarter blynyddol "Rhwydweithiau a Phartneriaethau: Cymru'n Cydweithredu dros Iechyd Byd-eang", wedi ei mynychu gan dros 60 o gynadleddwyr a 170 ar-lein trwy ffrydio byw. Roedd y gynhadledd yn cynnwys anerchiad gan Rebecca Evans AC, y Gweinidog Gwasanaethau Cymdeithasol ac Iechyd y Cyhoedd; Dr Frank Atherton, Prif Swyddog Meddygol Cymru; Dr Christoph Hammelman, EURO WHO; Clive Needle, EuroHealthNet; Dr Joanne Nurse, Ysgrifenyddiaeth y Gymanwlad; Dr Neil Squires, PHE; yn ogystal â chynrychiolwyr o Fyrddau ac Ymddiriedolaethau Iechyd, Cymru o Blaid Affrica, Dinasoedd Iach WHO, Rhanbarthau Iechyd WHO, THET, Llywodraeth Cymru ac eraill
- Cyhoeddi catalogau 'Cyllid Ewropeaidd ar gyfer Iechyd yng Nghymru', yn esbonio ac yn hyrwyddo cyfleoedd cyllid Ewropeaidd ar gyfer y GIG yng Nghymru
- Cyhoeddi sawl briff polisi rhyngwladol, fel un ar Brexit mewn cydweithrediad â'r Is-adran Polisi
- Cymryd rhan yn natblygiad dogfen gefnogol ar gyfer y Cyngor Rhyngweithredu 'Pathfinder for Global Health'
- Cynrychiolaeth gan Iechyd Cyhoeddus Cymru yng nghyfarfodydd EuroHealthNet ac RHN EURO WHO; cymryd rhan yn Fforwm Iechyd Ewrop a Chynhadledd Iechyd y Cyhoedd Ewrop Gastein; ymgysylltu gweithredol gyda Phwyllgorau Iechyd Byd-eang PHE a GIG yr Alban; Adran Iechyd Rhyngwladol y DU; a Phrifysgol Caerdydd.

Codi proffil ac effaith y sefydliad

Mae'r tîm IHD wedi bod yn gweithio i godi proffil ac effaith Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddatblygu a chysylltu â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru), Strategaeth Ewropeaidd Iechyd 2020 ac Agenda 2030 ar gyfer Datblygu Cynaliadwy, yn cynnwys:

- Datblygu a chyhoeddi e-fwletin 'Iechyd yng Nghymru a thu Hwnt i'w Ffiniau' yn rheolaidd
- Datblygu a lansio gwefan newydd ar gyfer IHCC ac IHD

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Ym Mawrth 2017, cyhoeddodd Iechyd Cyhoeddus Cymru ei ddatganiad a'i amcanion llesiant cyntaf mewn ymateb i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Nod y saith amcan llesiant yw cynyddu cyfraniad y sefydliad i gyflawni bob un o'r nodau llesiant yn y Ddeddf.

Mae'r amcanion llesiant yn adlewyrchu ble mae'r sefydliad 'ar yr adeg hon', yn ail flwyddyn ei gynllun strategol tair blynedd gwreiddiol. Mae'r amcanion llesiant yn datblygu blaenoriaethau strategol Iechyd Cyhoeddus Cymru ac maent wedi eu llywio gan sgysiau gyda rhanddeiliaid a staff.

Amcanion llesiant Iechyd Cyhoeddus Cymru:

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

1. Meithrin gallu a chefnogi newid system, i ddiogelu a gwella iechyd a lleihau Anghydraddoldebau
2. Rhoi'r dechrau gorau mewn bywyd i'n plant yn cynnwys cyfleoedd i dyfu, chware a dysgu mewn amgylchedd iach a diogel
3. Cefnogi'r GIG i gyflenwi gwasanaethau teg a chynaliadwy o ansawdd uchel sy'n bodloni anghenion dinasyddion yn ystod pob cam o'u bywyd
4. Lleihau'r perygl i iechyd y cyhoedd yn sgil clefydau presennol a chlefydau sy'n dod i'r amlwg, peryglon amgylcheddol ac argyfyngau
5. Dylanwadu ar bolisi, cynllunio a dylunio i greu cymunedau cynaliadwy, cydlynys, sydd yn ffynnu'n ddiwylliannol er mwyn mynd i'r afael â phenderfynyddion ehangach iechyd a thorri cylch tlodi ac anfantais
6. Cynyddu potensial ein hadnoddau naturiol a diwylliannol i hybu iechyd a llesiant corfforol a meddyliol a chyfrannu at Gymru carbon isel sydd yn gadarn yn amgylcheddol
7. Cryfhau ein rôl ym maes iechyd byd-eang a datblygu cynaliadwy, gwireddu buddion ymgysylltu rhyngwladol

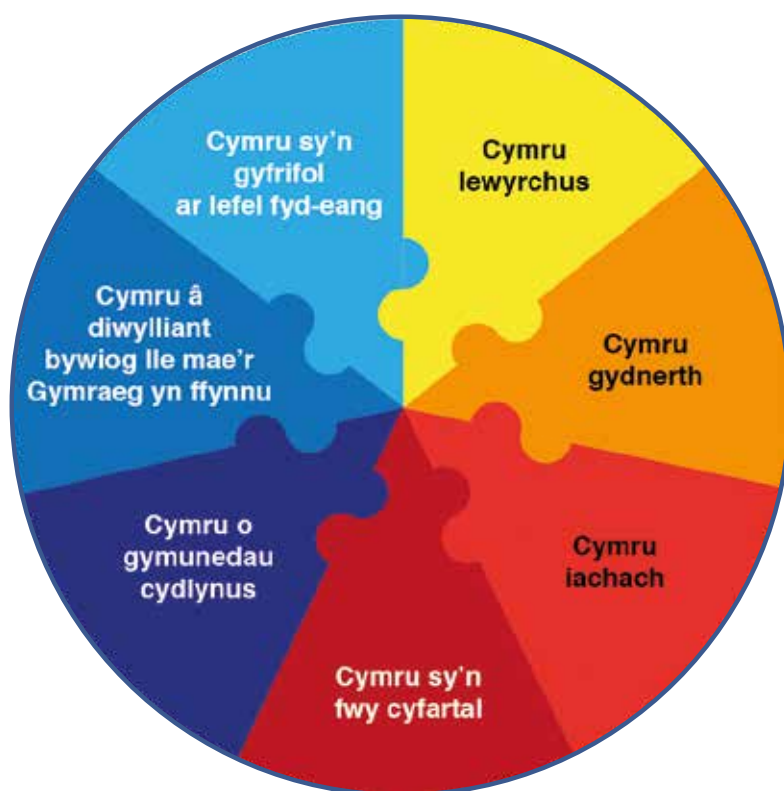

“Yn Iechyd Cyhoeddus Cymru ac ar draws cymuned iechyd y cyhoedd mae ymrwymiad cryf ac optimistaeth a rennir am y Ddeddf hon, fydd o gymorth i ni ail-ganolbwyntio ein hymdrechion i fynd i'r afael â materion pwysig Cymru, yn cynnwys anghydraddoldebau. Edrychwn ymlaen at weithio gyda'n staff, rhanddeiliaid a dinasyddion wrth i ni barhau i weithredu'r amcanion hyn a chefnogi iechyd, llesiant a chynaliadwyedd ar gyfer y genhedlaeth bresennol a chenedlaethau'r dyfodol yng Nghymru ymhellach.”

Dr Tracey Cooper, Prif Weithredwr, Iechyd Cyhoeddus Cymru

Bydd Adroddiad Blynyddol Iechyd Cyhoeddus Cymru ar gyfer 2017/18 yn cynnwys diweddariad o gynnydd y sefydliad yn bodloni ei amcanion llesiant, a bydd yn adlewyrchu ar yr adolygiad blynyddol cyntaf o amcanion llesiant y sefydliad a'r Cynlluniau Llesiant Lleol sydd wedi eu cyhoeddi gan Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus

Gallwch ddarllen 'Iechyd Cyhoeddus Cymru: Ein Datganiad Llesiant' yma:
www.publichealthwales.org/future-generations

Dadansoddi perfformiad

I helpu i gefnogi gwelliannau ym mhob un o'n gwasanaethau, rydym wedi gosod nifer o dargedau uchelgeisiol yn ein Cynllun Strategol i fesur a monitro sut rydym yn cyflawni Cymru iachach, hapusach a thecach. Defnyddir y dangosyddion hyn gan ein Bwrdd a'n Tîm Gweithredol i fonitro cynnydd yn ystod y flwyddyn er mwyn sicrhau ein bod yn cyflwyno'r gwasanaethau mwyaf effeithiol y gallwn.

Mae'r adran hon yn rhoi trosolwg yn erbyn ein dangosyddion perfformiad allweddol. Mae Tabl 1 yn rhoi crynodeb o'n perfformiad yn ystod 2016/17, ynghyd â data cymharu ar gyfer y ddwy flynedd blaenorol. Ceir trosolwg naratif hefyd ar gyfer pob ardal, sydd yn amlygu mwy o wybodaeth am ein gwasanaethau ac unrhyw gyflawniadau a heriau allweddol ym mhob un.

Dengys ein ffigurau diweddaraf ein bod wedi cynnal, neu wedi gwneud gwelliannau pellach, mewn nifer o feysydd dros y flwyddyn ddiwethaf. Mae'r rhain yn cynnwys nifer y smygwyr sydd wedi eu dilysu o ran carbon monocsid i fod wedi rhoi'r gorau i smygu, nifer y menywod beichiog a phobl dros 65 oed sy'n cael eu brechu rhag y fflw, cyfraddau heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd, a pherfformiad ar draws y rhan fwyaf o'n rhaglenni sgrinio.

Er ein bod yn cydnabod bod cynnydd sylweddol wedi cael ei wneud mewn nifer o feysydd, byddwn yn parhau i ymdrechu am welliannau yn 2017/18 er mwyn cyrraedd, a mynd y tu hwnt i'n targedau. Mae'r ffordd yr ydym yn bwriadu gwneud hyn wedi ei nodi yn ein Cynllun Strategol.

TABL 1

Dangosydd	Safon / Targed	Perfformiad 2014/15	Perfformiad 2015/16	Perfformiad 2016/17
Dim Smygu Cymru				
Canran y boblogaeth sy'n smygu gafodd eu trin gan Dim Smygu Cymru	2.01% (blynyddol)	1.2%	1.4%	1.2%
Canran y smygwyr gafodd eu dilysu'n eu dilysu'n llwyddiannus o ran carbon monocsid	40%	40.5%	42.1%	48.8%
Gordewdra Plant				
Canran y plant dosbarth derbyn (4/5 oed) y nodwyd eu bod dros bwysau neu'n ordew	Gostyngiad	26.1%	26.2%	Ddim ar gael ¹
Rhaglenni Gwella Iechyd				
Cynllun Cenedlaethol Atgyfeirio Cleifion i wneud Ymarfer Corff - Ymgymeriad	12,984	14,579	15,370	15,810
Cynllun Cenedlaethol Atgyfeirio Cleifion i wneud Ymarfer Corff - nifer yr ymgynghoriadau 16 wythnos	6,492	8,884	8,177	8,739
Cynllun Cenedlaethol Atgyfeirio Cleifion i wneud Ymarfer Corff - nifer yr ymgynghoriadau 52 wythnos	3,244	4,310	4,557	4,438

Dangosydd	Safon / Targed	Perfformiad 2014/15	Perfformiad 2015/16	Perfformiad 2016/17
Cymru lach ar Waith – sefydliadau sy'n cwblhau asesiad llawn Safon Iechyd Corfforaethol	20	24	22	26
Cymru lach ar Waith – sefydliadau sy'n cyflawni Gwobr Iechyd Gweithle Bach	80	102	95	58
Brechu ac Imiwneiddio				
Ymgyniad yr holl frechiadau plant sydd wedi eu trefnu yn 4 oed	95%	86.2%	85.3%	84.6%
Ymgyniad brechu rhag y fflw ymysg pobl dros 65 oed	75%	68.1%	66.6%	66.7%
Ymgyniad brechu rhag y fflw ymysg pobl o dan 65 oed mewn grwpiau risg uchel	75%	49.5%	46.9%	46.9%
Ymgyniad brechu rhag y fflw ymysg menywod beichiog	75%	72.4%	75.6%	75.9%
Ymgyniad brechu rhag y fflw ymysg gweithwyr gofal iechyd rheng flaen	50%	42.9%	47.3%	51.2%
Sgrinio²				
Ymgyniad sgrinio'r fron	70%	72%	72.9%	70.2%
Canlyniadau normal sgrinio'r fron a anfonwyd o fewn pythefnos ar ôl sgrinio	90%	91.3%	96.3%	98%
Apwyntiadau asesu sgrinio'r fron o fewn tair wythnos ar ôl sgrinio	90%	31.6%	52.1%	69.2%
Canran menywod sgrinio'r fron a wahoddir o fewn 36 mis i'r sgrinio blaenorol	90%	16.4%	64%	84.7%
Amserau aros sgrinio coluddion ar gyfer canlyniadau profion sgrinio	95%	98.7%	91.3%	93.1%
Amserau aros sgrinio coluddion am golonosgopi	95%	59.1%	82.6%	82.2%
Amserau trosiant labordai sgrinio serfigol: o fewn tair wythnos	100%	65.2%	56.4%	87.9%

Dangosydd	Safon / Targed	Perfformiad 2014/15	Perfformiad 2015/16	Perfformiad 2016/17
Sgrinio serfigol yn aros am ganlyniadau: o fewn pedair wythnos	90%	66.9%	68.3%	94.8%
Ymgymieriad sgrinio ymlediad aortaidd yn yr abdomen	80%	74.7%	73.9%	82.3%
Canran sgrinio clyw babanod newydd-anedig yn cael eu cynnwys ar y rhaglen sgrinio	95%	99.5%	99.5%	99.5%
Microbioleg				
Microbioleg - statws Achrediad Patholeg Clinigol (yn aros i symud i safon ISO 15189 a gydnabyddir yn rhyngwladol)	Achredwyd	Achredwyd	Achredwyd	Achredwyd
Heintiau sy'n Gysylltiedig â Gofal Iechyd³				
Cyfradd clostridium difficile (fesul 100,000 o'r boblogaeth)	<=28	42.63	40.11	33.78
Cyfradd staph aureus (fesul 100,000 o'r boblogaeth)	<=20	29.92	27.94	27.65
Ansawdd				
Nifer y pryderon/cwynion ysgrifenedig a dderbyniwyd	N/A	65	50	45
Pryderon/cwynion ysgrifenedig yr ymatebwyd iddynt o fewn graddfeydd amser targed	100%	75%	74%	72%
Nifer y digwyddiadau amheus anffodus (SUI) a nodwyd	N/A	4	6	3
Ymchwiliadau SUI a gwblhawyd o fewn y graddfeydd amser targed	90%	75%	84%	100%
Staff ac adnoddau				
Cyfradd absenoldeb salwch	<=3.25%	3.7%	3.95%	3.62%
Canran y staff meddygol gafodd arfarniad ailddilysu yn y 15 mis diwethaf	100%	100%	100%	99.9%

- ¹ Mae cyhoeddiad 2017 ar gyfer Rhaglen Mesur Plant Cymru yn ymwneud â'r canfyddiadau o fesuriadau plant yn y dosbarth derbyn oedd yn bedair ac yn bump oed yn ystod blwyddyn academiaidd 2015/16.
- ² Mae ffigurau'r rhaglen sgrinio a gyflwynir ar gyfer 2016/17 yn ymwneud â pherfformiad gweithredol y rhaglenni hyn yn ystod y flwyddyn a nodwyd. Maent yn cynrychioli carfan wahanol i'r cyfranogwyr hynny a wahoddwyd yn y flwyddyn honno, lle mae angen amser i gwblhau unrhyw weithgaredd cysylltiedig cyn y gellir cyhoeddi'r Ystadegau Swydddogol.
Cyfeiriwch unrhyw ymholiadau'n ymwneud â data o'r Is-adran Sgrinio at:
Helen Clayton
Rheolwr Arwain Gwasanaethau Gwybodeg a Data
Is-adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru
Rhif 2 Capital Quarter, Stryd Tyndall
Caerdydd CF10 4BZ

Ffôn: 029 20227744
Email: Screening.Information@wales.nhs.uk
- ³ Cyflwynodd Llywodraeth Cymru ddisgwyliad o ostyngiad newydd ar gyfer cyfanswm Staph aureus bacteraemia yn ystod 2016/17. Mae mwy o wybodaeth am Heintiau sy'n Gysylltiedig â Gofal Iechyd ar gael yn y naratif i ddilyn.

Dim Smygu Cymru

Mae Dim Smygu Cymru yn wasanaeth iechyd arbenigol sy'n darparu sesiynau ar gyfer smygwyr sydd eisiau cymorth i roi'r gorau iddi. Mae ein rhaglen yn chwarae rhan bwysig yn lleihau effaith tybaco ar iechyd pobl yng Nghymru. Yn 2016/17, rydym wedi parhau i weithio'n agos gyda byrddau iechyd i gyflawni gyda'n gilydd y targed ar gyfer nifer y smygwyr sy'n cael eu trin ym mhob bwrdd iechyd. Fe wnaethom ymrwymo i drin 10,624 o smygwyr yng Nghymru sydd yn gyfwerth â thua 2% o'r holl smygwyr yn genedlaethol y bydd y gyfran gafodd eu trin gan Dim Smygu Cymru yn amrywio yn ôl bwrdd iechyd.

Dengys y ffigurau diweddaraf, er bod canran y smygwyr gafodd eu trin gan Dim Smygu Cymru wedi gostwng ychydig rhwng 2015/16 (1.4%) a 2016/17 (1.2%), mae canran y smygwyr sydd wedi eu dilysu, o ran carbon monocsid, i fod yn llwyddiannus wedi cynyddu o 42.1% i 48.8% yn ystod yr un cyfnod. Dylai perfformiad hefyd gael ei ystyried yn erbyn dirywiad cefndir o ran presenoldeb mewn gwasanaethau rhoi'r gorau i smygu ar draws y Deyrnas Unedig.

Bydd helpu i leihau nifer y bobl sydd yn smygu yng Nghymru yn parhau i fod yn elfen allweddol o'n gwaith ynghyd â'n partneriaid yn 2017/18 wrth i ni geisio cyrraedd targed Llywodraeth Cymru o leihau cyfraddau smygu i 16% erbyn 2020. Bydd brand newydd Helpa Fi i Stopio yn cael ei lansio, sydd yn cynnwys holl wasanaethau rhoi'r gorau i smygu y GIG yng Nghymru i'w wneud yn haws i smygwyr gael mynediad i'r cymorth sydd ei angen arnynt i roi'r gorau i smygu.

Gordewdra mewn Plentyndod

Mae Rhaglen Mesur Plant Cymru yn rhaglen wylidwraeth sydd wedi ei sefydlu er mwyn i ni allu deall yn well sut mae plant yng Nghymru'n tyfu. Bydd y wybodaeth a gesglir yn helpu pobl sydd yn gweithio yn y gwasanaethau iechyd a gwasanaethau

eraill y sector cyhoeddus i ddeall patrymau twf plant er mwyn iddynt allu cynllunio gwasanaethau yn unol â hynny.

Ar lefel genedlaethol, ni chafwyd llawer o newid yn amlygrwydd pwysau iach, bod dros bwysau neu ordewdra dros y flwyddyn ddiwethaf, gyda mwy na chwarter y plant (26.2%) yn y dosbarth derbyn yn cael eu nodi i fod dros bwysau neu'n ordew.

Cynllun Atgyfeirio Cleifion i Wneud Ymarfer Corff

Mae Cymru iach ar Waith yn cefnogi pobl yng Nghymru i ddychwelyd i'r gwaith a pharhau yn y gwaith am fwy o amser trwy hybu iechyd a llesiant, cydbwysedd bywyd a gwaith da a ffordd o fyw iach er mwyn lleihau salwch ac absenoldeb. Cyflwynir y rhaglen mewn partneriaeth â Llywodraeth Cymru, Iechyd Cyhoeddus Cymru a Phrifysgol Caerdydd.

Yn 2016/17, derbyniodd dros 15,800 o unigolion a atgyfeiriwyd le ar y cynllun, gan fynd y tu hwnt i'n targedau am y drydedd flwyddyn yn olynol. O'r rhain, cwblhaodd bron 4,500 o unigolion yr ymgynghoriad 52 wythnos, a wnaeth eto fynd y tu hwnt i'r targedau a osodwyd (3,244).

Cymru iach ar Waith

Mae Cymru iach ar Waith yn cefnogi pobl yng Nghymru i ddychwelyd i'r gwaith a pharhau yn y gwaith am fwy o amser trwy hybu iechyd a llesiant, cydbwysedd bywyd a gwaith da a ffordd o fyw iach er mwyn lleihau salwch ac absenoldeb. Cyflwynir y rhaglen mewn partneriaeth â Llywodraeth Cymru, Iechyd Cyhoeddus Cymru a Phrifysgol Caerdydd.

Cyflawnodd Cymru iach ar Waith ei darged o 20 o sefydliadau yn cwblhau asesiad llawn (26), er cafwyd gostyngiad yn nifer y sefydliadau a gafodd wobwr gweithle bach, sef 58 (Targed 80).

Sgrinio

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn cyflwyno nifer o raglenni sgrinio cenedlaethol gyda'r nod o ganfod a thrin problemau iechyd posibl yn gynnar. Prif flaenoriaeth i ni dros y blynyddoedd diwethaf oedd gwella a chynnal ein perfformiad ym mhob un o'r rhain. Mae hyn wedi ei nodi yn ein Cynllun Strategol ac mae wedi ei seilio ar gyfres o ddangosyddion perfformiad, yr ydym wedi eu datblygu ac yn eu monitro'n weithredol ar gyfer pob rhaglen.

Mae Tabl 1 yn dangos, yn ystod 2016/17, ein bod wedi cynnal, neu wneud mwy o gynnydd, ar y gwelliannau mewn perfformiad a wnaed dros y blynyddoedd diwethaf. Er enghraifft, gwnaed gwelliannau sylweddol yn ein Rhaglen Sgrinio Serfigol, yn arbennig ar gyfer amserau trosiant ac aros am ganlyniadau. Mae'r rhain wedi gweld gwelliannau o dros 31% a 25% yn y drefn honno dros y flwyddyn ddiwethaf.

Gellir hefyd gweld gwelliannau o 2015/16 yn Rhaglenni'r Sgrinio'r Fron ac Ymlediad Aortaidd yn yr Abdomen, fel y cynnydd yn y menywod a wahoddwyd i sgrinio'r fron o fewn 36 mis. Mae hyn wedi cynyddu i 84.7% o 64% yn y flwyddyn flaenorol. Rydym hefyd wedi cynnal ein perfformiad yn ein Rhaglen Sgrinio Coluddion, fel amserau aros am ganlyniadau profion.

Ein ffocws dros y flwyddyn nesaf fydd parhau gyda'r gwelliannau yr ydym wedi eu gwneud, yr ydym wedi eu nodi yn ein Cynllun Strategol. Mae gwybodaeth fanylach am berfformiad pob rhaglen ar gael ar wefan Sgrinio am Oes.

Brechu ac Imiwneiddio

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn gweithio i gefnogi byrddau iechyd, trwy ddatblygu polisi, hyfforddiant a darparu gwybodaeth, er mwyn cyflawni targedau mewn

perthynas â nifer o ddangosyddion brechu ac imiwneiddio allweddol.

Mae Tabl 1 yn dangos gwelliannau, neu lefelau perfformiad tebyg, o 2015/16 ar gyfer nifer o ddangosyddion allweddol, yn cynnwys ymgymeriad brechlyn y fflw ar gyfer menywod beichiog a gweithwyr gofal iechyd rheng flaen. Yn arbennig, cynyddodd ymgymeriad ar gyfer gweithwyr gofal iechyd bron bedwar y cant o 47.3% i 51.2%. Mae nifer o ddangosyddion eraill, fel brechlynnau plentyndod yn 4 oed, wedi cadw lefel perfformiad tebyg o'r flwyddyn flaenorol (85.3% yn 2015/16, 84.6% yn 2016/17).

Mae gwybodaeth fanylach ar gyfer pob bwrdd iechyd ar gael ar wefan Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd

Mae heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd (HCAI) yn heintiau sy'n datblygu o ganlyniad uniongyrchol i driniaeth feddygol neu lawfeddygol neu gyswllt mewn lleoliad gofal iechyd. Gallant ddigwydd mewn ysbytai, lleoliadau iechyd neu ofal cymdeithasol yn y gymuned a gallant effeithio ar gleifion a gweithwyr gofal iechyd.

Mae HCAI cyffredin yn cynnwys *Clostridium difficile* (C.difficile) a *Staphylococcus aureus* (Staph aureus). Rydym yn monitro nifer yr heintiau hyn yn fisol ar gyfer pob bwrdd iechyd/ymddiriedolaeth GIG sy'n trin cleifion mewnol yng Nghymru.

Mae Tabl 1 yn rhoi trosolwg o'r cyfraddau ar gyfer Cymru ac yn dangos gostyngiadau yn niferoedd o'u cymharu â blynyddoedd blaenorol. Mae hyn yn arbennig o wir ar gyfer C.difficile, sydd wedi gostwng o 42.62 i 33.78 fesul 100,000 o'r boblogaeth rhwng 2014/15 a 2016/17. Mae cyfraddau Staph aureus wedi aros yn fwy cyson dros y cyfnod hwn ond maent hefyd yn dangos gostyngiad o Byddwn yn parhau i weithio'n agos gyda byrddau iechyd i'w cynorthwyo i

leihau cyfraddau heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd yng Nghymru.

Mae gwybodaeth fanylach am bob bwrdd iechyd ar gael ar wefan Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Pryderon

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi ymrwymo i wrando'n ofalus ac ymateb yn briodol i brofiad defnyddwyr y gwasanaeth, cwynion, digwyddiadau a honiadau er mwyn sicrhau bod gwersi'n cael eu dysgu a bod ansawdd y gwasanaeth a ddarperir yn gwellu. Mae Canllawiau Unioni Pethau a'r Polisiâu a'r Gweithdrefnau Gweithredol yn nodi'r trefniadau a ddefnyddir gan Iechyd Cyhoeddus Cymru i reoli ac ymateb i bryderon (cwynion, honiadau a digwyddiadau).

Mae'r Polisiâu a'r Weithdrefn yn sicrhau ein bod yn cydymffurfio â Rheoliadau (Pryderon, Cwynion a Threfniadau Unioni Cam) (Cymru) y GIG 2011, ac yn unioni pethau pan fo hynny'n briodol.

Mae pryderon yn rhoi adborth gwerthfawr y mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn awyddus i ddysgu oddi wrthynt a chant eu hystyried yn gyfrwng cadarnhaol ar gyfer newid. Mae'r Tîm Gweithredol a'r Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwelliant yn adolygu'r adroddiad Chwarterol Unioni Pethau. Diben yr adroddiad hwn yw nodi materion a rhannu themâu yn drionglau i gefnogi dysgu ar draws y sefydliad.

Panel Profiad a Dysgu Defnyddwyr y Gwasanaeth yw'r fforwm ar gyfer sicrhau bod gwersi'n cael eu rhannu a'u harchwilio ar sail y sefydliad cyfan. Mae'r gwersi a ddysgwyd felly'n cael eu cydgrynhoi yn chwarterol a'u cyflwyno i'r Panel. Mae hyn yn caniatáu trafodaeth ac archwilio'r gweithredoedd er mwyn pennu a ydynt yn briodol, ynghyd â rhannu'r gwersi a ddysgwyd yn ehangach.

Yn ystod 2016/17, derbyniodd Iechyd Cyhoeddus Cymru 45 o gwynion, y cafodd 89% eu cydnabod o fewn dau ddiwrnod gwaith ac ymatebwyd i 72% o fewn y graddfeydd amser targed o 30 o ddiwrnodau. Yn ogystal, hysbyswyd Llywodraeth Cymru ynghylch tri Digwyddiad Difrifol, gyda phob ymchwiliad yn cael ei gwblhau o fewn y graddfeydd amser targed. Mae gwybodaeth ar y mathau a gwynion a dderbyniwyd a'r ffordd yr ydym wedi ymateb wedi ei nodi yn Adroddiad Blynyddol Unioni Pethau.

Staff ac adnoddau

Mae mwy o wybodaeth am ein staff a'n hadnoddau ar gael yn yr adran staff a chydabyddiaeth ariannol ar dudalen 86.

Adroddiad Atebolrwydd

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

CYFLWYNIAD

Diben adran atebolrwydd yr adroddiad blynyddol yw bodloni gofynion atebolrwydd allweddol, fel sy'n ofynnol gan Lywodraeth Cymru. Mae'n cynnwys yr Adroddiad Llywodraethu Corfforaethol, yr Adroddiad Cydnabyddiaeth Ariannol a Staff ac Adroddiad Atebolrwydd ac Archwilio Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Cynnwys

Datganiad Llywodraethu Blynyddol	Adroddiad Atebolrwydd	83
Cwmpas Cyfrifoldeb	Adroddiad Cydnabyddiaeth Ariannol a Staff	86
Fframwaith Llywodraethu	Atodiad 1a – Un Ffigur Cydnabyddiaeth Ariannol (2016/17)	93
Diben y System Rheolaeth Fewnol	Atodiad 1b – Un Ffigur Cydnabyddiaeth Ariannol (2015/16)	94
Gallu i Ymdrin â Risg	Atodiad 2 – Buddiannau Pensiwn	95
Trefniadau Llywodraethu Ansawdd	Atodiad 3 – Datganiad Polisi Cyflog 2016/17	96
Safonau Iechyd a Gofal ar gyfer Gwasanaethau Iechyd yng Nghymru	Adroddiad Atebolrwydd ac Archwilio Cynulliad Cenedlaethol Cymru	100
Iechyd a Diogelwch	Tueddiadau Gwariant Tymor Hir	100
Cynllun Tymor Canolig Integredig	Tystysgrif Archwiliad Archwilydd Cyffredinol Cynulliad Cenedlaethol Cymru	101
Gwelliant Parhaus ac Adolygiadau Strategol		
Datgeliadau Gorfodol		
Cyrff a Gynhelir		
Staff ac Ymgysylltu â Staff		
Adolygu Effeithiolrwydd		
Casgliad		

Adroddiad Llywodraethu Corfforaethol

Adroddiad y Cyfarwyddwyr

Yn unol â'r Llawlyfr Adroddiadau Ariannol, rhaid i Adroddiad y Cyfarwyddwyr gynnwys y wybodaeth ganlynol, oni chaiff ei datgan rywle arall yn yr Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon. Os yw hynny'n digwydd, rhoddir croesgyfeiriad:

Gofyniad	
1. Enwau'r Cadeirydd a'r Prif Weithredwr, ac enw unrhyw unigolyn a oedd yn gyfarwyddwr yr endid ar unrhyw adeg yn y flwyddyn ariannol a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r Adroddiad a Chyfrifon Blynyddol.	Gweler Atodiad 1 yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol.
2. Cyfansoddiad y bwrdd rheoli (gan gynnwys aelodau cynghori ac anweithredol) ag awdurdod neu gyfrifoldeb am gyfarwyddo neu reoli prif weithgarwch yr endid yn ystod y flwyddyn.	Gweler Atodiad 1 yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol.
3. Enwau'r cyfarwyddwyr sy'n ffurfio pwyllgor neu bwyllgorau archwilio (argymhellir).	Gweler Atodiad 1 yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol.
4. Manylion swyddi cyfarwyddwyr a buddiannau arwyddocaol eraill aelodau'r bwrdd rheoli a all wrthdaro â'u cyfrifoldebau rheoli. Lle mae Cofrestr Buddiannau ar gael ar-lein, gellir darparu dolen ar y we yn lle datgeliad manwl yn yr adroddiad blynyddol.	Gweler Cofrestr Buddiannau 2016/17.
5. Gwybodaeth am ddigwyddiadau sy'n ymwneud â data personol lle adroddwyd amdanynt yn ffurfiol i swyddfa'r comisiynydd gwybodaeth. Adrodd am ddigwyddiadau sy'n ymwneud â data personol gan gynnwys "digwyddiadau anffafriol difrifol" sy'n cynnwys colli data neu doriadau cyfrinachedd a manylion am sut mae'r risgiau i wybodaeth yn cael eu rheoli.	Gweler tudalen 40 yn yr Adroddiad Atebolrwydd a Datganiadau Ariannol (Datganiad Llywodraethu Blynyddol).
6. Gwybodaeth am faterion amgylcheddol, cymdeithasol a chymunedol.	Gweler Adroddiad Cynaliadwyedd Blynyddol 2016/17.
7. Data absenoldeb salwch cyhoeddedig.	Gweler tudalen 56 yn yr Adroddiad Atebolrwydd a Datganiadau Ariannol (Adroddiad Cydnabyddiaeth Ariannol a Staff).
8. Fel deiliad gwybodaeth sector cyhoeddus, mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn gallu cadarnhau bod y sefydliad wedi cydymffurfio â'r gofynion dyrannu costau a chodi ffioedd a bennwyd yng nghanllawiau Trysorlys EM.	

Cwmpas Cyfrifoldeb

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn bodoli er mwyn diogelu a gwella iechyd a llesiant a lleihau anghydraddoldebau iechyd i bobl yng Nghymru.

Mae gennym ddiben clir y datblygwyd ein nod ac ymrwymadau strategol ohono. Ein gweledigaeth yw: *cyflawni Cymru iachach, hapusach a thecach*.

Mae'r Bwrdd yn atebol am bennu'r cyfeiriad strategol, gan sicrhau bod trefniadau llywodraethu a rheoli risg effeithiol ar waith a dwyn y Gweithrediaethau i gyfrif o ran cyflwyno cynllun strategol y sefydliad yn effeithiol. Fel Prif Weithredwr y Bwrdd, mae gennyf gyfrifoldeb am gynnal strwythurau a gweithdrefnau llywodraethu priodol, yn ogystal â system reolaeth fewnol gadarn sy'n cefnogi cyflawni cenhadaeth, nodau ac amcanion y sefydliad, wrth ddiogelu'r arian cyhoeddus ac asedau'r sefydliad. Cynhelir y rhain yn unol â'r cyfrifoldebau a bennwyd gan Swyddog Atebol GIG Cymru.

Fel Prif Weithredwr a Swyddog Atebol, mae gennyf gyfrifoldeb cyffredinol personol am reoli a staffio'r sefydliad. Mae'n ofynnol i mi sicrhau fy hun, ac felly'r Bwrdd, fod trefniadau rheoli gweithredol y sefydliad yn addas at y diben ac yn galluogi arweinyddiaeth effeithiol. Mae'r datganiad canlynol yn dangos y mecanweithiau a'r dulliau a ddefnyddir i'm galluogi i gael y sicrwydd hwnnw.

Fframwaith Llywodraethu

Rydym wedi parhau i gynnal a datblygu system o lywodraethu a sicrwydd. Mae'r Bwrdd yn gweithredu fel corff penderfynu corfforaethol, gyda Chyfarwyddwyr Gweithredol a Chyfarwyddwyr Anweithredol yn aelodau llawn a chyfartal ac yn rhannu cyfrifoldeb corfforaethol am holl benderfyniadau'r Bwrdd.

Yn benodol, mae gan y Bwrdd gyfrifoldeb am y cyfeiriad strategol, fframwaith llywodraethu, diwylliant a datblygiad sefydliadol, datblygu perthnasoedd cryf â rhanddeiliaid allweddol a phartneriaid, a chyflawni nodau ac amcanion Iechyd Cyhoeddus Cymru yn llwyddiannus. Yn ychwanegol, mae gan Gyfarwyddwyr Gweithredol gyfrifoldeb lefel bwrdd ar gyfer cyflawni ein swyddogaethau corfforaethol ac iechyd cyhoeddus yn effeithiol.

Cefnogir y Bwrdd gan Ysgrifennydd y Bwrdd a'r Pennaeth Llywodraethu Corfforaethol, sy'n gweithredu fel y cynghorydd ar lywodraethu corfforaethol yn Iechyd Cyhoeddus Cymru. Diwygiwyd y strwythur sefydliadol yn 2015/16, a arweiniodd at ailgyflunio cyfarwyddiaethau a phenodiadau newydd i'r Tîm Gweithredol. O ganlyniad i hyn, ac yn unol ag arfer da, cytunwyd bod angen adolygiad o bwyllgorau bwrdd i bennu a oedd trefniadau gweithredu a sicrwydd priodol ar waith i adlewyrchu'r strwythur newydd. Hefyd, roedd datblygu a chyflwyno Fframwaith Rheoli Risg integredig a Fframwaith Sicrwydd Bwrdd (BAF) yn golygu goblygiadau i'r Bwrdd a'i bwyllgorau, gan gynnwys rheoli a goruchwyllo risgiau strategol. Byddai strwythur pwyllgorau diwygiedig yn atgyfnerthu cysoni cyfrifoldebau a dyletswyddau craffu priodol pob pwyllgor â'r blaenoriaethau strategol, amcanion a swyddogaeth risg gorfforaethol.

Lle y bo'n briodol, rydym wedi mabwysiadu'r Rheolau Sefydlog a Chadw a Dirprwyo Pwerau enghreifftiol ar gyfer rheoleiddio gweithrediadau a busnes. Maent wedi'u cynllunio i drosi'r gofynion statudol a bennwyd yn Rheoliadau Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru (Aelodaeth a Gweithdrefn) 2009 (fel y'u diwygiwyd) yn arfer gweithredu o ddydd i ddydd. Ynghyd â mabwysiadu cynllun penderfyniadau a gedwir i'r Bwrdd,

cynllun dirprwyo i swyddogion ac eraill, maent yn darparu'r fframwaith rheoleiddiol ar gyfer cynnal busnes y sefydliad. Mae'r dogfennau hyn, ynghyd â'r ystod o bolisiâu corfforaethol a bennwyd gan y Bwrdd, yn cyfrannu at y Fframwaith Llywodraethu. Yn ystod y flwyddyn, mae gwaith wedi bod yn mynd rhagddo er mwyn atgyfnerthu fframwaith llywodraethu'r sefydliad ymhellach a phrofi ei gadernid.

Mae'r Rheolau Sefydlog yn cyfeirio at y trefniadau ar gyfer sefydlu pwyllgorau'r Bwrdd ac yn nodi, fel lleiafswm, fod yn rhaid i'r Bwrdd sefydlu Pwyllgorau sy'n cwmpasu'r agweddau canlynol ar fusnes y Bwrdd: Ansawdd a Diogelwch; Archwilio; Llywodraethu Gwybodaeth; Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth. Penderfynodd yr adolygiad y dylid cadw pwyllgor penodol ar gyfer pob maes, ac eithrio llywodraethu gwybodaeth. Byddai busnes y Pwyllgor Llywodraethu Gwybodaeth yn cael ei ymgorffori yn yr hyn sydd newydd gael ei enwi'n Bwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella (y Pwyllgor Ansawdd a Diogelwch gynt).

Yn ogystal, cytunwyd y byddai Pwyllgor Datblygu'r Sefydliad yn cael ei ddiddymu. Sefydlwyd Pwyllgor Pobl a Sefydliadol newydd ac atgyfnerthodd y newid hwn y ffocws angenrheidiol ar ein pobl yn ychwanegol at ddatblygu'r sefydliad cyfan.

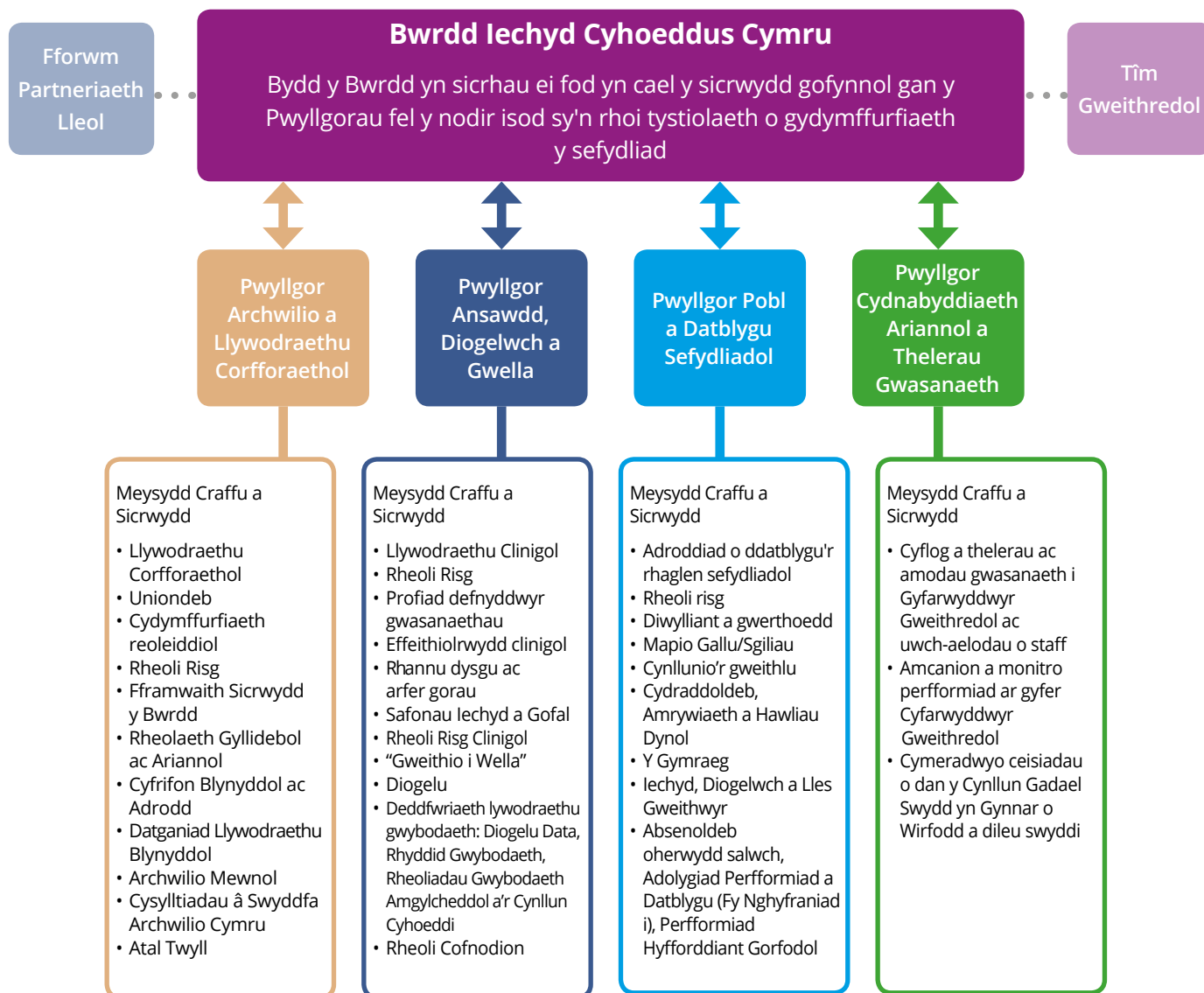
Cymeradwyodd y Bwrdd y strwythur pwyllgorau diwygiedig ym mis Mehefin 2016. Penderfynodd mai hwn oedd y strwythur gorau i ddiwallu anghenion y sefydliad wrth ystyried unrhyw ofynion rheoleiddiol neu ofynion Llywodraeth Cymru.

Cymeradwywyd cylch gorchwyl pob pwyllgor ac, yn ychwanegol at y cylchoedd gorchwyl pwyllgor unigol hyn, datblygwyd "Cylch Gorchwyl Safonol a Threfniadau Gweithredu Pob Pwyllgor y Bwrdd". Manylodd y rhain ar y darpariaethau sy'n gyffredin i bob pwyllgor a chawsant eu cynllunio i gyd-fynd â'r cylchoedd gorchwyl pwyllgor unigol.

Mae Ffigur 1 yn manylu ar y berthynas rhwng y Bwrdd a'i bwyllgorau, ynghyd â'r Tîm Gweithredol.

¹ Nid oes gan yr Ymddiriedolaeth ei helusen ei hun, felly nid yw'r Bwrdd yn Ymddiriedolwr ac nid oes angen Pwyllgor Cronfeydd Elusennol arno. Mae gan y Gwasanaeth Sgrinio fynediad at gronfa fach o dan gylch gwaith Elusen Canolfan Cancer Felindre. Y Dirprwy Brif Weithredwr a Chyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau a Chyllid sy'n rheoli'r gronfa hon ar ran yr Ymddiriedolaeth. Nid oes angen Pwyllgor Deddf Iechyd Meddwl

FFIGUR 1: TROSOLWG O'R FFRAMWAITH LLYWODRAETHU

Bydd rhai themâu yn rhedeg trwy'r holl Bwyllgorau, er enghraifft:

Rheoli Perfformiad

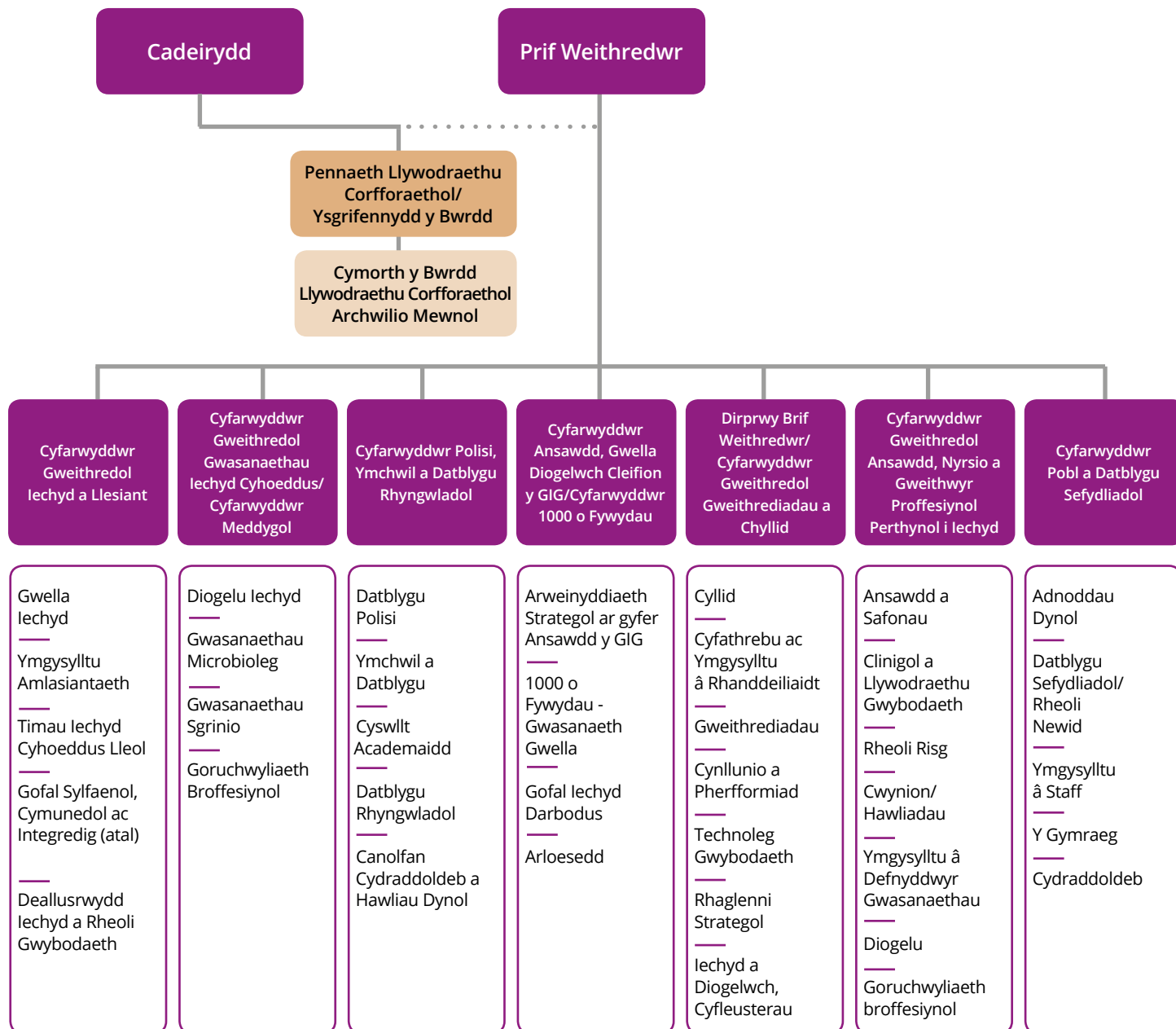
Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Safonau Iechyd a Gofal (gyda'r Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella yn ystyried yr adroddiad blynyddol)

Ymhellach, datblygwyd nifer o gynhyrchion yn ystod y flwyddyn i atgyfnerthu'r seilwaith corfforaethol, wrth roi ffocws cryfach ar ansawdd (gweler tudalen 27), rheoli risg (gweler tudalen 24), perfformiad a chyflwyno (gweler tudalen 32).

Mae'r Tîm Gweithredol, sy'n cynnwys cyfarwyddwyr gweithredol ac uwch-gydweithwyr eraill, yn gyfrifol am reoli'r sefydliad yn weithredol. Mae Ffigur 2 yn dangos Strwythur y Tîm Gweithredol a'r Gyfarwyddiaeth.

FFIGUR 2: STRWYTHUR Y TÎM GWEITHREDOL A'R CYFARWYDDIAETHAU

Creffir ar berfformiad ariannol, rheoli ansawdd a risg, gwybodaeth am y gweithlu a chyflwyno yn erbyn cynlluniau strategol a gweithredol y sefydliad yng nghyfarfodydd y Bwrdd, Pwyllgorau'r Bwrdd, y Tîm Gweithredol ac mewn cyfarfodydd tîm gweithredol amrywiol ar draws y sefydliad. Yn ystod y flwyddyn, penderfynodd y Bwrdd fod potensial i wella rhywfaint er bod y wybodaeth roedd yn ei chael yn dderbyniol.

Caiff hyn ei ystyried ar gyfer gwelliannau posibl ddechrau'r flwyddyn ariannol newydd.

Mae'r Bwrdd wedi ystyried ei effeithiolrwydd a'i ddatblygiad parhaus trwy gydol 2016/17. Yn dilyn argymhellion adroddiad ymgynghori allanol ym mis Awst 2015, cyflwynwyd cynllun datblygu bwrdd cynhwysfawr ar gyfer 2016/17. Mae'r cynllun wedi trafod sut y mae'r Bwrdd yn cael ac yn ystyried gwybodaeth, yn dysgu gyda'i gilydd,

yn mesur effeithiolrwydd ac yn cynllunio olyniaeth. Yn ystod 2016/17, cynhaliodd y Bwrdd nifer o sesiynau datblygu a oedd yn cwmpasu pynciau a oedd yn cynnwys risg, cynllunio strategol, a dwy sesiwn ar werthoedd ac ymddygiadau sefydliadol. Yn ogystal, ym mis Mawrth 2017, llenwodd aelodau Bwrdd holiadur hunanasesu a oedd yn cwmpasu meysydd perthnasol o *God Llywodraethu Corfforaethol y DU: llywodraethu corfforaethol mewn adrannau llywodraeth ganolog: cod ymarfer da 2011, Canllawiau Llywodraethu Da ar gyfer Byrddau GIG Cymru, a Chanllawiau Llywodraethu Da'r Bartneriaeth Gwella Ansawdd Gofal Iechyd*. Caiff canlyniadau'r hunanasesiad eu defnyddio i lywio Cynllun Datblygu'r Bwrdd yn 2017/18.

Materion allweddol a ystyrir gan y Bwrdd

Yn ystod y flwyddyn, mae'r Bwrdd wedi ystyried nifer o faterion allweddol a gweithredu lle y bo'n briodol. Manylir ar y rhain isod.

Rheoli Risg

Mae'r Bwrdd wedi cael diweddariadau rheolaidd ar ddatblygu a chryfhau trefniadau rheoli risg ar draws y sefydliad a chymryd rhan yn hyn. Ar ôl dechrau yn y swydd ym mis Mai 2016, cynhaliodd y Prif Swyddog Risg adolygiad o'r fframwaith rheoli risg a'r rhaglen hyfforddi a phenderfynodd ar y ffordd orau ymlaen i'r sefydliad.

Mae'r Bwrdd bellach yn goruchwyllo rheoli risg trwy'r Fframwaith Sicrwydd Bwrdd (BAF), a gymeradwywyd ym mis Mehefin 2016. Ymgynghorir ar hyn o bryd ar Fframwaith Polisi Rheoli Risg newydd a'r Polisi Rheoli Risg Corfforaethol a disgwylir iddynt gael eu cymeradwyo ddechrau 2017/18.

Am ragor o fanylion, gweler tudalen 24.

Cafodd Iechyd Cyhoeddus Cymru Adroddiad Asesiad Strwythuredig Swyddfa Archwilio Cymru cadarnhaol ar gyfer 2016 o ran y gwelliannau parhaus mewn trefniadau rheoli risg ar draws y sefydliad. Rhoddir rhagor o fanylion am ganfyddiadau'r asesiad ar dudalen 26.

Cynllunio Strategol

Arweiniodd y Bwrdd adnewyddiad o Gynllun Strategol 2017-2020 y sefydliad (y Cynllun Tymor Canolig Integredig neu CTCI). Gweler tudalen 32 am ragor o fanylion. Roedd hyn yn cynnwys adolygiad o'r amgylchedd allanol ac amgylchedd y dyfodol, ysgogiadau a chymhellion deddfwriaethol, newidiadau demograffig poblogaeth a dadansoddiad Cryfderau, Gwendidau, Cyfleoedd a Bygythiadau (SWOT) llawn o'r sefydliad.

Yn ogystal â'r adnewyddiad o'r CTCI, mae'r sefydliad wedi datblygu ei Ddatganiad Llesiant a'i Amcanion Llesiant yn unol â gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Yn ystod y gwaith datblygu, cymhwyswyd "lens" cenedlaethau'r dyfodol i nodi meysydd o'n gwaith sy'n enghreifftio'r egwyddorion datblygu cynaliadwy lle gallwn sicrhau ein cyfraniad mwyaf posibl tuag at y nodau lles.

Gan mai hon yw blwyddyn olaf yr CTCI, mae'r sefydliad eisoes wedi dechrau datblygu'r strategaeth a fydd yn mynd ag ef ymlaen o 2018 ymlaen. Bydd y strategaeth yn cael ei datblygu, gan ystyried yr egwyddor datblygu cynaliadwy a phum ffordd o weithio fel sy'n ofynnol gan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Parhad Busnes a Chynllunio at Argyfwng

Cymeradwyodd y Bwrdd Gynllun Ymateb i Argyfwng Iechyd Cyhoeddus Cymru a'r Broses Rheoli Digwyddiadau Parhad Busnes

yn ei gyfarfod ar 29 Tachwedd 2016. Cafodd y cynlluniau, a ddatblygwyd o ganlyniad i adolygiad a gynhaliwyd yn 2015, eu mabwysiadu'n ffurfiol ym mis Rhagfyr 2016.

Am ragor o fanylion, gweler tudalen 38.

Polisi Corfforaethol a Rheoli Dogfennau Rheoli

Cymeradwyodd y Bwrdd broses ddiwygiedig ar gyfer rheoli polisiau sefydliadol, gweithdrefnau a dogfennau rheoli ysgrifenedig eraill ym mis Medi 2016.

Galluogodd y trefniadau diwygiedig ddulliau rheoli dogfennau gwell, ailgadarnhau pwysigrwydd asesiadau o'r effaith ar gydraddoldeb ac iechyd ym maes datblygu polisi a sicrhau y cymhwyswyd y prosesau cymeradwyo'n gyson ar draws y sefydliad.

Aelodaeth y Bwrdd a'r Tîm Gweithredol

Cyfansoddwyd y Bwrdd i gydymffurfio â Rheoliadau Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Iechyd Gwladol Iechyd Cyhoeddus Cymru (Aelodaeth a Gweithdrefn) 2009 (fel y'u diwygiwyd). Yn ychwanegol at gyfrifoldebau a rhwymedigaethau a bennwyd yn y telerau ac amodau penodi, mae aelodau'r Bwrdd hefyd yn ymgymryd â nifer o rolau Hyrwyddwr lle maent yn gweithredu fel llysgenhadon (gweler Atodiad 1). Fel y nodwyd yn flaenorol, mae'r Bwrdd yn cynnwys Cyfarwyddwyr Anweithredol a Gweithredol.

Mae Atodiad 1 yn amlinellu aelodaeth y Bwrdd ar gyfer 2016/17 a hefyd yn amlygu aelodaeth y Pwyllgorau a'r meysydd cyfrifoldeb a hyrwyddir gan aelodau'r Bwrdd. Yn ychwanegol at aelodaeth Bwrdd a Phwyllgor, mae Cyfarwyddwyr Anweithredol hefyd yn cymryd rhan mewn grwpiau sefydliadol a rhaglenni newid lle y bo'n briodol ac yn eu cefnogi. Mae'r rhain yn cynnwys, er enghraifft, y Gymraeg a rhaglenni moderneiddio.

Yn ychwanegol at y Cyfarwyddwyr Gweithredol a benodwyd yn unol â'r Rheoliadau, mae unigolion wedi'u penodi hefyd i swyddi cyfarwyddwr eraill. Maent, ynghyd â chyfarwyddwyr gweithredol, yn aelodau'r Tîm Gweithredol. Mae ganddynt wahoddiad sefydlog i gyfarfodydd Bwrdd lle gallant gyfrannu at drafodaethau, ond nid oes ganddynt hawliau pleidleisio.

Mae'r Tîm Gweithredol a strwythur sefydliadol presennol wedi bod ar waith ers 1 Ebrill 2015. Bu sefydlogrwydd yn y tîm yn ystod 2016/17 a'r unig newid fu i swydd y Cyfarwyddwr Pobl a Datblygu Sefydliadol. Ymgwymerodd Hywel Daniel â'r rôl hon dros dro rhwng 1 Ebrill 2016 a 26 Mehefin 2016 a dechreuodd Philip Bushby yn y swydd ar 27 Mehefin 2016. Mae hyn wedi arwain at gryfhau trefniadau llywodraethu ar draws y sefydliad.

Ymadawiad a phenodiad Cyfarwyddwyr Anweithredol

Yn 2015/16, gwnaed diwygiadau i *Reoliadau Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Iechyd Gwladol Iechyd Cyhoeddus Cymru (Aelodaeth a Gweithdrefn)* 2009 i ehangu meini prawf cymhwysedd y tair rôl cyfarwyddwr anweithredol 'gynrychiadol' – awdurdod lleol, prifysgol a thrydydd sector - i alluogi mwy o gystadleuaeth agored a theg wrth recriwtio.

Gwnaed Rheoliadau Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Iechyd Gwladol Iechyd Cyhoeddus Cymru (Aelodaeth a Gweithdrefn) (Diwygiad) 2016 ar 28 Ionawr 2016, cawsant eu cyflwyno gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru ar 2 Chwefror 2016, a daethant i rym ar 15 Mawrth 2016. Yn ystod 2016, gwnaed trefniadau i benodi i'r rolau diwygiedig hyn fel y nodir isod:

Aelod Awdurdod Lleol

Wrth aros i'r Rheoliadau gael eu diwygio, parhaodd swydd y Cyfarwyddwr

Anweithredol Awdurdod Lleol yn wag trwy gydol 2015/16. Er mwyn sicrhau y parhaodd cysylltiadau cryf â llywodraeth leol yn ystod y cyfnod hwn, penodwyd Alison Ward, Prif Weithredwr Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen, dros dro rhwng 1 Mai 2014 a 31 Hydref 2016.

Penodwyd Jack Straw, Prif Weithredwr Dinas a Sir Abertawe yn flaenorol (2011-2016), gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon i lenwi'r swydd hon yn barhaol o 1 Tachwedd 2016.

Aelod Prifysgol

Cwblhaodd yr Athro Gareth Williams ei dymor olaf yn y swydd fel Cyfarwyddwr Anweithredol ar 31 Mawrth 2017.

Yn dilyn proses recriwtio agored, penododd Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon yr Athro Shantini Paranjothy, Ysgol Meddygaeth, Prifysgol Caerdydd, i olynu'r Athro Williams o 1 Ebrill 2017.

Aelod Trydydd Sector

Cwblhaodd Dr Carl Clowes OBE ei dymor olaf yn y swydd fel Cyfarwyddwr Anweithredol ar 31 Mawrth 2017

Yn dilyn proses recriwtio agored, penododd Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon Judi Rhys, Prif Weithredwr, Gofal Arthritis, i olynu Dr Clowes o 1 Ebrill 2017.

Cadeirydd Iechyd Cyhoeddus Cymru

Yn ystod y flwyddyn, mae Cadeirydd Iechyd Cyhoeddus Cymru, yr Athro Syr Mansel Aylward CB, wedi bod yn sâl a gwnaed trefniadau i'r Athro Simon Smail CBE, Is-gadeirydd Iechyd Cyhoeddus Cymru, ymgymryd â'r rôl hon dros rhwng 1 Rhagfyr 2016 a 30 Ebrill 2017.

Cynllunio Olyniaeth ar gyfer 2017-18

Bydd Syr Mansel hefyd yn cwblhau ei dymor olaf yn y swydd ar 31 Gorffennaf 2017. Dechreuodd Llywodraeth Cymru drefniadau recriwtio Cadeirydd newydd ym mis Chwefror 2017.

Bydd yr Athro Simon Smail CBE, Is-gadeirydd Iechyd Cyhoeddus Cymru, yn cyrraedd diwedd ei dymor olaf yn y swydd ar 30 Medi 2017. Mae cynlluniau olyniaeth ar waith a byddwn yn gweithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru i gefnogi'r broses recriwtio.

Hefyd, bydd angen i Iechyd Cyhoeddus Cymru benodi Is-gadeirydd newydd. Bydd hon yn broses fewnol sy'n wahanol i drefniadau penodi Cyfarwyddwr Anweithredol a Chyfarwyddwr newydd.

Penodiadau ac Ymadawiadau Uwch-staff

Penodwyd Melanie Westlake yn Ysgrifennydd Bwrdd a Phennaeth Llywodraethu Corfforaethol dros dro ar 1 Ebrill 2016 ac yn ddiweddarach cafodd ei phenodi i'r rôl yn barhaol ar 1 Hydref 2016.

Cynrychiolaeth Staff mewn Cyfarfodydd Bwrdd

Mae Stephanie Wilkins, prif Gynrychiolydd UNITE ac Ysgrifennydd Ochr Staff Iechyd Cyhoeddus Cymru, wedi mynd i gyfarfodydd Bwrdd a Phwyllgor a chyfrannu atynt fel aelod nad yw'n pleidleisio trwy gydol 2016/17 (gweler Atodiad 1 ar gyfer presenoldeb). Bu hyn yn ei rhinwedd fel cynrychiolydd o'r Fforwm Partneriaeth Lleol.

Rydym wedi parhau i ymgysylltu ag undebau a chynrychiolwyr ar y Fforwm Partneriaeth Staff i annog mwy o gynrychiolaeth staff mewn cyfarfodydd Bwrdd a Phwyllgor.

Amrywiaeth y Bwrdd

Yn 2014/15, cydnabu'r Bwrdd anghydbwysedd rhyw'r Bwrdd. Mae'n bleser gan y Bwrdd y bydd penodiadau a wnaed yn 2016/17 yn golygu y bydd cydbwysedd 50/50 rhwng y rhywiau gan y Bwrdd o 1 Ebrill 2017. Bydd tri o'r saith Cyfarwyddwr Anweithredol yn fenywod, yn ogystal â thri o'r pum Cyfarwyddwr Gweithredol (gweler manylion am y penodiadau diweddar – tudalen 13).

Mae anghydbwysedd daearyddol o hyd ymhlith aelodau'r Bwrdd, gyda chynrychiolaeth gyfyngedig o gymunedau gwledig yng Nghymru. Hefyd, o ganlyniad ymadawiad Dr Carl Clowes ar 31 Mawrth 2017 nid oes gan y Bwrdd aelod sy'n siarad Cymraeg yn rhugl mwyach. Caiff hyn ei ystyried wrth drefnu recriwtio'r Cyfarwyddwr Anweithredol nesaf yn 2017, y bydd y gallu i siarad Cymraeg yn ofyniad hanfodol.

Mae'n parhau bod diffyg aelodau o grwpiau a dangynrychiolir. Yn 2015/16, gwnaethom gymryd rhan mewn rhaglen beilot gan Lywodraeth Cymru a Chanolfan Cydraddoldeb a Hawliau Dynol y GIG – 'All Aboard' - i gynyddu amrywiaeth penodiadau cyhoeddus yng Nghymru. Cynaliasom ddau unigolyn o grwpiau a dangynrychiolir er mwyn iddynt gysgodi aelodau bwrdd am 12 mis. Derbyniodd un o'r cyfranogwyr hyn gynnig i barhau â'r sefydliad am ddeuddeg mis arall, tan 31 Mawrth 2017. Galluogodd hyn yr unigolyn i gael mwy o brofiad o lywodraethu gwasanaeth iechyd. Gan adeiladu ar y rhaglen beilot, rydym yn bwriadu datblygu ein cynllun ein hunain yn 2018/19 fel rhan o'n hymrwymiad parhaus i'r agenda cydraddoldeb ac amrywiaeth.

Yn y broses recriwtio ar gyfer ein holl Gyfarwyddwyr Anweithredol newydd yn 2016/17, aethom ati i hyrwyddo'r swydd i grwpiau a dangynrychiolir a byddwn yn parhau i wneud hynny wrth recriwtio yn y dyfodol.

Pwyllgorau Bwrdd

Sefydlodd y Bwrdd bedwar Pwyllgor Bwrdd sefydlog, a gadeirir gan Gyfarwyddwyr Anweithredol, y mae ganddynt rolau allweddol mewn perthynas â'r system llywodraethu a sicrwydd, gwneud penderfyniadau, craffu, trafodaethau datblygu, asesiad o'r risgiau presennol a monitro perfformiad. Ac eithrio'r Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth, cyhoeddir papurau a chofnodion pob cyfarfod ar wefan Iechyd Cyhoeddus Cymru. Cynhelir sesiynau preifat Pwyllgorau fel sy'n ofynnol i gael a thrafod gwybodaeth sensitif neu warchodedig. Mae Cadeiryddion Pwyllgorau'n darparu adroddiadau i gyfarfod y Bwrdd yn dilyn pob cyfarfod Pwyllgor. Hefyd, cyflwynir cofnodion cyfarfodydd Pwyllgor ar ôl iddynt gael eu cymeradwyo gan y pwyllgor perthnasol. Mae pob Pwyllgor hefyd yn llunio

adroddiad blynyddol, sy'n rhoi crynodeb o'r busnes a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn. Mae'r adroddiadau blynyddol Pwyllgor yn rhoi sicrwydd i'r Bwrdd eu bod yn gweithio'n effeithiol ac yn cyfrannu at yr asesiad cyffredinol o effeithiolrwydd y Bwrdd.

Mae aelodaeth gyffredin rhwng y Pwyllgorau i sicrhau integreiddio â'i gilydd mewn meysydd perthnasol. Fel y nodwyd yn flaenorol, arweiniodd yr adolygiad a diwygio'r strwythur Pwyllgorau'n dilyn hynny at gyflwyno cylch gorchwyl newydd.

Nid yw Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi sefydlu Pwyllgor Cronfeydd Elusennol gan nad oes ganddo ei elusen ei hun. Mae ganddo fynediad at gronfa a weinyddir gan Ymddiriedolaeth GIG Felindre ac mae gan y Cyfarwyddwr Cyllid Gweithredol awdurdod dirprwyedig i reoli'r gronfa hon. Mae'r paragraffau canlynol yn rhoi uchafbwyntiau adroddiadau a gafwyd gan Bwyllgorau trwy gydol y flwyddyn. Mae'r uchafbwyntiau hyn yn rhoi tystiolaeth o'r fframwaith llywodraethu ar waith.

Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol

O ganlyniad i ailstrwythuro'r Pwyllgor (tudalen 8), o fis Mehefin 2016, ailgyfansoddwyd y Pwyllgor Archwilio fel y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol. Diwygiwyd yr enw i adlewyrchu'r ffaith bod y pwyllgor yn goruchwyllo materion llywodraethu corfforaethol.

Cyfarfu'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol bum gwaith yn ystod 2016/17 a chafwyd cworwm ar bob un o'r pum achlysur. Mae'r Pwyllgor yn rhoi cyngor a sicrwydd i'r Bwrdd ar yr holl systemau rheolaeth fewnol, llywodraethu a defnyddio adnoddau'n effeithlon ac yn effeithiol drwy oruchwyllo a monitro rhaglen o archwilio mewnol ac allanol.

Yn ystod y flwyddyn, cafodd y Pwyllgor nifer o adroddiadau a luniwyd gan yr Archwiliad Mewnol a thrafodwyd yr adroddiadau hyn. Rhestrir y rhain yn Ffigur 3 isod, ynghyd â'r sgôr sicrwydd a roddwyd:

FFIGUR 3: SGORAU SICRWYDD ADRODDIADAU ARCHWILIO MEWNOL 2016/17

Adroddiad	Lefel y sicrwydd a roddir			
	Dim sicrwydd	Sicrwydd cyfyngedig	Sicrwydd rhesymol	Sicrwydd sylweddol
Adroddiad Cynaliadwyedd Amgylcheddol 2015/16			✓	
Datganiad Ansawdd Blynyddol				✓
Rheoli Risg			✓	
Ad-dalu Hawliadau				✓
Rheoli'r Gweithlu			✓	
Rheoli Polisiau a Gweithdrefnau			✓	
Adolygiad Systemau Ariannol				✓
Safonau Iechyd a Gofal				✓
Cofnod Staff Electronig				
Cynllunio Parhad Busnes			✓	
Cydymffurfiaeth Reoleiddiol (Y Gymraeg)		✓		
Cynllunio'r Gweithlu (Dilynol)			✓	

Yn ystod 2015/16, cafwyd sicrwydd cyfyngedig ar gyfer Cynllunio'r Gweithlu. Cynhaliwyd adolygiad dilynol yn ystod y flwyddyn a roddodd lefel resymol o sicrwydd. Yn 2016/17, cafwyd un adroddiad sicrwydd cyfyngedig ar gyfer Cydymffurfiaeth y Gymraeg. Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru'n cydnabod bod hwn yn faes gwella a rhoddwyd cynllun gweithredu ar waith i fynd i'r afael ag argymhellion yr adroddiad.

Rhoddodd Swyddfa Archwilio Cymru (SAC) adroddiadau cynnydd rheolaidd i'r Pwyllgor ar archwiliadau allanol a monitro cynnydd yn erbyn argymhellion. Cafodd y Pwyllgor ddiweddariadau cyfnodol gan y Cyfarwyddwr Gweithredol Gwasanaethau Iechyd Cyhoeddus/Cyfarwyddwr Meddygol o ran canfyddiadau adroddiad, Contract Meddygon Ymgynghorol y GIG: Adroddiad Dilynol ar Argymhellion Archwilio Blaenorol. Asesodd yr archwiliad a oedd prosesau cynllunio swyddi wedi'u hatgyfnerthu ar draws y

sefydliad yn unol ag argymhellion Adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol yn 2013: Contract Meddygon Ymgynghorol yng Nghymru: Cynnydd o ran Sicrhau'r Manteision a Fwriadwyd; a bennodd sut roedd y contract meddygon ymgynghorol diwygiedig yn cael ei roi ar waith ledled Cymru. Canfu'r adolygiad fod cynllunio swyddi ymgynghorol yn Iechyd Cyhoeddus Cymru'n parhau i fod yn aneffeithiol a bod gan yr Ymddiriedolaeth ddealltwriaeth gyfyngedig o hyd o ymrwymadau ymgynghorol. Cymeradwydd y Pwyllgor ymateb y rheolwyr a roddodd ddull fesul cam i fyn i'r afael ag argymhellion yr archwiliad dilynol. Mae wedi monitro cynnydd yn agos yn erbyn cerrig milltir y cytunwyd arnynt yn ymateb y rheolwyr.

Ym mis Rhagfyr 2016 – mis Ionawr 2017, cynhaliodd y Pwyllgor hunanasesiad i asesu ei berfformiad a'i 'effeithiolrwydd'. Datblygwyd holiadur ar-lein yn seiliedig ar

arweiniad yn Llawlyfr Pwyllgorau Archwilio GIG Cymru, a chafodd ei gylchredeg i aelodau Pwyllgor a mynychwyr ym mis Hydref 2016. Roedd ymatebwyr yn cynnwys ymatebion cynrychiadol gan Wasanaethau Archwilio a Sicrwydd SAC a'r GIG (Mewnol). Ystyriwyd y canlyniadau a'r adroddiad gan y Pwyllgor mewn gweithdy anffurfiol ym mis Ionawr 2017. Er bod y canlyniadau'n gadarnhaol ar y cyfan, roedd yn amlwg bod angen rhagor o ddatblygiad mewn nifer o feysydd a oedd yn cynnwys sefydlu aelodau, hyfforddiant a rôl y Pwyllgor wrth oruchwylio archwilio clinigol. Datblygwyd a chymeradwywyd cynllun gweithredu gan y Pwyllgor ym mis Mawrth 2017.

Mae Partneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru'n cynnal nifer o swyddogaethau ar ran Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mae'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol yn cael adroddiadau gan

y swyddogaeth archwilio mewnol sy'n rhoi sicrwydd iddo fod y swyddogaethau hyn yn effeithlon ac yn gost-effeithiol. Hefyd, mae gan Iechyd Cyhoeddus Cymru gynrychiolaeth ar Bwyllgor Partneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru lle mae unrhyw fater a nodwyd yn cael ei rannu a'i adrodd yn ôl i'r Pwyllgor.

Trafododd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol y trefniadau rheoli risg a sicrwydd a ddatblygwyd i'r sefydliad.

Mae'r Pwyllgor yn cael y Fframwaith Sicrwydd Bwrdd (BAF) ym mhob cyfarfod ac mae'n goruchwylio elfennau'r BAF sy'n berthnasol i'w risgiau penodol. Mae hefyd yn cael y BAF yn ei gyfanrwydd er mwyn ceisio sicrwydd bod y risgiau'n cael eu rheoli'n effeithiol a bod y mesurau rheoli sydd ar waith yn ddigonol ac yn addas at y diben. Rôl y pwyllgor yw herio'r Weithrediaeth ar

reoli'r risgiau, yn benodol i brofi effeithiolrwydd y mesurau rheoli ac i wneud argymhellion i atgyfnerthu'r amgylchedd rheoli lle y bo angen.

Pwyllgor Llywodraethu Gwybodaeth

Arweiniodd ailstrwythuro'r Pwyllgor at ddiddymu'r Pwyllgor Llywodraethu Gwybodaeth, yn weithredol o fis Mehefin 2016. O ganlyniad, cyfarfu'r Pwyllgor Llywodraethu Gwybodaeth unwaith (ym mis Mehefin) yn ystod 2016/17 a chafwyd cworwm ar yr achlysur hwn. Mae cyfrifoldeb am lywodraethu gwybodaeth wedi'i drosglwyddo i'r Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella.

Yn ei gyfarfod olaf, a gynhaliwyd ar 3 Mehefin 2016, cafodd y Pwyllgor Llywodraethu Gwybodaeth adroddiadau ar risgiau llywodraethu gwybodaeth, digwyddiadau, cydymffurfiaeth hyfforddiant statudol a gorfodol a cheisiadau Rhyddid Gwybodaeth. Hefyd, cafodd adroddiad diweddar ar gynnydd yn erbyn argymhellion a oedd yn berthnasol i Iechyd Cyhoeddus Cymru a oedd wedi codi o Hyfforddiant Archwilio Llywodraethu Gwybodaeth Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (SCG).

Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella

O ganlyniad i ailstrwythuro'r Pwyllgor, cynigiwyd ailddynodi'r Pwyllgor Ansawdd a Diogelwch fel y Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella. Teimlwyd bod "Gwella" yn adlewyrchu cylch gwaith a diben y Pwyllgor yn briodol o ran darparu cyfeiriad, dynamiaeth ac ymagwedd gyffredinol at ansawdd. Cymeradwywyd y newid hwn gan y Bwrdd ar 29 Tachwedd 2017.

Fel y nodwyd uchod, mae'r Pwyllgor bellach yn gyfrifol am roi cyngor a sicrwydd i'r Bwrdd i'w alluogi i gyflawni ei ddyletswydd o ran llywodraethu gwybodaeth (gweler tudalen

28). Mae rheoli gweithredol yn parhau i gael ei oruchwylio gan y Gweithgor Llywodraethu Gwybodaeth, sy'n rhoi adroddiadau i'r Pwyllgor. Cafodd y Pwyllgor Ddatganiad Etifeddiaeth y Pwyllgor Llywodraethu Gwybodaeth yn ei gyfarfod ym mis Hydref 2016.

Cyfarfu'r Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella bedair gwaith yn ystod 2016/17 a chafwyd cworwm ar bob un o'r pedwar achlysur.

Mae'r Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella'n cynorthwyo'r Bwrdd wrth gyflawni ei swyddogaethau i ymgymryd â'i gyfrifoldebau o ran ansawdd a diogelwch. Mae'r Pwyllgor yn gyfrifol am geisio sicrwydd ar bob agwedd ar ansawdd gwasanaethau a gofal clinigol, systemau llywodraethu gan gynnwys risgiau ar gyfer safonau clinigol, corfforaethol a rheoleiddiol ar gyfer ansawdd a diogelwch.

Ar ddechrau pob cyfarfod, cafodd y Pwyllgor stori o safbwynt defnyddwyr gwasanaethau neu aelod o staff. Roedd y straeon yn cynnwys gwersi a ddysgwyd a'r camau a gymerwyd mewn ymateb i negeseuon allweddol y stori. Sicrhaodd hyn fod y Pwyllgor wedi ymgysylltu'n llwyr â'r Panel Profiad Defnyddwyr Gwasanaethau a Dysgu ac mae'n dod â chraffu a phwyslais ar roi defnyddwyr gwasanaethau yn ganolog o ran gwella, datblygu a chynllunio gwasanaethau.

- diweddariad ar y camau gweithredu a nodwyd yn dilyn Adolygiad Francis Adolygiad Ymddiried mewn Gofal (Andrews), Defnyddio Cwynion yn Rhodd (Evans) a Chydadolygiad Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr. Unodd y diweddariad hwn gamau gweithredu perthnasol o'r adolygiadau uchod ac mae'r Pwyllgor yn monitro gweithredu'n flynyddol.
- adroddiad cynnydd yn dilyn trosglwyddo Sgrinio Llygaid Diabetig Cymru (DESW) i Iechyd Cyhoeddus Cymru o Fwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro. Rhoddwyd

Zsicrwydd i'r pwyllgor bod integreiddio DESW yn drosgrwyddiad esmwyth.

- crynodeb ynghylch asesiad Gwasanaeth Achredu'r Deyrnas Unedig (UKAS) o'r rhwydwaith microbiolog yn erbyn ISO 15189:2012. Nodwyd rhai meysydd lle roedd angen gwelliannau i sicrhau cydymffurfiaeth lawn â'r safon achredu newydd. Roedd y rhwydwaith wedi cynnal Achrediad Patholeg Glinigol (CPA) ers 2009, ac argymhellodd asesiad mis Hydref 2016 gynnal achrediad CPA ar gyfer y labordai microbiolog yn y cyfamser, a gwnaed gwelliannau i fynd i'r afael â'r meysydd nad oeddent yn cydymffurfio a nodwyd yn asesiad ISO 15189:2012.
- diweddariadau ar gynnydd yn erbyn yr agenda ansawdd a nodwyd yn yr CTCI ac ar ddatblygu'r Fframwaith Ansawdd ac Effaith, a gymeradwywyd gan y Bwrdd ym mis Tachwedd 2016. Cymeradwyodd y Pwyllgor y Cynllun Gweithredu ym mis Ionawr 2017, y byddai'r Pwyllgor yn cael diweddariadau arno. Hefyd, rhoddodd y Cyfarwyddwr Gweithredol dros Ansawdd, Nyrsio a Gweithwyr Proffesiynol Perthynol i Iechyd y diweddaraf o ran gweithredu'r Fframwaith Sgiliau a Gyrfa ar gyfer Gweithwyr Cymorth Gofal Iechyd. I gael rhagor o fanylion am y datblygiadau hyn ym maes llywodraethu ansawdd, gweler tudalen 27

O 1 Ebrill 2016, gweithredodd Iechyd Cyhoeddus Cymru ailddilysu'r Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth. Rhoddwyd sicrwydd i'r Pwyllgor bod hyfforddiant wedi'i roi i'r holl nyrsys sy'n gweithio mewn rôl nyrsio ar hyn o bryd ac i'w rheolwyr priodol. Yn nes ymlaen, cymeradwyodd y Bwrdd fabwysiadu Polisi Ailddilysu GIG Cymru gyfan.

Cafodd y Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwellu adroddiad chwarterol Gweithio i Wella sy'n ddadansoddiad o ddigwyddiadau, cwynion, hawliadau a

chanmoliaethau i nodi tueddiadau, themâu a gwersi a ddysgwyd. Ceir diweddariad ar hawliadau yn sesiynau preifat y Pwyllgor oherwydd sensitifrwydd y wybodaeth.

Yn ogystal, adolygodd y Pwyllgor yr holl ddigwyddiadau difrifol y rhoddwyd gwybod amdanynt yn Iechyd Cyhoeddus Cymru ac i Lywodraeth Cymru. Ar gyfer pob digwyddiad difrifol, holodd y Pwyllgor pa wersi a oedd wedi'u dysgu ac adolygodd y cynllun gweithredu a oedd yn manylu ar y gwelliannau a wnaed o ganlyniad.

Rhoddid manylion am ddigwyddiadau difrifol ar dudalen 37.

Yn ogystal, adolygodd y Pwyllgor feysydd cydymffurfiaeth hyfforddiant statudol sy'n ymwneud ag Ansawdd a Diogelwch.

Hefyd, cafodd ac ystyriodd adran y BAF a oedd yn berthnasol i'w risgiau penodol.

Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol

O ganlyniad i ailstrwythuro'r Pwyllgor, diddymwyd Pwyllgor Datblygu'r Sefydliad. Sefydlwyd y Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol i gryfhau'r ffocws gofynnol ar ein pobl yn ychwanegol at ddatblygu'r sefydliad yn ei gyfanrwydd. Penderfynwyd mai'r meysydd ffocws allweddol fyddai: pobl, y Gymraeg, cydraddoldeb, amrywiaeth a hawliau dynol, ac iechyd, diogelwch a lles.

Gwnaeth y Pwyllgor fonitro lefelau cydymffurfio staff ar gyfer hyfforddiant Statudol a Gorfodol, fel y manylwyd arno yn y Fframwaith Sgiliau Craidd. Rhoddwyd diweddariadau ym mhob cyfarfod. Ym mis Chwefror 2017, adroddwyd mai'r ffigur cyfanredol ar gyfer cwblhau hyfforddiant gorfodol yn Iechyd Cyhoeddus Cymru oedd 80%. Y targed cydymffurfio sefydliadol (i'w gyrraedd erbyn mis Mawrth 2017) yw 95%.

Cafwyd diweddariad ar weithredu e-ddysgu staff, trwy'r Cofnod Staff Electronig (CSE), ar draws y sefydliad. Byddai'r datblygiad hwn yn galluogi Iechyd Cyhoeddus Cymru i gynnal proses fonitro cydymffurfiaeth fwy cywir ac effeithiol ac, o ganlyniad, proses fwy ragweithiol ac wedi'i thargedu o reoli cydymffurfiaeth. Roedd gan yr holl staff fynediad at e-ddysgu trwy'r CSE o 1 Chwefror 2017.

Ystyriodd y Pwyllgor sut mae gwella ansawdd y data mae'n ei gael ar gyfer monitro a sicrwydd. Roedd hyn yn cynnwys trafodaethau ar ddatblygu Dangosfwrdd Perfformiad Pobl i weithredu fel mecanwaith canolog i reoli'r holl fetrigau pobl allweddol ar draws y sefydliad, wedi'i lywio gan y data sydd ar gael, arfer gorau ac ymgynghori â chymheiriaid. Ar ôl ei chymeradwyo, caiff y wybodaeth reoli hon ei hadrodd i'r Pwyllgor ym mhob cyfarfod yn 2017/18.

Cytunodd y Pwyllgor ar y gydberthynas rhwng y Bwrdd a'r Pwyllgor o ran monitro cyflawni camau gweithredu mewn ymateb i Arolwg Staff y GIG. Cytunwyd i gynnal goruchwyllo'r cynllun arolwg staff sefydliadol ar lefel y Bwrdd, gyda chyfrifoldeb am fireinio a chyflwyno'r cynllun wedi'i ddirprwyo i'r Tîm Gweithredol. Mae cyfrifoldeb am roi sicrwydd i'r Bwrdd bod y cynllun yn cael ei gyflwyno wedi'i ddirprwyo i'r Pwyllgor.

Trosglwyddwyd cyfrifoldeb am oruchwyllo Iechyd a Diogelwch sefydliadol o'r Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella i'r Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol. Cafodd y Pwyllgor yr Adolygiad Strategaeth Iechyd a Diogelwch a chymeradwyodd y Cynllun Gweithredu yn ei gyfarfod ym mis Hydref 2016. Fel rhan o'r trefniadau llywodraethu newydd, cafodd y Pwyllgor ddiweddariadau gan y Grŵp Iechyd a Diogelwch ym mhob cyfarfod. Rhoddir rhagor o fanylion ar dudalen 30.

Hefyd, ystyriodd y Pwyllgor Werthoedd ac Ymddygiad Iechyd Cyhoeddus Cymru, a gymeradwywyd gan y Bwrdd ar 26 Ionawr 2017. Cytunwyd y byddai'r Pwyllgor yn cymryd cyfrifoldeb am roi sicrwydd i'r Bwrdd o ran lansio a sefydlu'r Gwerthoedd. Lanswyd y Gwerthoedd ac Ymddygiad yn y Gynhadledd Staff ar 5 Ebrill 2017.

Mae'r Pwyllgor hefyd wedi cyflawni ei gyfrifoldebau o ran cydraddoldeb ac amrywiaeth. Cymeradwyodd Adroddiad Blynyddol Cydraddoldeb 2015/16 yn ei gyfarfod ym mis Chwefror. Gwnaeth y Pwyllgor oruchwyllo datblygu Cynllun Gweithredu Cynllun Cydraddoldeb Strategol Iechyd Cyhoeddus Cymru, 2016 - 2020 (cymeradwywyd gan y Bwrdd ym mis Mawrth 2016). Ar ôl ei gymeradwyo, bydd y Pwyllgor yn gyfrifol am adolygu cynnydd a rhoi sicrwydd i'r Bwrdd. Rhoddir rhagor o wybodaeth am gydraddoldeb ar dudalen 35.

Cafodd y Pwyllgor adran y BAF a oedd yn berthnasol i'w risgiau penodol ac ystyriodd yr adran hon.

Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth

Cyfarfu'r Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth saith gwaith yn ystod 2016/17 a chafwyd cworwm ar bob achlysur.

Ystyriodd a chymeradwyodd y Pwyllgor y penodiadau a chydabyddiaeth ariannol i'r Cyfarwyddwr Pobl a Datblygu Sefydliadol ac Ysgrifennydd y Bwrdd newydd eu penodi a'r Pennaeth Llywodraethu Corfforaethol. Yn ogystal, ystyriodd geisiadau o ran y Cynllun Gadael Swydd yn Gynnar o Wirfodd (VERS) ac unrhyw daliadau diswyddo arbennig. Cafodd y materion a gymeradwywyd gan y Pwyllgor eu cadarnhau gan y Bwrdd llawn. Mae'r Adroddiad Cydnabyddiaeth Ariannol yn rhoi rhagor o wybodaeth am y materion hyn.

Cyfarfodydd Bwrdd a Phwyllgor a gynhaliwyd yn ystod 2016/17

Mae Ffigur 4 yn amlinellu dyddiadau cyfarfodydd Bwrdd a Phwyllgor a gynhaliwyd yn ystod 2016/17.

Cafwyd cworwm yn holl gyfarfodydd Bwrdd a Phwyllgor Iechyd Cyhoeddus Cymru a gynhaliwyd yn ystod y cyfnod hwn. Os na fydd cworwm ar gyfer cyfarfod pwyllgor, mae trefniadau uwchgyfeirio ar waith i sicrhau y byddai sylw Cadeirydd y Bwrdd yn cael ei ddwyn i unrhyw fater o bryder sylweddol.

FFIGUR 4: CYFARFODYDD BWRDD A PHWYLLGOR 2016/17

Board/Pwyllgor	2016/2017						
Bwrdd	28 Ebrill	30 Mehefin	29 Medi	29 Tachwedd	26 Ionawr	23 Mawrth	
Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol	5 Mai	2 Mehefin	6 Medi	19 Ionawr	14 Mar		
Ansawdd Diogelwch a Gwella	12 Ebrill	5 Gorffennaf	6 Hydref	25 Ionawr			
Llywodraethu Gwybodaeth*	2 Mehefin						
Pobl a Datblygu Sefydliadol**	20 Hydref	7 Chwefror					
Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth	26 Mai	30 Mehefin	28 Gorffennaf	29 Medi	29 Tachwedd	26 Ionawr	23 Mawrth

*Diddymwyd o fis Mehefin 2016 (gweler tudalen 18)

**Sefydlwyd ym mis Mehefin 2016 (gweler tudalen 20)

Sylwer: Ni chyfarfu Pwyllgor Datblygu'r Sefydliad yn 2016/17.

Adolygiad o Reolau Sefydlog a Chynllun Dirprwyo a Chadw Pwerau

Cynhaliwyd adolygiad dros dro o Reolau Sefydlog, Cynllun Dirprwyo a Chadw Pwerau Iechyd Cyhoeddus Cymru yn ystod 2016/17. Gwnaed diwygiadau:

- i 'brif leoliad busnes' y sefydliad, oherwydd adleoli pencadlys y sefydliad
- diwygio'r cyfnod ar gyfer cylchredeg agendâu a phapurau ategol i aelodau bwrdd o 10 i 7 diwrnod calendr cyn cyfarfodydd Bwrdd

Cyhoeddwyd y Rheolau Sefydlog diwygiedig ym mis Tachwedd 2016.

Mae adolygiad o'r Cynllun Dirprwyo i Swyddogion Ymddiriedolaeth manwl wrthi'n cael ei adolygu. Caiff y gwaith hwn ei ddatblygu yn 2017/18.

Diben y System Reolaeth Fewnol

Nod y system reolaeth fewnol yw rheoli risgiau i lefel resymol yn hytrach na gwaredu'r holl risgiau. Felly, gall roi sicrwydd effeithiolrwydd rhesymol yn unig, nid sicrwydd effeithiolrwydd llwyr.

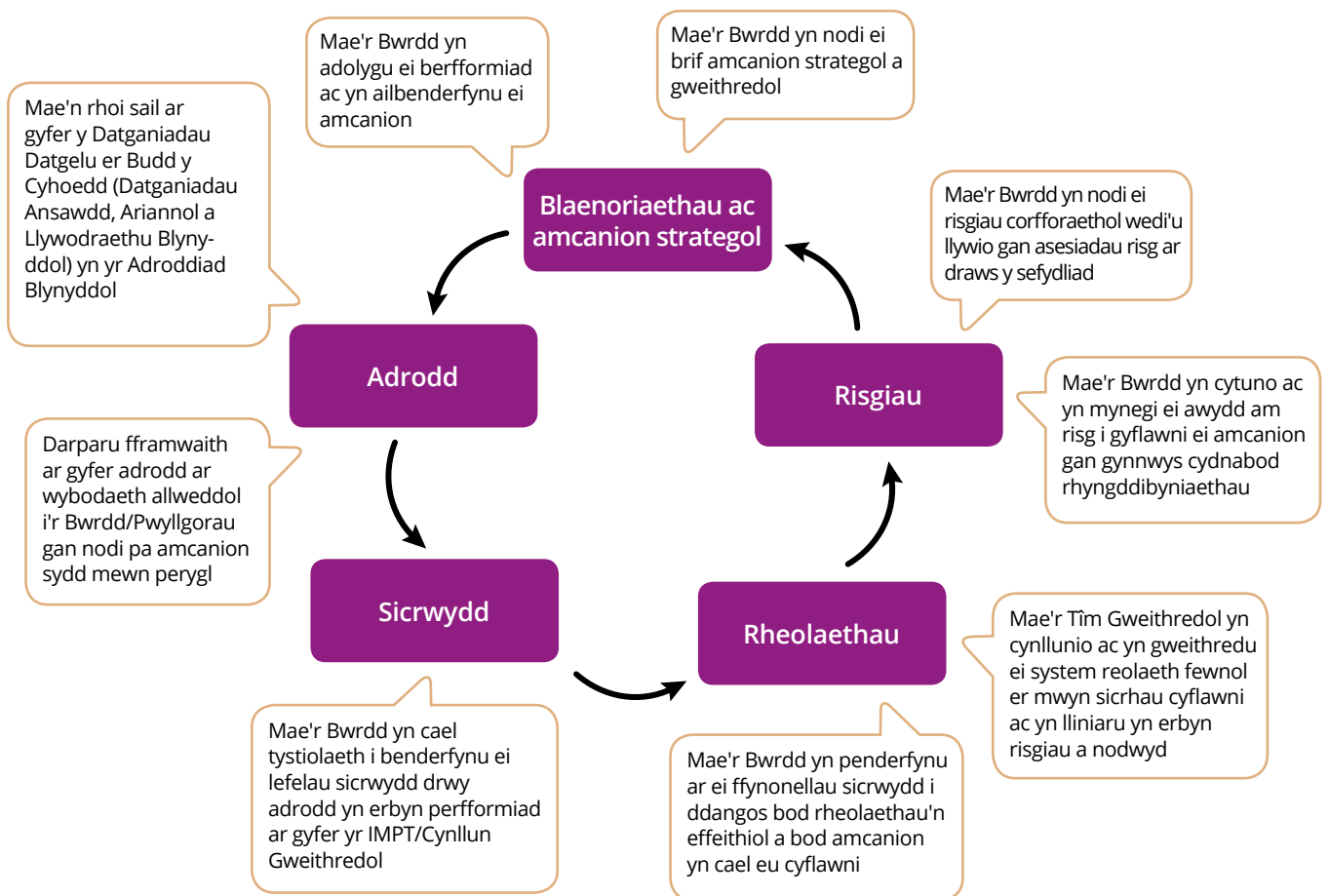
Mae'r system reolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus a gynlluniwyd i nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni'r polisïau, y nodau a'r amcanion, i werthuso'r tebygolrwydd y byddai'r risgiau hynny'n cael eu gwireddu a'r effaith os cânt eu gwireddu, a'u rheoli'n effeithlon, yn effeithiol ac yn ddarbodus. Mae'r system reolaeth fewnol wedi bod ar waith ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ar

31 Mawrth 2017 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad a chyfrifon blynyddol.

Rydym yn defnyddio system a phroses Fframwaith Sicrwydd Bwrdd (BAF) i fonitro, ceisio sicrwydd a sicrhau yr eir i'r afael â diffygion trwy waith craffu'r Bwrdd a'i Bwyllgorau.

Dangosir hyn yn Ffigur 5.

FFIGUR 5: SYSTEM FFRAMWAITH SICRWYDD Y BWRDD

Diffinnir y mesurau rheoli allweddol fel y mesurau rheoli a'r systemau sydd ar waith wrth sicrhau bod amcanion strategol y Bwrdd yn cael eu cyflawni. Mae enghreifftiau o fesurau rheoli allweddol yn cynnwys:

- ynlluniau dirprwyo
- polisïau a gweithdrefnau

- data perfformiad
- gwybodaeth rheoli ariannol
- prosesau ansawdd a diogelwch

Mae effeithiolrwydd y system reolaeth fewnol yn cael ei asesu gan ein swyddogaeth archwilio fewnol ac allanol.

Y Gallu i Ymdrin â Risg

Yn 2016, gwnaed datblygiadau sylweddol ar draws Iechyd Cyhoeddus Cymru mewn perthynas â datblygu system rheoli risg y sefydliad. Dechreuodd y Prif Swyddog Risg yn y swydd ar 2 Mai 2016 gan ganolbwyntio ar unwaith ar y Fframwaith Sicrwydd Bwrdd (BAF) a diffinio risgiau strategol y sefydliad. Cymeradwywyd y rhain gan y Bwrdd ym mis Mehefin 2016.

FFIGUR 6: RISGIAU STRATEGOL ALLWEDDOL IECHYD CYHOEDDUS CYMRU 2016/17

Risg Strategol	Sgôr Risg
Mae risg y bydd Iechyd Cyhoeddus Cymru'n methu bodloni ei rwymedigae-thau statudol a rheoleiddiol (e.e. Iechyd a Diogelwch, Deddf yr Iaith Gymraeg).	25
Mae risg y bydd Iechyd Cyhoeddus Cymru'n methu cadw neu recriwtio staff hyfforddedig/cymwysedig addas, yn enwedig mewn swyddi allweddol a sicrhau argaeledd gallu priodol.	16
Mae risg y bydd Gwasanaethau Iechyd Cyhoeddus yn methu recriwtio a chadw microbiolegwyr meddygol digonol i allu cynnal gwasanaeth microbiolog optimaidd a diogel, yn enwedig yng ngogledd Cymru.	16
Mae risg y bydd Iechyd Cyhoeddus Cymru'n methu ymateb yn effeithiol i flaenoriaethau llywodraethu newydd a'r rhai sy'n dod i'r amlwg.	16
Mae risg y bydd Iechyd Cyhoeddus Cymru'n cyflwyno cynhyrchion a/neu wasanaethau sy'n methu cyrraedd y safonau ansawdd gofynnol.	16
Mae risg na fydd Iechyd Cyhoeddus Cymru'n gallu datblygu gwaith traws-sector hanfodol, trwy ddylanwadu ar bartneriaid allweddol a Llywodraeth Cymru.	16
Mae risg y bydd Iechyd Cyhoeddus Cymru'n methu gweithredu gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 neu na fydd yn gallu gwireddu'r cyfleoedd a ddarperir gan y Ddeddf i gyflawni cynnydd o ran Iechyd y boblogaeth.	15
Mae risg y bydd Iechyd Cyhoeddus Cymru'n methu cyflawni'r gofynion trawsffurfio ac ailgynllunio gwasanaethau i gyflwyno blaenoriaethau strategol ar y cyflymder gofynnol.	12

Cafodd y Bwrdd ddiweddariadau ar bob risg a'r camau gweithredu priodol mewn cyfarfodydd Bwrdd o fis Mehefin 2016. Cymeradwyodd unrhyw ddiwygiad i'r BAF, gan gynnwys estyn y dyddiadau gweithredu unigol.

Ym mis Ionawr 2017, cymeradwyodd y Bwrdd ychwanegu risg benodol o ran gallu'r sefydliad i recriwtio a chadw microbiolegwyr meddygol digonol, yn enwedig yng ngogledd

Cymru. Hefyd, cytunodd y Bwrdd y dylid symud y risg "y bydd Iechyd Cyhoeddus Cymru'n methu dychwelyd cyllideb gytbwys" o'r Gofrestr Risgiau Strategol i'r Gofrestr Risgiau Corfforaethol ar gyfer monitro'n barhaus gan y Tîm Gweithredol. Mae'r risg weithredol wedi'i rheoli yn ystod y flwyddyn gan fod perfformiad ariannol yn parhau i fod yn unol â sefyllfa mantoli'r cyfrifon a ragwelwyd. Ym mis Mawrth 2017, cytunodd

y Bwrdd hefyd i gau'r risg "y bydd Iechyd Cyhoeddus Cymru'n dioddef amhariad i'w gynhyrchion a gwasanaethau allweddol o'r fath faint y bydd yn cyfaddawdu gallu'r sefydliad i gyflawni ei flaenoriaethau strategol". Cytunwyd bod perfformiad yn erbyn Cynllun Gweithredol y sefydliad yn cael ei fonitro a bod gwaith gwasanaeth, gweithlu a chynllunio ariannol yn cael ei wneud ar draws y sefydliad i sicrhau bod cynlluniau'n cael eu datblygu cyn nodi unrhyw darfu neu oblygiadau posibl.

Cynhaliwyd adolygiad o risgiau strategol ddiwedd 2016 i sicrhau cysoni â'r CTCI newydd a chymeradwywyd y risgiau hyn wedi'i hailddiffinio ym mis Mawrth 2017. Bydd y Bwrdd yn ceisio sicrwydd ynghylch y risgiau wedi'u hailddiffinio yn 2017/18 a chaiff y BAF ei adolygu a chaiff mesurau rheoli a sicrwydd eu mapio fel y bo'n briodol.

Bu llawer o bwyslais ar hyfforddiant yn ystod y flwyddyn, gyda 54 o drinwyr risg yn cael eu hyfforddi ar draws y sefydliad i gefnogi Cyfarwyddwyr, a chynigiwyd hyfforddiant perchnogion risg i'r holl uwch-reolwyr y disgwylir iddynt dderbyn y cyfrifoldebau hyn. Mae dogfennau arweiniad, trinwyr risg a enwebwyd, a ffurflen gyflwyno ar gael ar y feddalwedd rhoi gwybod am ddigwyddiadau a rheoli risg ar y we, Datix, i gyd yn rhoi cymorth

i staff ar gyfer rhoi gwybod am risgiau ar draws y sefydliad. Mae hyn yn gwneud nodi, adrodd a rheoli risgiau'n symlach ac yn fwy effeithiol.

Cynhaliwyd adolygiad o lwyfan Datix a gwnaed newidiadau i symleiddio'r broses a'i wneud yn fwy hygyrch. Mae hyn wedi arwain at system sy'n galluogi llunio cofrestrau risg yn gyson i safon gorfforaethol.

Yn ychwanegol, caiff risgiau eu cofnodi ar bob lefel, o risgiau o ddydd i ddydd a wynebwr gan y staff ar lawr gwlad, i'r risgiau strategol ar lefel bwrdd. Cyfarwyddiaethau, is-adrannau, meysydd gwasanaeth, timau, rhaglenni a labordai unigol sy'n gyfrifol am gynnal eu cofrestrau risg eu hunain. Caiff y risgiau hyn eu blaenoriaethu'n ôl ystod eang o feini prawf, gan alluogi uwchgyfeirio prif risgiau trwy ein trefniadau llywodraethu.

Cyfarwyddwyr gweithredol/is-adrannol sy'n gyfrifol am adolygu cofrestrau risg eu cyfarwyddiaeth/is-adrannol, ac am sicrhau bod mesurau rheoli a chynlluniau gweithredu effeithiol ar waith a monitro cynnydd.

Mae'r Tîm Gweithredol yn adolygu'r Gofrestr Risgiau Corfforaethol yn ei gyfarfod busnes misol, a chaiff y Fframwaith Sicrwydd Bwrdd ei adolygu

bob yn ail fis yn barod ar gyfer cyfarfodydd Bwrdd ffurfiol.

Cafwyd adolygiad parhaus o effeithiolrwydd y trefniadau rheoli risgiau yn ystod 2016/17.

Mae'r Prif Swyddog Risg wedi ailedrych ar y matrices aeddfedrwydd a ddefnyddiwyd i asesu'r sefydliad y llynedd. Roedd y fethodoleg yn seiliedig yn bennaf ar fersiwn a addaswyd o Fframwaith Rheoli Risg Trysorlys EM 2009. Dangosodd yr asesiad welliant, o'i gymharu â'r un a gynhaliwyd yn 2015/16, gan symud o Lefel 2 i Lefel 3: 'Dulliau rheoli risg a gymhwysir yn gyson ac yn drwyadl ar draws y sefydliad – Da'. Fodd bynnag, mae model aeddfedrwydd newydd wrthi'n cael ei ddatblygu i ddarparu asesiad cliriach o'r sefyllfa. Caiff hyn ei awgrymu i'w gymeradwyo yn 2017/18.

Casglodd archwiliad mewnol o'r system rheoli risg y gall y Bwrdd gael 'sicrwydd rhesymol bod trefniadau i sicrhau bod llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol, yn y meysydd sy'n cael eu hadolygu, yn cael eu cynllunio a'u cymhwysu'n addas.'

Ym mis Chwefror 2017, adroddodd Asesiad Strwythuredig SAC fod: *BAF ar waith a bod gwaith i ymwreiddio'r fframwaith rheoli risg ar lefel weithredol yn parhau. Roedd newidiadau i strwythur pwyllgorau'n gwella craffu ar risgiau strategol gyda chynlluniau ar waith i wella ymhellach effeithiolrwydd y Bwrdd a'r Pwyllgorau.*

Nodwyd y: *byddai cofrestrau risg cyfarwyddiaeth ar waith erbyn mis Mawrth 2017 gyda threfniadau ar gyfer diweddaru risgiau sy'n adlewyrchu'r rhai ar gyfer y BAF. Ar yr adeg honno, mae'r sefydliad yn bwriadu ailasesu aeddfedrwydd sefydliadol mewn perthynas â rheoli risg ac yn flynyddol wedi hynny.*

Cyhoeddir y BAF ar wefan Iechyd Cyhoeddus Cymru gyda phapurau'r Bwrdd ar gyfer

cyfarfodydd y Bwrdd. Mae'r BAF wedi'i gyflwyno yn holl gyfarfodydd ffurfiol y Bwrdd ers ei fabwysiadu ym mis Mehefin 2016.

Trefniadau Llywodraethu Ansawdd

Fel Prif Weithredwr a Swyddog Atebol, ynghyd â'r Bwrdd a'r Tîm Gweithredol, rwy'n gyfrifol am sicrhau bod systemau, prosesau a phobl yn cefnogi ac yn darparu gwasanaethau a rhaglenni sy'n ddiogel ac o'r ansawdd gorau posibl.

Cyfarwyddiaeth Ansawdd, Nyrsio a Gweithwyr Proffesiynol Perthynol i Iechyd

Mae gan y Gyfarwyddiaeth Ansawdd, Nyrsio a Gweithwyr Proffesiynol Perthynol i Iechyd, a sefydlwyd ym mis Ebrill 2015, rôl alluogi ganolog yn y sefydliad ac yn gyfrifol am y swyddogaethau canlynol:

- Ansawdd a Safonau
- Rheoli Risg a Llywodraethu Gwybodaeth
- Gweithio i Wella (cwynion a hawliadau)
- Ymgysylltu â Defnyddwyr Gwasanaeth
- Heintiau, Atal a Rheoli (mewnol)
- Diogelu (mewnol)
- Tîm Diogelu Cenedlaethol (allanol)
- Goruchwyliaeth Broffesiynol i Weithwyr Proffesiynol Perthynol i Iechyd (gan gynnwys Gwyddonwyr Biomeddygol)

Mae'r Cyfarwyddwr Gweithredol dros Ansawdd, Nyrsio a Gweithwyr Proffesiynol Perthynol i Iechyd ag atebolrwydd cyffredinol ar gyfer ansawdd ar draws y sefydliad ac mae'n broffesiynol atebol i nyrsys a bydwagedd yn ychwanegol at Weithwyr Proffesiynol Perthynol i Iechyd sy'n cynnwys gwyddonwyr biomeddygol. Mae'r Cyfarwyddwr Gweithredol yn aelod o'r Tîm Gweithredol sy'n gydatebol am reoli'r sefydliad yn weithredol a chyflawni'r amcanion corfforaethol. Y Cyfarwyddwr

Gweithredol yw Cadeirydd cyfarfodydd misol y Tîm Gweithredol hefyd sy'n canolbwyntio ar ansawdd ac effaith.

Mae'r Cyfarwyddwr Gweithredol Gwasanaethau Iechyd Cyhoeddus/ Cyfarwyddwr Meddygol yn broffesiynol atebol am staff meddygol a gyflogir gan Iechyd Cyhoeddus Cymru. Hefyd, mae gan y Cyfarwyddwr Gweithredol gyfrifoldeb a rennir â'r Cyfarwyddwr Gweithredol Ansawdd, Nyrsio a Gweithwyr Proffesiynol Perthynol i Iechyd am sicrhau trefniadau llywodraethu clinigol ar draws y sefydliad.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru'n parhau i sefydlu dulliau gwella ansawdd yn ychwanegol at ddulliau eraill, i gefnogi gwireddu ein nodau strategol a sicrhau ansawdd gorau posibl ein dulliau cyflwyno gwasanaethau a rhaglenni.

Ym mis Tachwedd 2016, cymeradwyodd y Bwrdd y Fframwaith Ansawdd ac Effaith. Mae'r Fframwaith yn pennu'r weledigaeth i fod yn sefydliad sy'n canolbwyntio ar ansawdd ac effaith, gan gynnwys yr elfennau amrywiol y byddwn yn eu defnyddio i ddangos a mesur yn eu herbyn. Yn ychwanegol at y fframwaith, mae'r sefydliad yn gweithio tuag at sefydlu canolfan gwella ansawdd i gefnogi ac ysbrydoli arloesedd a gwelliant parhaus ar draws ein swyddogaethau, ein gwasanaethau a'n rhaglenni.

Mae nifer o grwpiau corfforaethol presennol sy'n cefnogi gwaith y Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella sy'n cynorthwyo'r Bwrdd wrth gyflawni ei swyddogaethau a bodloni ei gyfrifoldebau ynghylch ansawdd a diogelwch (gweler tudalen 19). Mae'r rhain yn cynnwys:

- Grŵp Rheoli Ansawdd
- Panel Profiad Defnyddwyr Gwasanaethau a Dysgu
- Grŵp Diogelu
- Gweithgor Llywodraethu Gwybodaeth
- Grŵp Heintiau, Atal a Rheoli

Mae'r Grŵp Rheoli Ansawdd, a gadeirir gan y Cyfarwyddwr Gweithredol Ansawdd, Nyrsio a Gweithwyr Proffesiynol Perthynol i Iechyd, yn rhoi ffocws ledled y sefydliad ar ansawdd a gwella ansawdd. Ni chyfyngir ar gylch gwaith y grŵp i ansawdd yng nghyd-destun ansawdd clinigol, ond i gylch gwaith ehangach sy'n ystyried sut mae Iechyd Cyhoeddus Cymru'n dangos bod dull ansawdd a gwella ansawdd yn y cyfan mae'n ei wneud a sut mae'n rhoi tystiolaeth o hyn.

Mae'r Datganiad Ansawdd Blynyddol (DAB) yn cael ei lunio i'r cyhoedd ac yn rhoi gwybodaeth am waith, swyddogaeth a chynnydd Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mae'n cael ei ddatblygu trwy gynnwys defnyddwyr gwasanaethau a'r rhwydweithiau trydydd sector presennol sy'n cynrychioli'r cyhoedd. Argymhellwyd y DAB i'r Bwrdd ei gymeradwyo gan y Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella ar 15 Mai 2017 a chaiff ei gyhoeddi ar wefan Iechyd Cyhoeddus Cymru erbyn 31 Gorffennaf 2017 fan bellaf.

Cydnabyddir hefyd bod yr agenda ansawdd yn rhyngddibynnol â'n trefniadau llywodraethu corfforaethol, llywodraethu gwybodaeth a rheoli risg.

Llywodraethu Gwybodaeth

Mae gan Iechyd Cyhoeddus Cymru drefniadau sefydledig ar gyfer llywodraethu gwybodaeth i sicrhau bod gwybodaeth yn cael ei rheoli'n unol â chyfraith llywodraethu gwybodaeth berthnasol, rheoliadau ac arweiniad Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth. Mae'r Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella Gwybodaeth (gweler tudalen 19) yn darparu gwasanaeth goruchwyllo, cyngor a sicrwydd i'r Bwrdd o ran materion llywodraethu gwybodaeth.

Gwarcheidwad Caldicott Iechyd Cyhoeddus Cymru yw'r Cyfarwyddwr Gweithredol Gwasanaethau Cyhoeddus/Cyfarwyddwr Meddygol ac ef yw'r sawl sy'n gyfrifol am ddiogelu cyfrinachedd gwybodaeth cleifion

a defnyddwyr gwasanaethau a galluogi dulliau rhannu gwybodaeth priodol.

Yr Uwch-swyddog Risg Gwybodaeth (SIRO) yw'r Cyfarwyddwr Gweithredol Ansawdd, Nyrsio a Gweithwyr Proffesiynol Perthynol i Iechyd. Rôl y SIRO yw eirioli risg gwybodaeth ar y Bwrdd. Mae'r SIRO yn gyfrifol am sefydlu fframwaith atebolrwydd yn y sefydliad i gyflawni dull cyson a chynhwysfawr at asesu risg gwybodaeth.

Y Prif Swyddog Risg yw'r Pennaeth Llywodraethu Gwybodaeth hefyd ac mae'n gyfrifol am weithredu'r system reoli sy'n cyflwyno ein gofynion Llywodraethu Gwybodaeth ac am sicrhau bod Iechyd Cyhoeddus Cymru'n parhau i gydymffurfio â'r holl ddeddfwriaeth a rheoliadau perthnasol.

Oherwydd cylch gwaith Cymru gyfan Iechyd Cyhoeddus Cymru, yn ogystal â'r gwasanaethau amrywiol mae'n eu darparu, cydnabyddir bod angen cefnogaeth dirprwyon priodol ar Warcheidwad Caldicott i alluogi cyflawni dyletswyddau'r rôl fel y nodwyd uchod. Mae dirprwyon Caldicott wedi'u nodi ac mae'n ofynnol iddynt, yn ogystal â'r Gwarcheidwad Caldicott a'r SIRO, ymgymryd â hyfforddiant Gwarcheidwad Caldicott/SIRO y cytunwyd arno yn flynyddol fel un o ofynion y rôl.

Yr offeryn mae Iechyd Cyhoeddus Cymru'n ei ddefnyddio at ddibenion sicrwydd yw pecyn cymorth Egwyddorion ar Waith Caldicott (C-PiP). Mae asesiad C-PiP ein ceisiadau i'r Grŵp Cynghori Cyfrinachedd (CAG) ar gyfer 'cefnogaeth Adran 251' sy'n ofynnol ar hyn o bryd ar gyfer llawer o'n gwasanaethau, gan gynnwys rhaglenni sgrinio a'r gofrestrfa canser. Mae hyn yn rhoi diogelwch cyfreithiol yn erbyn torri dyletswydd cyfrinachedd y gyfraith gyffredin trwy brosesu data personol heb ganiatâd. Yna, darperir adroddiadau sicrwydd annibynnol gan Wasanaeth Gwybodeg GIG Cymru. Mae bylchau yn yr asesiad hwn yn destun cynllun gweithredu,

yr adroddir cynnydd arno i'r Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwellu. Caiff y cynllun ei gyflwyno i Fwrdd Llywodraethu Gwybodaeth Cymru ym mis Hydref 2017 er mwyn rhoi sicrwydd bod Iechyd Cyhoeddus Cymru'n symud tuag at ein targed, sef cydymffurfiaeth 91%. Yn y cyfamser, dilynir y camau gweithredu fel rhan o'r Cynllun Gwaith Risg a Llywodraethu Gwybodaeth.

Mae llawer o waith wedi'i wneud i ddatblygu'r Gofrestr Asedau Gwybodaeth (CAG), yn unol â gofynion Adran 16(7) o Ddeddf Ailddefnyddio Gwybodaeth Sector Cyhoeddus 2015. Bydd y CAG yn rhoi dealltwriaeth gliriach o lawer i'r sefydliad o'i asedau gwybodaeth sydd, yn ei dro, yn galluogi dealltwriaeth well o'r risgiau y mae'r asedau'n eu cyflwyno. Oherwydd natur ddynamig y fath gofrestr mewn sefydliad â'r fath ofynion gwybodaeth cymhleth ag Iechyd Cyhoeddus Cymru, mae hwn yn ddarn o waith helaeth a fydd yn parhau i fod yn elfen allweddol o gynllun gwaith y Tîm Risg a Llywodraethu Gwybodaeth am y dyfodol rhagweladwy.

Er mwyn cryfhau ein trefniadau Llywodraethu Gwybodaeth ymhellach, cymeradwywyd Fframwaith Polisi Llywodraethu Gwybodaeth.

Safonau Iechyd a Gofal Gwasanaethau Iechyd yng Nghymru

Mae'r Safonau Iechyd a Gofal yn pennu gofynion cyflwyno gofal iechyd yng Nghymru ar bob lefel ac ym mhob lleoliad.

Iechyd Cyhoeddus Cymru sy'n gyfrifol am ddangos bod y safonau'n cael eu defnyddio a'u bod yn cael eu cyrraedd yn barhaus. Er mwyn cyflawni hyn, mae cyfarwyddiaethau ac is-adrannau'n cynnal hunanasesiad yn erbyn pob un o'r safonau i bennu pa feysydd sy'n gwneud yn dda a nodi meysydd lle gall fod angen gwelliannau. Eleni, cyflwynwyd proses adolygu cymheiriaid i alluogi

craffu ar hunanasesiadau is-adrannol/cyfarwyddiaeth. Aeth cynrychiolwyr Archwilio Mewnol i'r digwyddiad hwn i arsylwi ar y broses yn cael ei dilyn fel rhan o'u harchwiliad o'r trefniadau Safonau Gofal Iechyd. Bydd yr archwiliad hwn yn gwerthuso ac yn penderfynu ar ddigonolrwydd y systemau a'r mesurau rheoli sydd ar waith ar gyfer cwblhau'r hunanasesiadau.

Cyflwynwyd adroddiadau hunanasesiadau o bob cyfarwyddiaeth i'r Tîm Gweithredol fel y gellid cytuno ar asesiad sefydliadol ar y cyd, yn seiliedig ar ffurflenni'r saith cyfarwyddiaeth. Yn gyffredinol, roedd y sefyllfa ar gyfer 2016/17 wedi gwella o'r flwyddyn flaenorol. Mae adolygiad archwiliad mewnol o'r Safonau Iechyd a Gofal wedi'i gynnal, er na chafwyd yr adroddiad eto

Mae'r camau gweithredu gwella a nodwyd gan gyfarwyddiaethau fel rhan o'r broses hunanasesu wedi'u hymgorffori yn y fframwaith monitro perfformiad sy'n cael ei gwblhau'n chwarterol.

Iechyd a Diogelwch

Cynhaliwyd Adolygiad Fframwaith Iechyd a Diogelwch gan Capita ym mis Chwefror 2016 a ddadansoddodd y ddarpariaeth iechyd a diogelwch ar draws y sefydliad. Nododd yr adroddiad, a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf 2016, fylchau a risgiau, a gwnaeth gyfres o argymhellion i sicrhau cydymffurfiaeth Iechyd Cyhoeddus Cymru â gofynion deddfwriaethol.

Er mwyn cryfhau trefniadau llywodraethu materion iechyd a diogelwch, cymerwyd y camau gweithredu canlynol:

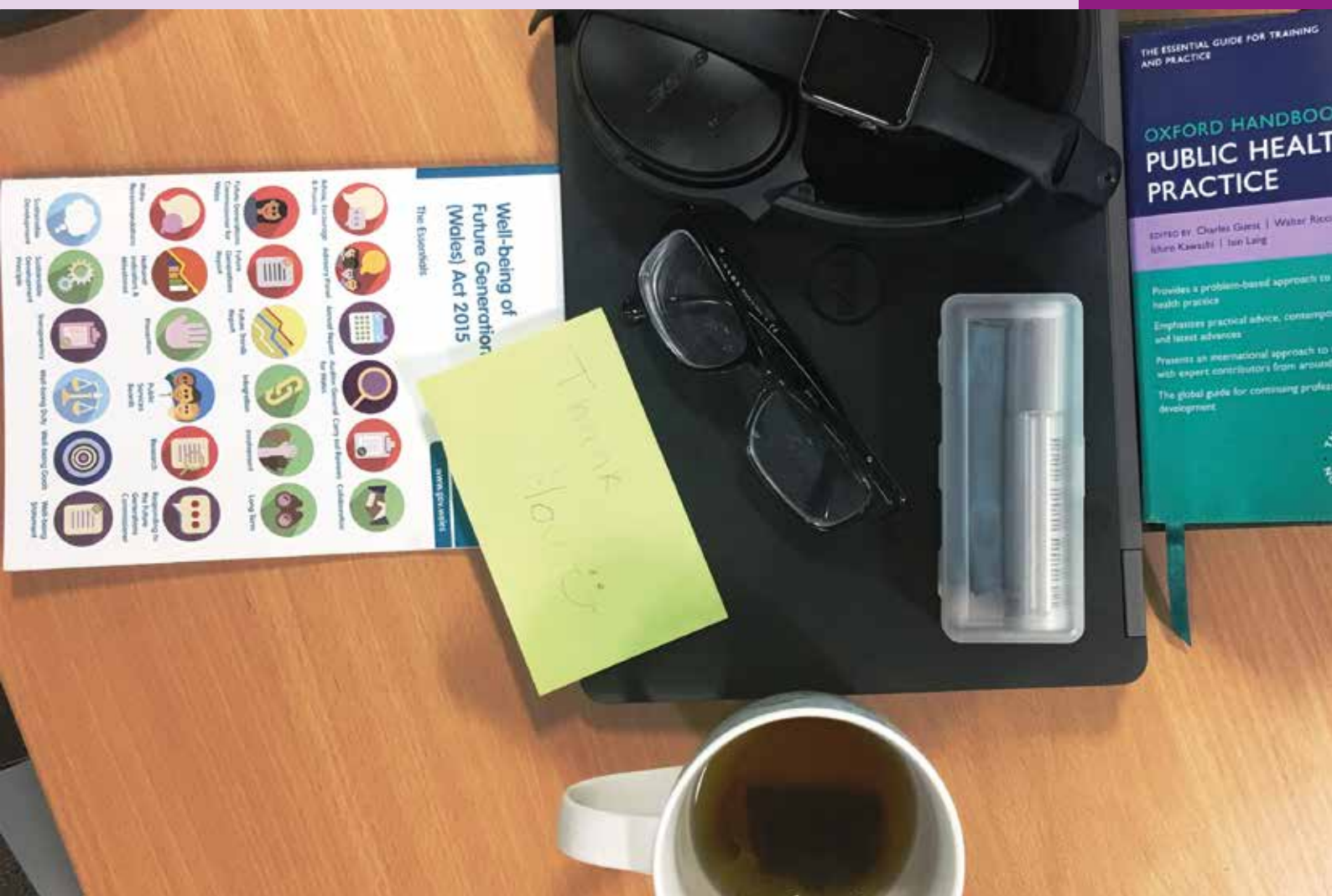
- Trosglwyddwyd y cyfrifoldeb am oruchwylio iechyd a diogelwch o'r Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella i'r Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol

- Ailstrwythurwyd y Grŵp Iechyd a Diogelwch gan ddatblygu cylch gorchwyl newydd i ymdrin â'r trefniadau llywodraethu newydd.
- Datblygwyd un Cynllun Gweithredu Iechyd a Diogelwch a ddefnyddiodd adolygiadau mewnol Capita ac Iechyd Cyhoeddus Cymru. Wedi'i gymeradwyo gan y Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol ym mis Hydref 2016, roedd gan y Cynllun gysylltiadau clir â Safonau Iechyd a Gofal, blaenoriaethau, amserlenni a rhwymedigaethau priodol, a mecanweithiau adrodd ffurfiol rhwng y gyfarwyddiaeth a'r grŵp. Mae cynnydd ar y cynllun yn cael ei adolygu'n chwarterol.

Yn ychwanegol, caiff Cofrestr Risg Iechyd a Diogelwch bwrpasol ei datblygu mewn ymgynghoriad â'r Prif Swyddog Risg. Bydd gwaith i ddatblygu hyn yn cael ei wneud yn ystod Chwarter 1, 2017/18.

Mae'r Cynllun Gweithredu hefyd yn cynnwys camau gweithredu i wella uwch-arweinyddiaeth o ran iechyd a diogelwch y sefydliad. Mae un cam gweithredu'n ei gwneud yn ofynnol i aelodau Bwrdd ymgymryd â chwrs Cyfarwyddo'n Ddiogel achrededig ac un arall i Gyfarwyddwyr Anweithredol gynnal arolygiadau "cerdded o amgylch" wedi'u trefnu. Mae rheoli gweithredol yn gyfrifoldeb y Dirprwy Brif Weithredwr/Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Gweithrediadau. Ar lefel weithredol, penodwyd Pennaeth Cyfleusterau ac Iechyd a Diogelwch a dechreuodd yn y swydd ym mis Ionawr 2017.

Cymeradwywyd Polisi Iechyd a Diogelwch diwygiedig hefyd gan y Bwrdd ym mis Mawrth 2017. Byddai'r polisi hwn yn cael ei gefnogi gan is-bolisïau a chyfres o weithdrefnau a dogfennau rheoli manwl a oedd wrthi'n cael eu datblygu.

Cynllun Tymor Canolig Integredig

Adnewyddodd Iechyd Cyhoeddus Cymru ei gynllun strategol tair blynedd (a adwaenir hefyd fel ein Cynllun Tymor Canolig Integredig), a gymeradwywyd yn ffurfiol gan ein Bwrdd ym mis Mawrth 2016. Yn dilyn hynny, cymeradwywyd y Cynllun gan y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol ym mis Mehefin 2016, gan fodloni'r ddyletswydd statudol i Iechyd Cyhoeddus Cymru sicrhau bod cynllun cymeradwy ar waith. Mae ein cynllun strategol yn arwain y camau gweithredu rydym yn eu cymryd, a'r adnoddau rydym yn eu dyrannu, i gyflwyno ein saith blaenoriaeth strategol. Mae'n disgrifio'r hyn y byddwn yn ei gyflawni trwy gyflwyno ein blaenoriaethau i gael yr effaith fwyaf ar Iechyd a Llesiant yng Nghymru.

Mae Cynllun Strategol Iechyd Cyhoeddus Cymru 2017-20 wedi'i gymeradwyo'n ffurfiol

gan ein Bwrdd ym mis Mawrth 2017 ac mae wedi'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru er mwyn iddo gael ei gymeradwyo gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd. Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wrthi'n aros am ganlyniad y penderfyniad hwn

Mae ein Cynllun Strategol yn cael ei adnewyddu'n flynyddol fel rhan o'n trefniadau cynllunio mewnol. Nodir y trefniadau hyn yn ein harweiniad cynllunio mewnol, sy'n amlinellu dull a phroses Iechyd Cyhoeddus Cymru wrth adnewyddu ei Gynllun Strategol a datblygu Cynllun Gweithredol a chyllideb gytbwys. Yn sail i hyn mae Arweiniad Cynllunio Mewnol i gefnogi staff wrth ddatblygu'r gofynion. Mae'r dogfennau hyn yn manylu ar y trefniadau llywodraethu ar gyfer datblygu, gan gynnwys rôl y Bwrdd, y Tîm Gweithredol a'r cyfarwyddiaethau.

Mae gan y Bwrdd gyfrifoldeb am bennu'r cyfeiriad strategol, sy'n llywio gwaith datblygu ac adnewyddu'r cynllun. Cynhelir trafodaethau Bwrdd manwl i gefnogi datblygiad fel rhan o'n proses strategol 'edrych yn ôl ac ymlaen', rydym yn ei chynnal yn flynyddol. Archwiliodd hyn y ffactorau strategol a gweithredol a all effeithio ar ein blaenoriaethau, yn ogystal ag adolygu cynnydd a pherfformiad.

Mae'r broses hon yn nodi cyfeiriad strategol a chyd-destun y cynlluniau manwl i gyflawni pob un o'n blaenoriaethau i'w datblygu. Trafodwyd fersiynau drafft y cynlluniau â'r Bwrdd fel rhan o'r broses ddatblygu. Roedd hyn yn cynnwys adborth ffurfiol, a arweiniodd at ddiwygio'r cynlluniau. Cymeradwywyd fersiynau drafft y cynllun strategol yn ffurfiol gan y Bwrdd ym mis Ionawr a mis Mawrth 2017 yn y drefn honno.

Aeth y Bwrdd ati i reoli ein cynnydd wrth gyflwyno ein cynlluniau fel rhan o'n trefniadau rheoli perfformiad. Mae'r Bwrdd yn craffu ar adroddiad perfformiad ym mhob cyfarfod Bwrdd. Trwy'r adroddiadau hyn, roedd y Bwrdd yn gallu cael sicrwydd bod cynnydd yn cael ei wneud yn erbyn y camau gweithredu a gynhwyswyd yn yr CTCL. Cafwyd rhagor o sicrwydd trwy gyfarfod y Tîm Gweithredol ar y Cyd rhwng Iechyd Cyhoeddus Cymru a Llywodraeth Cymru, a roddodd adborth cadarnhaol ar ein sefyllfa derfynol ar ddiwedd y flwyddyn

2016/17. Yn ystod 2016/17, gwnaethom barhau i ddatblygu a gweithredu trefniadau rheoli perfformiad ac adrodd i fonitro ein cynnydd yn erbyn ein cynllun a'n dangosyddion perfformiad allweddol. Hefyd, creffir ar Adroddiad Perfformiad Ariannol gan y Bwrdd ochr yn ochr ag adroddiadau perfformiad i alluogi'r Bwrdd i sicrhau bod cyflwyno'r cynllun strategol yn gyson â'r sefyllfa ariannol a ragwelwyd.

Nodau a diben y trefniadau perfformiad hyn yw sicrhau bod:

- llinellau atebolrwydd clir ar waith fel rhan o'n fframwaith llywodraethu a sicrwydd
- rhoddir gwybodaeth sy'n hyrwyddo ac yn llywio camau gweithredu i fynd i'r afael â meysydd tanberfformiad
- gwybodaeth berthnasol am ein gwasanaethau a swyddogaethau allweddol yn cael ei darparu i gefnogi'r broses benderfynu
- rhoddir gwybodaeth fel rhan o ddull integredig i roi trosolwg cynhwysfawr o berfformiad y sefydliad
- nodir a rheolir risgiau sylweddol i gyflwyno targedau y cytunwyd arnynt yn rhagweithiol ac yn effeithiol
- dyrennir adnoddau'n effeithiol yn unol â'n strategaeth a'n blaenoriaethau.

Mae cynnydd yn erbyn y cam gweithredu a bennwyd mewn blynyddoedd blaenorol yn ffactor allweddol sy'n sbarduno newid wrth ddatblygu ac adnewyddu ein cynlluniau.

Mae'r wybodaeth hon yn chwarae rôl allweddol mewn trafodaethau a gynhelir fel rhan o'r broses 'edrych yn ôl' ac mae'n cael ei defnyddio gan y Bwrdd i arwain a llywio'r cyfeiriad strategol a bennwyd yn ein cynlluniau.

Gwelliant Parhaus ac Adolygiadau Strategol

Mae'r sefydliad yn ymdrechu'n gyson i wella'r gwasanaethau y mae'n eu darparu. Yn ystod y flwyddyn, cynhaliwyd yr adolygiadau canlynol:

Adolygiad Strategol o Wasanaethau Sgrinio

Comisiynwyd adolygiad allanol o'r Adran Sgrinio gan y Tîm Gweithredol yn 2016. Gofynnwyd i'r adolygwr adolygu strwythur a threfniadaeth yr adran, gyda phwyslais penodol ar:

- ystyried sut gall yr is-adran dyfu'n effeithlon wrth i raglenni ychwanegol gael eu hychwanegu at y portffolio; a'r
- potensial i ddatblygu prosesau busnes craidd cyffredin rhwng rhaglenni

Mae adroddiad yr adolygiad yn cynnwys ugain o argymhellion, gydag amserlenni gweithredu awgrymedig hyd at dair blynedd. Mae wedi'i rannu â staff, undebau llafur ac uwch-reolwyr. Anogwyd staff i roi adborth a sylwadau. Roedd camau gweithredu i fodloni rhai o'r argymhellion eisoes ar waith erbyn yr adeg y cafwyd yr adroddiad, gan gynnwys chwech o'r tri ar ddeg a nodwyd fel rhai tymor byr.

Bydd camau gweithredu tymor hwy'n cael eu hymgorffori yn y prosiect mawr 'Sgrinio ar gyfer y Dyfodol', a fydd yn cael sawl mewnbn, gan gynnwys adroddiad yr adolygiad allanol a'r ymatebion adrannol i'r arolwg staff diweddar. Rydym yn sefydlu strwythur prosiect, a fydd yn cynnwys cynrychiolaeth staff ac Undebau Llafur, a chynllun prosiect. Rydym wrthi'n recriwtio

rheolwr prosiect cyfnod penodol. Bydd y staff yn cael eu cynnwys ym mhob rhan o ddatblygu'r prosiect a'i roi ar waith.

Adolygiad Cymheiriaid Ansawdd Allanol o'r Adran Deallusrwydd Iechyd

Yn ystod mis Mehefin 2016, fel rhan o welliant ansawdd parhaus, cymerodd yr Adran Deallusrwydd Iechyd ran mewn adolygiad cymheiriaid yn cynnwys arbenigwyr deallusrwydd iechyd cymheiriaid o Loegr. Roedd hyn yn cynnwys adolygiad o ddogfennaeth allweddol, trafodaethau â rhanddeiliaid mewnol ac allanol (gan gynnwys defnyddwyr a chyflenwyr) ac ystyried allbynnau a phrosesau'r adran gan ddefnyddio offeryn strwythuredig a ddatblygwyd ar gyfer adolygiad cymheiriaid Arsyllfa.

Casglodd yr adolygiad hwn fod gwaith yr adran o ansawdd uchel ac yn ddibynadwy ac yn werthfawr. Cododd nifer o feysydd i'r adran eu hystyried, yn enwedig mewn perthynas ag ymgysylltu â rhanddeiliaid, brandio a naratif a gweithio yn yr adran. Yn ychwanegol, cododd nifer o faterion yr oedd angen eu hystyried yn ehangach, gan gynnwys cyfleoedd am swyddogaeth deallusrwydd fwy integredig ar draws Iechyd Cyhoeddus Cymru ac egluro arweinyddiaeth strategol ar gyfer swyddogaethau deallusrwydd yn Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Ers yr adolygiad hwn, rhoddwyd cynllun gweithredu ar waith gyda newidiadau mewn trefniadau mewnol, gan gynyddu hyblygrwydd a gweithio'n well gyda rhanddeiliaid. Llywiodd canfyddiadau'r adolygiad y cylch gorchwyl ar gyfer adolygiad strategol o swyddogaethau deallusrwydd iechyd y sefydliad ar y cyfan.

Adolygiad Strategol o Swyddogaethau Deallusrwydd Iechyd

Er mwyn cynorthwyo Gweithrediaeth Iechyd Cyhoeddus Cymru wrth bennu cy-

feiriad strategol gwasanaethau deallusrwydd iechyd y cyhoedd ar draws y sefydliad, mae adolygiad strategol yn cael ei gynnal. Mae hyn yn cydnabod bod yr amgylchedd rydym yn gweithio ynddo'n newid, gan gynnwys y defnyddwyr rydym yn ymgysylltu â nhw a'u hanghenion. Mae'r cyfleoedd a dulliau i nodi, datblygu a mynegi deallusrwydd hefyd yn datblygu.

Fel sefydliad, mae angen hefyd i'r deallusrwydd rydym yn ei gyflwyno addasu a bod yn addas ar gyfer y dyfodol. Mae hyn yn cynnwys ystwythder a dulliau i fanteisio ar gyfleoedd llesiant cenedlaethau'r dyfodol a gwella'r canlyniadau i bobl Cymru

Mae'r adolygiad hwn yn cynnwys tîm allanol sy'n arwain proses o ymgysylltu a gwneud argymhellion sy'n ymwneud â:

- chylch gwaith gwasanaethau deallusrwydd iechyd yn Iechyd Cyhoeddus Cymru
- strwythur i sicrhau arweinyddiaeth strategol effeithiol a chydlynol
- modelau cyflwyno modern
- y ffordd orau o elwa ar bolisi, cyfleoedd technolegol ac adnoddau ar gyfer y dyfodol

Mae gwaith yr adolygiad yn cael ei lywio gan grŵp cynghori sy'n cynnwys y Prif Swyddog Meddygol, Cadeirydd Tasglu Gwybodeg y GIG, Cadeirydd Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, y Cyfarwyddwr Gweithredol Iechyd a Llesiant a'r Cyfarwyddwr Polisi, Ymchwil a Datblygiad Rhyngwladol.

Mae Cam 1 yr adolygiad hwn wedi'i gwblhau, gan gynnwys cyfweiliadau â rhanddeiliaid allweddol i nodi meysydd y mae angen ffocws penodol arnynt i ateb y cwestiynau hyn. Rhagwelir y caiff yr adroddiad hwn ei gyflwyno i'r Tîm Gweithredol ym mis Gorffennaf 2017.

Adolygiad o Iechyd Deintyddol y Cyhoedd

Cynhaliodd Iechyd Cyhoeddus Cymru adolygiad o swyddogaethau ac adnoddau

iechyd deintyddol y cyhoedd. Roedd angen hyn er mwyn sicrhau bod swyddogaethau iechyd deintyddol y cyhoedd yn cael eu blaenoriaethu a'u cysoni er mwyn sicrhau effaith fwyaf bosibl tîm iechyd deintyddol y cyhoedd yng Nghymru. Gwnaeth adroddiad yr adolygiad gyfres o argymhellion, gan gynnwys tri maes allweddol i'r tîm roi arweinyddiaeth genedlaethol a chyflwyno arnynt, sef: Gwella Iechyd y Geg, Arloesedd ac Ansawdd Gwasanaethau Deintyddol a Deallusrwydd ac Iechyd y Geg. Rhannwyd adroddiad yr adolygiad â rhanddeiliaid allanol gan gynnwys Llywodraeth Cymru a chymeradwywyd argymhellion yr adolygiad gan y Tîm Gweithredol i'w rhoi ar waith.

Mae bwrdd prosiect wedi'i sefydlu yn Iechyd Cyhoeddus Cymru i fonitro a chynghori ar roi argymhellion yr adolygiad ar waith. Mae Arweinydd Tîm Iechyd Deintyddol y Cyhoedd wedi'i benodi a fydd yn gweithio gyda rhanddeiliaid mewnol ac allanol i arwain rhoi argymhellion yr adolygiad ar waith yn ystod 2017/18. Darperir adroddiad cynnydd i'r Bwrdd Prosiect, y Cyfarwyddwr Gweithredol Iechyd a Llesiant ac yn unol â phrosesau llywodraethu Iechyd Cyhoeddus Cymru'n ôl yr angen.

Datgeliadau Gorfodol

Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Hawliau Dynol

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru'n gwbl ymroddedig i gyflawni'r dyletswyddau cyffredinol a phenodol a bennwyd yn Nyletswyddau'r Sector Cyhoeddus (2011). Mae mesurau rheoli ar waith i sicrhau y cydymffurfir â holl rwymedigaethau'r sefydliad dan ddeddfwriaeth cydraddoldeb, amrywiaeth a hawliau dynol.

Mae gwaith yn mynd rhagddo i fodloni'r amcanion cydraddoldeb a bennwyd yn ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2016 - 2020 diwygiedig a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2016. Fel sefydliad, rydym hefyd yn arbennig o awyddus i hyrwyddo cydraddoldeb trwy

weithredu'n gadarnhaol, gan sicrhau bod yr hyn rydym yn ei wneud yn ein busnes bob dydd yn deg, yn gwbl hygyrch ac yn gynhwysol i'r holl boblogaethau ac unigolion, gan gynnwys y rhai a ddiogelir rhag gwahaniaethu dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.

Gan gefnogi'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol diwygiedig, datblygwyd cynllun gweithredu i ddatblygu'r ffrwd waith cydraddoldeb. Er bod y trefniadau llywodraethu ar gyfer cydraddoldeb yn cael eu rheoli'n gorfforaethol trwy'r Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol, mae angen rhagor o waith er mwyn sicrhau bod trefniadau llywodraethu ar waith i fesur cynnydd yn erbyn y cynllun gweithredu cydraddoldeb. Mae'r trefniadau hyn yn debygol o fod yn wahanol o ran sut mae'r sefydliad wedi monitro cynnydd yn erbyn cydraddoldeb yn draddodiadol. Wrth gyflwyno yn erbyn y cynllun hwn, mae ymrwymiad cadarn wedi'i wneud gan bob rhan a lefel o'r sefydliad i ystyried cydraddoldeb yn rhan o'r gwaith maent yn ei wneud. Yn unol â dyletswyddau adrodd y sector cyhoeddus, bydd yr ymddiriedolaeth yn cyhoeddi ei Hadroddiad Cydraddoldeb blynyddol sy'n amlygu'r cynnydd hyd yn hyn. Byddwn hefyd yn adrodd ar ein data cyflogaeth, hyfforddiant a chydraddoldeb.

AGwnaed ymrwymiad cadarn i gynnal asesiadau o effaith gydag Iechyd Cyhoeddus Cymru'n rhoi proses newydd ar gyfer cynnal Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb Iechyd (EHIA). Mae'r holl bolisiau a strategaethau newydd a diwygiedig yn destun Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb Iechyd fel y mae agweddau eraill ar y gwaith a wneir gan y sefydliad. Mae cynlluniau hyfforddiant ac adnoddau ategol yn cael eu cwblhau fel bod staff sy'n rhan o gynnal EHIA yn deall sut mae cynnal asesiadau o effaith o ansawdd uchel. Mae trefniadau llywodraethu a chraffu EHIA wrthi'n cael eu pennu a byddant ar waith yn fuan.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru'n cydnabod bod angen gwneud mwy i sicrhau bod y gwasanaethau rydym yn eu darparu'n gynhwysol a bod y gweithlu sydd gennym yn amrywiol. Gan fod cydraddoldeb yn annatod i bob rhan o'n busnes, mae meysydd gwasanaeth, adrannau a thimau'n cael eu hannog i ystyried effeithiau'r hyn maent yn ei wneud o ran cydraddoldeb. Maent yn dechrau ymgysylltu mwy â phobl o gymunedau gwarchodedig i lywio'u gwaith. Wrth fabwysiadu'r arfer hwn, byddwn yn datblygu partneriaethau cryf â phobl o gymunedau gwarchodedig ac yn dysgu ganddynt a chyda nhw. Mae gwaith hefyd yn cael ei wneud i adolygu ein prosesau recriwtio i sicrhau ein bod yn denu cronfa amrywiol o unigolion i'n gweithlu. Mae'r sefydliad yn ymroddedig i nifer o fentrau sy'n gysylltiedig â'r gweithlu, er enghraifft, Hyderus o ran Anabledd, Amser am Newid ac mae hefyd yn ystyried dod yn aelod o Gynllun Hyrwyddwyr Amrywiaeth Stonewall. Bydd cefnogi'r fath fentrau'n ein symud ymlaen fel sefydliad o ran amrywiaeth y gweithlu.

Fodd bynnag, trwy roi ein camau gweithredu ar waith yn unol â'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol, bydd y gwaith hwn yn gwneud cyfraniad sylweddol i Iechyd Cyhoeddus Cymru wrth gyflwyno ei weledigaeth ar gyfer Cymru.

Y Gymraeg

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru'n cydnabod bod darpariaeth gofal ac iaith yn mynd law yn llaw. Mae ansawdd darpariaeth gofal, diogelwch cleifion, urddas a pharch yn gallu cael ei gyfaddawdu trwy fethu cyfathrebu â chleifion a defnyddwyr gwasanaethau yn eu hiaith gyntaf. Dim ond trwy gyfrwng y Gymraeg y gall llawer o bobl gyfathrebu a chyfranogi yn eu gofal fel partneriaid cyfartal yn effeithiol. Rydym yn ymroddedig i ddiwallu anghenion y Gymraeg a dewisiadau

ein defnyddwyr gwasanaeth.

Dros y chwe blynedd diwethaf, mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi bod yn gweithredu ei Gynllun Iaith Gymraeg statudol ac, yn ddiweddarach, fframwaith strategol Llywodraeth Cymru ar gyfer gwasanaethau'r Gymraeg ym maes iechyd, gwasanaethau cymdeithasol a gofal cymdeithasol: 'Mwy na Geiriau'. Gwnaed gwaith i wella argaeledd, hygyrchedd, ansawdd a chydaddoldeb ein gwasanaethau Gymraeg. Fodd bynnag, mae gweithgareddau monitro wedi arwain at y casgliad bod llawer i'w wneud o hyd i sicrhau y gall defnyddwyr gwasanaethau gyrchu ystod lawn o wasanaethau Gymraeg yn ddi-oed lle bynnag y maent yn byw yng Nghymru.

Ym mis Medi 2015, mae Dim Smygu Cymru wedi dod yn bwnc ymchwiliad statudol dan adran 17 Deddf yr Iaith Gymraeg 1993. Roedd hyn o ganlyniad uniongyrchol i gŵyn a wnaed i Gomisiynydd y Gymraeg gan ddefnyddiwr gwasanaeth. Roedd y gŵyn yn ymwneud â honiad nad oedd Dim Smygu Cymru'n darparu sesiynau rhoi'r gorau i smygu wyneb yn wyneb (grŵp nac un i un) yn Gymraeg yn ardal Cwm Taf, a'i fod, felly, yn torri Cynllun Iaith Gymraeg Iechyd Cyhoeddus Cymru. Cyhoeddwyd adroddiad ym mis Mehefin 2016. Mae adroddiad y Comisiynydd yn gwneud argymhellion i fynd i'r afael â'r materion a godwyd yn yr adroddiad ac mae Iechyd Cyhoeddus Cymru'n gweithio i fynd i'r afael â'r rhain.

Dros y ddwy flynedd nesaf, bydd ffocws a momentwm parhaol o ran cyflawni ein hymrwymiaadau Gymraeg, a bydd y Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol, y Tîm Gweithredol a'r Bwrdd yn cael adroddiadau cynnydd rheolaidd. Bydd adroddiadau monitro blynyddol yn parhau i gael eu cyflwyno i'r Bwrdd, Comisiynydd y Gymraeg a Llywodraeth Cymru.

Trin Cwynion a Phryderon

Mae gan Iechyd Cyhoeddus Cymru drefniadau ar waith i'w alluogi i reoli cynwion

a phryderon ac ymateb iddynt er mwyn bodloni gofynion Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Trefniadau Pryderon, Cwynion ac Iawn) (Cymu) 2011 ac Arweiniad Polisi Cymru Gyfan ar gyfer Gweithio i Wella. Mae'r Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella'n goruchwyllo cynwion a phryderon (gweler tudalen 19).

Yn 2016/17, adroddwyd am dri Digwyddiad Difrifol, yr oedd un yn 'ddigwyddiad dibwys', i Lywodraeth Cymru, yr oedd dau ohonynt yn ymwneud â'r Is-adran Sgrinio ac yr oedd un yn ymwneud â'r Is-adran Microbioleg. Yn ychwanegol, cafwyd 45 o gwynion ffurfiol ar gyfer y cyfnod.

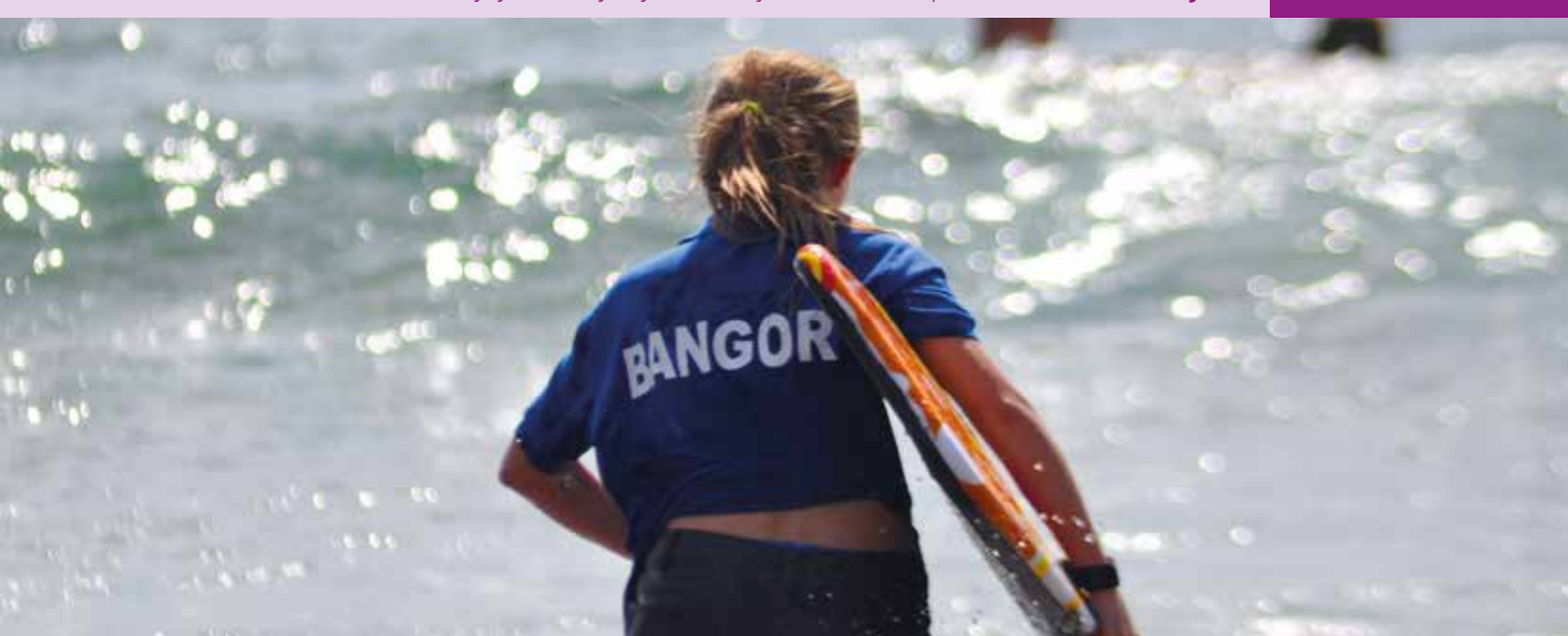
Ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth

Mae Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 yn rhoi hawl mynediad i'r cyhoedd i amrywiaeth o gofnodion a gwybodaeth a gedwir gan gyrff cyhoeddus ac mae'n rhoi ymrwymiad i'r sector cyhoeddus fod yn fwy agored a thryloyw. Yn 2016/17, cafodd Iechyd Cyhoeddus Cymru 55 o geisiadau am wybodaeth erbyn diwedd mis Mawrth 2017.

Atebwyd 52 o'r rhain o fewn y targed, sef 20 niwrnod, trosglwyddwyd 2 i gorff GIG arall ac ymatebwyd i 1 y tu allan i'r terfyn amser. Ni thynnwyd unrhyw beth yn ôl.

Cynaliadwyedd a Chynllun Cyflenwi Lleihau Carbon

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru'n llwyr gefnogi cynigion manwl mewn dogfennau ymgynghori amrywiol Llywodraeth Cymru i sefydlu datblygiad cynaliadwy fel egwyddor drefnu ganolog cyrff sector cyhoeddus yng Nghymru trwy sicrhau ffocws clir ar ganlyniadau a bod penderfyniadau strategol yn cael eu llywio trwy ystyried penderfynyddion ehangach iechyd a lles. Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru'n cydnabod bod datblygiad cynaliadwy ac iechyd y cyhoedd wedi'u cysylltu'n gynhenid a bod angen camau gweithredu cyfatebol a chydlynol er

mwyn wynebu heriau allweddol o ran y ddau yng Nghymru.

Mae'r sefydliad wedi cynnal asesiadau risg ac mae Cynlluniau Cyflenwi Lleihau Carbon ar waith yn unol â gofynion parodrwydd am argyfyngau ac argyfyngau sifil posibl yn seiliedig ar ragolygon tywydd Rhaglen Effeithiau Hinsawdd y DU 2009 i sicrhau y cydymffurfir â rhwymedigaeth y sefydliad dan Ddeddf Newid yn yr Hinsawdd 2008 a'r gofynion Adrodd Addasiadau.

Rydym yn monitro ôl troed carbon y sefydliad gan ddefnyddio 2015/16 fel ffigur gwaelodlin ac rydym wedi mabwysiadu menter Llywodraeth Cymru o sicrhau bod cynaliadwyedd yn cael ei sefydlu ym mhopeth rydym yn ei wneud. Er mwyn gwella hyn, rydym wedi penodi meini prawf cynaliadwyedd amgylcheddol a chymdeithasol yn ein buddsoddiadau mewn prosiectau ystadau mawr. Er enghraifft, mae gan ein safle newydd, sef 2 Capital Quarter, Caerdydd, sgôr 'ardderchog' BREEAM. Cafodd oddeutu 94% o'r eitemau o ddodrefn angenrheidiol ar gyfer y 550 o staff a symudodd i mewn wedi'u hailweithgynhyrchu neu eu hailwampio ar y safle gan bum unigolyn di-waith, rhai ag anableddau. Cawsant i gyd eu hyfforddi ac mae nifer wedi symud ymlaen i gyflogaeth barhaol. Mae'r prosiect wedi cyflawni gostyngiad mewn 134 o dunelli o allyriadau CO2 ac mae wedi osgoi anfon mwy na 40 o dunelli o wastraff i safleoedd tirlenwi.

Ein nod yw mabwysiadu'r egwyddorion hyn ar gyfer prosiectau swyddfa yn y dyfodol.

Cynllunio at Argyfwng/Argyfyngau Sifil Posibl

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru'n gyfrifol am ddarparu parodrwydd am argyfyngau iechyd y cyhoedd, gwydnwch ac arweinyddiaeth ymateb, a chynghor gwyddonol a thechnegol ar bob lefel sefydliadol, gan weithio mewn partneriaeth â sefydliadau eraill er mwyn diogelu iechyd y cyhoedd yng Nghymru.

Mae *Deddf Argyfyngau Sifil Posibl (2004)* yn gosod nifer o ddyletswyddau diogelu sifil ar Iechyd Cyhoeddus Cymru o ran:

- asesu risg
- cynlluniau argyfwng
- rhybuddio a hysbysu
- rhannu gwybodaeth
- cydweithredu ag ymatebwyr lleol

Er mwyn cyflwyno'r dyletswyddau'n effeithiol (y mae angen eu datblygu mewn amgylchedd amlasiantaethol), mae gan Iechyd Cyhoeddus Cymru gynrychiolaeth ar y pedwar Fforwm Lleol Cymru Gydnerth. Mae hyn yn galluogi sefydlu a chynnal trefniadau amlasiantaethol i ymateb i argyfyngau mawr.

Mae'r sefydliad yn cydweithredu'n rheolaidd ag asiantaethau partner i ddatblygu cynlluniau hyblyg i alluogi ymateb effeithiol

ar y cyd i ddigwyddiad er mwyn sefydlu gwydnwch yn wyneb ystod eang o heriau aflonyddgar. Yn ystod 2016/2017, mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi ymgysylltu â phartneriaid wrth gynllunio ar gyfer ymateb i ddigwyddiad mawr cyn ysbyty, ymateb i ddigwyddiad â nifer o anafusion, darparu cymorth cilyddol mewn ymateb i ddigwyddiad mawr, yn ogystal â Rownd Derfynol Cynghrair Pencampwyr UEFA (2017).

Fel ymatebwr Categori 1, mae'n ofynnol i Iechyd Cyhoeddus Cymru, dan y Ddeddf Argyfyngau Sifil Posibl (2004) gynnal a datblygu cynlluniau i sicrhau y gall y sefydliad gyflawni ei swyddogaethau os yw argyfwng yn digwydd neu'n debygol o ddigwydd cyn belled ag y bo'n angenrheidiol neu'n ddymunol at ddiben atal yr argyfwng, lleihau, rheoli neu leddfu ei effeithiau, neu gymryd camau eraill mewn cysylltiad ag ef. Mae'r Cynllun Ymateb i Argyfwng yn rhoi fframwaith i sefydlu, creu a gwella gwydnwch.

Mae Cynllun Ymateb i Argyfwng Iechyd Cyhoeddus Cymru'n manylu ar drefniadau ymateb y sefydliad i unrhyw argyfwng, digwyddiad neu achos sy'n effeithio ar adnoddau a galluoedd Iechyd y cyhoedd neu'n golygu bod angen eu symud y tu hwnt i'r arfer. Yn 2016/2017, adolygodd y sefydliad y cynllun sy'n ymgorffori gwersi a ddysgwyd o ddigwyddiadau ac ymarferion blaenorol ac yng ngoleuni asesiad risg. Mae'r sefydliad wedi gweithredu a sefydlu'r cynlluniau ar draws y sefydliad, gan ganolbwyntio ar faterion a lledaenu, hyfforddi staff allweddol, yn ogystal â dilysu'r cynllun trwy ymarfer.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru'n parhau i gyfranogi mewn hyfforddiant ac ymarferion y tu mewn a thu allan i'r sefydliad. Mae'r sefydliad yn parhau i gynnal ymarfer byw bob tair blynedd, ymarfer pen bord a sefydlu'r ganolfan reolaeth yn ffisegol yn flynyddol ac mae prawf cyfathrebu'n rhaeadru bob chwe mis yn unol â gofynion Arweiniad Craidd Cyhoeddus Cynllunio at Argyfwng GIG Cymru.

Mae gan Iechyd Cyhoeddus Cymru Grŵp Cynllunio at Argyfwng i gydlynu trefniadau cynllunio at argyfwng yn y sefydliad. Fel rhan o gryfhau llywodraethu cynllunio at argyfwng, adolygwyd y trefniadau hyn yn chwarter olaf 2016/17. Nodwyd cynigion ar gyfer trefniadau mewnol cryfach fel rhan o flaengynllunio ar gyfer 2017/18.

Mae copi o Gynllun Argyfwng Iechyd Cyhoeddus Cymru, yn ogystal â gwybodaeth ychwanegol am Gynllunio ar Argyfwng, Gwydnwch ac Ymateb i'w gweld yma.

Parhad Busnes

Yn ystod 2016/17, datblygodd Iechyd Cyhoeddus Cymru'r gwaith a ddechreuwyd ym mis Hydref 2015 i ddatblygu trefniadau parhad busnes y sefydliad. Mae hyn yn cynnwys datblygu Fframwaith Parhad Busnes, sy'n rhoi'r egwyddorion, y dull a'r tybiaethau sy'n sbarduno datblygu, gweithredu a chynnal trefniadau parhad busnes yn barhaus yn y sefydliad a Phroses Rheoli Digwyddiadau sy'n disgrifio'r broses ymateb ac adfer ar gyfer dulliau rheoli digwyddiadau parhad busnes Iechyd Cyhoeddus Cymru a gymeradwywyd gan y Bwrdd ym mis Tachwedd 2016.

Wrth ddatblygu ein trefniadau, cynhaliwyd Dadansoddiad Effaith Busnes gan bob cyfarwyddiaeth/is-adran i nodi'r swyddogaethau hanfodol (gwasanaethau allweddol) a dadansoddi'r effaith y gall amhariad busnes ei chael arnynt. Llywiodd hyn ddatblygu cynlluniau parhad busnes ar gyfer pob cyfarwyddiaeth/is-adran a chynllun parhad busnes ar gyfer Capital Quarter 2 (pencadlys y sefydliad).

Er mwyn datblygu a chryfhau ein trefniadau parhad busnes ymhellach, datblygwyd rhaglen waith sy'n disgrifio'r camau gweithredu a gaiff eu cymryd dros y tair blynedd nesaf. Mae'r rhaglen waith yn cynnwys camau gweithredu a nodwyd wrth ddatblygu Fframwaith a Phroses Parhad

Busnes, dysgu a phrofi ar ôl arfer cynlluniau a hyfforddiant Tîm Rheoli Tactegol Parhad Busnes. Bydd y Grŵp Parhad Busnes, sy'n cynnwys cynrychiolaeth o bob gwasanaeth yn Iechyd Cyhoeddus Cymru, yn goruchwyllo gweithredu'r rhaglen waith.

Diogelwch Data

Adroddir digwyddiadau llywodraethu gwybodaeth 'achosion y bu ond y dim iddynt ddigwydd' trwy system rheoli digwyddiadau'r sefydliad. Adroddir unrhyw ddigwyddiad difrifol yn llawn i'r Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella (y Pwyllgor Llywodraethu Gwybodaeth gynt) a Llywodraeth Cymru a chynhelir ymchwiliadau llawn Dadansoddiad Achos Gwreiddiol.

Nid adroddodd Iechyd Cyhoeddus Cymru lithriad diogelwch data i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (SCG) yn ystod 2016/17.

Ym mis Ionawr 2017, adroddodd Ymddiriedolaeth GIG Felindre am ddigwyddiad anffafriol difrifol i Lywodraeth Cymru ar ran Iechyd Cyhoeddus Cymru. Digwyddodd ym mis Hydref 2016, cafodd effaith ledled y DU ac adroddwyd i SCG gan holl fyrddau Iechyd GIG Cymru. Roedd yn ddigwyddiad "hacio/tor-data" difrifol o'r cwmni a gyflogir gan Ymddiriedolaeth GIG Felindre (ar ran Iechyd Cyhoeddus Cymru) i ddarparu dosimetrau ymbelydredd. Nododd ymchwiliad yr effeithiwyd ar rywfaint o ddata a gedwir ar ran Ymddiriedolaeth Felindre (ac Iechyd Cyhoeddus Cymru). Cadarnhaodd y cwmni yr ymdriniwyd â'r bygythiad enbyd yn gyflym ac yr ailadeiladwyd gweinydd y DU a rhwydwaith TG cyfan y DU o ganlyniad i hynny. Mae'r cwmni hefyd wedi cynnal adolygiad cyflawn o'i bolisiâu a gweithdrefnau diogelwch TG i atal y fath ddigwyddiad rhag digwydd eto.

Cod Llywodraethu Corfforaethol y DU

Mae'n ofynnol i ni gydymffurfio â Chôd Llywodraethu Corfforaethol y DU: llywodraethu corfforaethol mewn adrannau llywodraeth ganolog: cod ymarfer da 2011. Mae'r wybodaeth a roddir yn y datganiad llywodraethu hwn yn rhoi asesiad o sut rydym yn cydymffurfio â phrif egwyddorion y Cod gan eu bod yn ymwneud â sefydliad sector cyhoeddus GIG yng Nghymru. Llywiodd yr asesiad hwn gan hunanasesiad y sefydliad yn erbyn y Safon Llywodraethu, Arweinyddiaeth ac Atebolrwydd (fel rhan o'r Safonau Iechyd a Gofal), hunanasesiad â ffocws a gynhaliwyd gan y Bwrdd ym mis Mawrth 2017, a'i ategu gan dystiolaeth o archwiliadau mewnol ac allanol. Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru'n dilyn ysbryd y Cod yn effeithiol ac yn cynnal ei fusnes yn agored ac yn unol â'r Cod. Mae'r Bwrdd yn cydnabod nad yw holl elfennau adrodd y Cod wedi'u hamlinellu yn y datganiad llywodraethu hwn, ond maent wedi'u hadrodd yn fanylach yn Adroddiad Blynyddol ehangach y sefydliad. Nid adroddwyd ymadawiadau â'r Cod Llywodraethu Corfforaethol.

Cynllun Pensiwn y GIG

Fel cyflogwr â staff, y mae ganddynt hawl i Gynllun Pensiwn y GIG, mae mesurau rheoli ar waith er mwyn sicrhau y cydymffurfir â'r holl rwymedigaethau cyflogwr a gynhwysir yn rheoliadau'r cynllun. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod didyniadau o gyflog, cyfraniadau cyflogwr a thaliadau i mewn i'r Cynllun yn gyson â rheolau'r Cynllun, a bod cofnodion aelodau'r Cynllun Pensiwn yn cael eu diweddarau'n gywir yn unol â'r amserlenni a nodwyd yn y Rheoliadau. Mae nodyn 12 i'r cyfrifon yn rhoi manylion am y cynllun, sut mae'n gweithredu a hawl gweithwyr

Cyfarwyddiadau Gweinidogol

Er y ceir Cyfarwyddiadau Gweinidogol gan Fyrddau Iechyd Lleol, nid yw'r rhain bob amser yn berthnasol i Iechyd Cyhoeddus Cymru. Rhestrir yr holl Gyfarwyddiadau

Gweinidogol a gyhoeddir trwy gydol y flwyddyn ar wefan Llywodraeth Cymru. Yn ystod 2016/17, cyhoeddwyd 13 o Offerynnau Anstatudol gan Lywodraeth Cymru. Roedd pob un o'r rhain yn benodol ar gyfer gwasanaethau a gyflwynir gan Fyrddau Iechyd Lleol, felly nid oedd angen i Iechyd Cyhoeddus Cymru weithredu.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi gweithredu ar yr holl Gylchlythyrau Iechyd Cymru, ac ymateb iddynt, a gyhoeddwyd yn ystod 2016/17 ac a oedd yn berthnasol i Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Cyrff a Gynhelir

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi cynnal dau gorff yn ystod 2016/17:

Comisiwn Bevan

Gwasanaethau Cymdeithasol ar gyflwyno Rhaglen Gofal Iechyd Darbodus i Gymru Llywodraeth Cymru. Rhoddodd Iechyd Cyhoeddus Cymru gytundeb cynnal ar waith a roddodd fanylion am gyfrifoldebau Bwrdd Iechyd Cyhoeddus Cymru a'r corff a gynhelir. Cyflogwyd Cyfarwyddwr a dau aelod o staff gan Iechyd Cyhoeddus Cymru fel Tîm Cefnogi Craidd Comisiwn Bevan. Cadeirydd Comisiwn Bevan yw Cadeirydd Iechyd Cyhoeddus Cymru hefyd a sefydlwd protocolau er mwyn sicrhau nad oedd gwrthrawiadau buddiant.

Roedd y cytundeb cynnal rhwng Iechyd Cyhoeddus Cymru a'r Comisiwn i fod i ddod i ben ar 31 Mawrth 2016. Fodd bynnag, oherwydd trafodaethau parhaus ynghylch trefniadau trosglwyddo, roedd angen estyn y cytundeb i 30 Mehefin 2016. Trosglwyddwyd y Comisiwn yn swyddogol i'w sefydliad cynnal newydd, Prifysgol Abertawe, ar 1 Gorffennaf 2016.

Cydweithrediaeth Iechyd GIG Cymru

Wedi'i sefydlu ar 1 Chwefror 2015, mae Cydweithrediaeth Iechyd GIG Cymru'n dod

â Chydweithrediaeth De Cymru, yr Uned Rheoli Rhaglenni ac Uned Cefnogi'r Prif Weithredwr ynghyd.

Daeth y cytundeb un flwyddyn cychwynnol rhwng Iechyd Cyhoeddus Cymru a'r Gydweithrediaeth i ben ar 31 Mawrth 2016. Cymeradwywyd cytundeb cynnal diwygiedig rhwng Iechyd Cyhoeddus Cymru a Thîm Rheoli Prif Weithredwr y GIG ar gyfer 2016-19 gan Fwrdd Iechyd Cyhoeddus Cymru ym mis Ebrill 2016. Mae'n rhoi manylion am gyfrifoldebau Bwrdd Iechyd Cyhoeddus Cymru a'r corff a gynhelir. Mae'r Bwrdd yn cael sicrwydd ar gydymffurfio â thelerau'r cytundeb trwy lunio Datganiad ac Adroddiad Cydymffurfio Blynyddol gan y gydweithrediaeth. Cafwyd Adroddiad 2016/17 gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol ym mis Mawrth 2017.

Ym mis Medi 2015, cymeradwyodd y Bwrdd fod y Gydweithredfa'n cymryd y cyfrifoldeb am drefnu a rheoli'r rhwydweithiau clinigol yn y GIG yn dilyn ymarfer helaeth dan arweiniad Prif Weithredwyr y GIG. O ganlyniad, roedd hyn yn golygu bod angen cymeradwyaeth gan y Bwrdd i gynnal y rhwydweithiau trwy'r Gydweithrediaeth. Trosglwyddwyd y rhan fwyaf o'r staff erbyn diwedd mis Gorffennaf 2016. Mae gan y Gydweithrediaeth ei phroses rheoli risg ei hun a byddai risgiau o'i Chofrestr Risgiau Corfforaethol yn cael eu huwchgyfeirio i'r Bwrdd hwn fel y bo'n briodol.

Hefyd, bu'r Gydweithrediaeth yn gweithredu ar ran GIG Cymru wrth gynnal prosiect cydweithio sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau gyda'r cwmni fferyllol, Novartis. Cynhaliwyd hyn dan Gydgytundeb Gwaith (JWA) ffurfiol o haf 2015 i ddiwedd mis Medi 2016. Fel corff cynnal y Gydweithrediaeth, bu Iechyd Cyhoeddus Cymru'n gweithredu fel llofnodwr ffurfiol y JWA. Cafodd y Bwrdd adroddiad ar ganlyniadau'r prosiect ym mis Ionawr 2017. Mae gwersi o'r prosiect yn cael eu defnyddio i lywio datblygu fframwaith

GIG Cymru ar gyfer gwaith partneriaeth gyda'r diwydiant yn y dyfodol.

Staff ac Ymgysylltu â Staff

Rydym yn ymgysylltu â'n staff mewn nifer o ffyrdd sy'n rhan o'r gwiriadau a'r cydbwysedd rydym yn eu cynnal er mwyn galluogi llywodraethu da.

Wrth gefnogi'r Bwrdd a'r Weithrediaeth, mae gennym un grŵp cynghori ffurfiol - y Fforwm Partneriaeth. Nid yw hwn wedi cyfarfod yn ystod 2016/17 er bod cyfarfodydd wedi'u trefnu ar gyfer 2017/18

Hefyd, mae gennym Grŵp Trafod Meddygol a Deintyddol ar y Cyd a Chydbwyllgor Trafod i staff Agenda ar gyfer Newid. Mae Senedd Nyrsio'r sefydliad yn cynghori ac yn rhoi diweddariadau ar faterion proffesiynol ynglŷn â gweithwyr proffesiynol Nyrsio a Bydwreigiaeth. Mae'r fforymau hyn yn rhoi mecanweithiau sy'n galluogi adborth i uwch-reolwyr ar berfformiad sefydliadol neu faterion eraill yr hoffai staff eu codi, sy'n cynorthwyo tryloywder. Yn ychwanegol at y mecanweithiau ffurfiol hyn, mae gennym broses ymgynghori sy'n agored i'r holl staff ar gyfer yr holl bolisiau sefydliadol newydd a diwygiedig, cynhadledd staff, digwyddiadau ymgysylltu â staff, y manteisir arnynt i gyd er mwyn cymryd rhan mewn sgysiau â staff ar lefelau unigol a grŵp. Mae'r mecanweithiau hyn yn cael eu defnyddio'n gyfochrog â blog agored, fforwm ar y we a ffyrdd rhithwir eraill i staff rannu eu gwaith a'u barn. Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi cynnal digwyddiadau ymgysylltu gyda staff i rannu'r CTCI a chreu trafodaeth am y gwerthoedd a'u hystyr i'r holl staff ar draws y sefydliad.

Adolygiad o Effeithiolrwydd

Fel Prif Weithredwr a Swyddog Atebol, mae gennyf gyfrifoldeb am adolygu effeithiolrwydd y system reolaeth fewnol. Caiff yr adolygiad o'r system reolaeth fewnol ei lywio gan waith yr archwilyr mewnol,

y swyddogion Gweithredol yn y sefydliad y mae ganddynt gyfrifoldeb am ddatblygu a chynnal y fframwaith rheolaeth fewnol, a sylwadau a wnaed gan archwilyr allanol yn eu llythyr archwilio ac adroddiadau eraill.

Mae'r Bwrdd a'r Pwyllgorau wedi adolygu effeithiolrwydd y system reolaeth fewnol ynghylch y sicrwydd a gafwyd. Y Fframwaith Sicrwydd Bwrdd yw'r mecanwaith ar gyfer monitro risgiau strategol yn agos a chreffir arno ym mhob cyfarfod Bwrdd a Phwyllgor. Ar ôl adolygu'r system reolaeth fewnol, gallaf gadarnhau ei bod yn effeithiol wrth roi'r sicrwydd angenrheidiol i'r Bwrdd a'r Pwyllgorau.

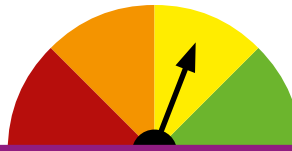
Archwilio Mewnol

Mae archwilio mewnol yn rhoi llif sicrwydd i'r Swyddog Atebol, a'r Bwrdd trwy'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol, ar y system reolaeth fewnol. Fel Prif Weithredwr, rwyf wedi comisiynu rhaglen o waith archwilio sydd wedi cael ei wneud yn unol â'r Safonau Archwilio Mewnol Sector Cyhoeddus trwy Bartneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru. Cytunir ar gwmpas y gwaith hwn â'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol ac mae'n canolbwyntio ar feysydd risg penodol a blaenoriaethau gwella lleol.

Mae barn gyffredinol y Pennaeth Archwilio Mewnol am lywodraethu, rheoli risg a rheolaeth yn swyddogaeth o'r rhaglen archwilio ar sail risg hon ac mae'n cyfrannu at y darlun o sicrwydd sydd ar gael i'r Bwrdd wrth adolygu effeithiolrwydd a chefnogi ein hymgyrch ar gyfer gwelliant parhaus.

Mae'r Pennaeth Archwilio Mewnol wedi casglu:

Sicrwydd rhesymol

"Gall y Bwrdd gael sicrwydd rhesymol bod trefniadau i sicrhau llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol, yn y meysydd sy'n cael eu hadolygu, wedi'u cynllunio'n addas a'u cymhwyso'n effeithiol. Mae angen sylw rheolwr ar rai materion wrth gynllunio rheolaeth neu gydymffurfio ag effaith isel i gymedrol ar fod yn agored i risg weddilliol nes iddynt gael eu datrys."

Wrth gyrraedd y farn hon, mae'r Pennaeth Archwilio Mewnol wedi nodi bod y rhan fwyaf o adolygiadau yn ystod y flwyddyn wedi casglu'n gadarnhaol gyda threfniadau rheoli cadarn ar waith mewn rhai meysydd. Roedd gwelliannau parhaus wedi'u nodi ers y flwyddyn flaenorol o ran rheoli risgiau sefydliadol, er y nodwyd y cafwyd oedi o ran cyflwyno polisiau a gweithdrefnau rheoli risg newydd. Mae systemau a threfniadau ar gyfer llywodraethu a rheoli ariannol, rheoli polisiau a gweithdrefnau a pharhad busnes wedi'u cryfhau hefyd.

Yr un eithriad, fodd bynnag, yn ystod 2016/17 oedd cydymffurfiaeth Gymraeg lle nodwyd nifer fach o wendidau rheolaeth a arweiniodd at gasgliad o sicrwydd cyfyngedig. Mae cynllun gweithredu wedi'i roi ar waith mewn ymateb i argymhellion yr adroddiad.

Mae'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol yn olrhain yr holl argymhellion a wnaed gan y Pennaeth

Archwilio Mewnol ac yn sicrhau yr eir i'r afael â hwy yn y sefydliad. I gael rhagor o fanylion am yr adroddiadau a gafwyd, gweler tudalen 16.

Atal Twyll

Mae Gwasanaeth Atal Twyll Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro'n darparu gwasanaeth i Iechyd Cyhoeddus Cymru. Cwblhawyd ei gynllun gwaith ar gyfer 2016/17 ac roedd yn cwmpasu'r holl ofynion dan gyfarwyddiadau Llywodraeth Cymru. Mae'r Gwasanaeth Atal Twyll yn rhoi adroddiadau a diweddariadau rheolaidd i aelodau'r Tîm gweithredol ac yn uniongyrchol i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol. Cafodd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol Adroddiad Blynyddol Atal Twyll a Llygredd ar gyfer 2016/17. Cynhaliwyd Hunanasesiad Risg yn erbyn Safonau Gwarchod y GIG i Ddarparwyr –

Twyll, Llwgrobrwyo a Llygredd/Contract Safonol y GIG. Cyflawnodd Iechyd Cyhoeddus Cymru sgôr 'werdd' ar gyfer pob un o'r safonau, sy'n golygu nad oes meysydd wedi'u nodi ar gyfer gwella.

Archwilio Allanol – Swyddfa Archwilio Cymru (SAC)

Archwilydd Cyffredinol Cymru yw'r archwilydd allanol statudol i'r GIG yng Nghymru. Mae SAC yn ymgymryd â rôl archwilydd allanol Iechyd Cyhoeddus Cymru ar ran yr Archwilydd Cyffredinol. Cwblhaodd SAC ei Hasesiad Strwythuredig ar gyfer 2016 ac yn gyffredinol casglodd fod y sefydliad wedi gwneud cynnydd wrth fynd i'r afael ag argymhellion blaenorol. Roedd trefniadau ariannol yn gweithio'n dda, ond gellid gwella adrodd y Bwrdd ar berfformiad yn erbyn strategaeth y gyllideb a cherrig milltir yr CTCL.

Yn benodol, casglodd yr adroddiad fod:

- trefniadau cynllunio ariannol a rheoli cyllidebol yn parhau i weithio'n dda, ond gellid gwella cynnwys a fformat adrodd ariannol
- trefniadau llywodraethu corfforaethol a sicrwydd Bwrdd yn gadarn i raddau helaeth ac yn parhau i aeddfedu. Roedd hyn yn cynnwys trefniadau ar gyfer cynllunio strategol a gweithredol, er y byddai angen i adrodd y Bwrdd ar gynnydd yn erbyn cerrig milltir yr CTCL ddatblygu ymhellach
- y sefydliad yn parhau i gryfhau trefniadau llywodraethu ar gyfer ansawdd trwy weithredu'r fframwaith ansawdd ac effaith yn barhaus.
- trefniadau'r sefydliad ar gyfer ymgysylltu â defnyddwyr gwasanaethau a cheisio adborth yn parhau i ddatblygu a bod trefniadau ar gyfer dysgu o gwynion a digwyddiadau'n parhau i wella

Gwnaeth yr adroddiad nifer o argymhellion a oedd yn ymwneud â chynllunio ariannol, yn benodol y canlynol:

- lle mae arbedion yn dibynnu ar leihau cyllid i sefydliadau allanol neu ei dynnu'n ôl, dylem drafod y cynlluniau â'r sefydliadau hyn cyn cwblhau cyllidebau cyfarwyddiaeth
- rydym yn sicrhau bod natur y risg sy'n gysylltiedig â chynlluniau arbedion unigol yn cael ei chofnodi ar gyfer pob cynllun
- rydym yn sicrhau bod cynlluniau buddsoddi/ailfuddsoddi'n cynnwys manylion digonol am gostau ac amserlenni cyn gynted ag y bo modd yn y broses bennu cyllideb
- rydym yn adolygu fformat a chynnwys adroddiadau cyllid y Bwrdd i: sicrhau bod gwybodaeth yn galluogi'r Bwrdd i olrhain perfformiad; rhoi sicrwydd ar oblygiadau perfformiad ariannol ar ansawdd, diogelwch a darparu gwasanaethau; a rhoi cysylltiadau gwell â'r fframwaith cyflwyno perfformiad yn yr CTCL

Bydd dulliau o ran trefniadau cynllunio ariannol y sefydliad yn cael eu haddasu i fynd i'r afael â'r materion hyn. Hefyd, argymhellodd yr adroddiad y dylai'r BAF gynnwys cysylltiadau mwy penodol rhwng blaenoriaethau strategol a'r risgiau strategol a gofnodir ynddo. Cytunasom y byddai manylion am flaenoriaethau strategol yn cael eu hatodi i'r BAF er mwyn cryfhau cysylltiadau. Nododd argymhelliad terfynol ynghylch trefniadau llywodraethu ansawdd ein bod yn cytuno ar ba grŵp rheoli fyddai'n goruchwylio'r camau gweithredu a argymhellir sy'n deillio o'r 'Adolygiad o Wersi a Ddysgwyd o Ddigwyddiadau, Pryderon a Hawliadau'. Cytunwyd y byddai'r Panel Profiad Defnyddwyr Gwasanaethau a Dysgu'n monitro goruchwylio ac eithrio adroddiadau a geir gan y Tîm Gweithredol.

Ansawdd Data

Yn yr Hunanasesiad Bwrdd a gynhaliwyd ym mis Mawrth 2017, er bod y Bwrdd yn teimlo bod y wybodaeth a gafodd ef a'i bwyllgorau allweddol yn gyffredinol yn cefnogi craffu a llywodraethu, cydnabuwyd bod bylchau mewn rhai meysydd.

Casgliad

Fel Swyddog Atebol, mae gennyf gyfrifoldeb am adolygu effeithiolrwydd y system reolaeth fewnol. Mae fy adolygiad o'r system reolaeth fewnol yn cael ei lywio gan waith yr archwilyr mewnol, a'r swyddogion Gweithredol yn y sefydliad y mae ganddynt gyfrifoldeb am ddatblygu a chynnal y fframwaith rheolaeth fewnol, a sylwadau a wnaed gan archwilyr allanol yn eu llythyr archwilio ac adroddiadau eraill.

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn cadarnhau bod Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi parhau i aeddfedu fel sefydliad ac ni nodwyd materion rheolaeth fewnol na llywodraethu arwyddocaol. Bydd y sefydliad yn parhau i fynd i'r afael â risgiau allweddol a sefydlu trefniadau llywodraethu da a rheolaethau priodol trwy gydol y sefydliad.

Gallaf gadarnhau bod system reolaeth fewnol gadarn ac effeithiol wedi bod ar waith gan y Bwrdd a'r Tîm Gweithredol sy'n rhoi sicrwydd rheolaidd yn gyson ag amcanion strategol a risgiau strategol y sefydliad.

Llofnod:

Dr Tracey Cooper

Prif Weithredwr a Swyddog Atebol,
Iechyd Cyhoeddus Cymru

Atodiad 1: Aelodaeth/Presenoldeb Bwrdd a Phwyllgorau 2016/17

ENW	SWYDD	RÔL GYNRYCHIOLI MAES ARBENIGEDD	AELODAETH PWYLLGOR BWRDD	PRESENOLDEB MEWN CYFARFODYDD 2016/17***	ROLAU HYRWYDDO
Yr Athro Syr Mansel Aylward CB	Cadeirydd (Cyfnod absenoldeb: 7 Rhagfyr 2016 – 30 Ebrill 2017)		• (Cadeirydd) Bwrdd • (Cadeirydd) Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth	3/6 4/7	Cyn-filwyr
Yr Athro Simon Smail CBE	Is-gadeirydd (Cadeirydd Dros Dro: 7 Rhagfyr 2016 – 30 Ebrill 2017)		• (Is-gadeirydd/Cadeirydd Dros Dro) Bwrdd • (Is-gadeirydd/Cadeirydd Dros Dro) Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth • (Cadeirydd) Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella	5/6 7/7 4/4	Gweithio i Wella Diogelu
Dr Carl Clowes OBE	Cyfarwyddwr Anweithredol	Aelod Trydydd Sector	• Bwrdd • Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol • Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella • Pwyllgor Llywodraethu Gwybodaeth • Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth • Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol	4/6 5/5 1/2 1/1 6/7 2/2	
Yr Athro Gareth Williams	Cyfarwyddwr Anweithredol	Aelod Prifysgol	• Bwrdd • Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella • Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth • Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol	6/6 3/4 5/7 2/2	Profiad defnyddwyr gwasanae- thau
Terence Rose CBE	Cyfarwyddwr Anweithredol		• Bwrdd • Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol (Cadeirydd – 1 Ebrill 2016 – 30 Mehefin 2016) • Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella • Pwyllgor Llywodraethu Gwybodaeth • Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth • Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol (Cadeirydd – o 30 Mehefin 2016)	6/6 3/3 2/2 1/1 6/7 2/2	

ENW	SWYDD	RÔL GYNRYCHOLI MAES ARBENIGEDD	AELODAETH PWYLLGOR BWRDD	PRESENOLDEB MEWN CYFARFODYDD 2016/17***	ROLAU HYRWYDDO
Kate Eden	Cyfarwyddwr Anweithredol		• Bwrdd • Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol (Cadeirydd – o 30 Mehefin 2016) • Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella • Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth • Pwyllgor Llywodraethu Gwybodaeth (Cadeirydd)	5/6 5/5 4/4 6/7 1/1	
Alison Ward CBE*	Cyfarwyddwr Anweithredol Dros Dro (1 Ebrill 2016 – 31 Hydref 2016)	Aelod Awdurdod Lleol	• Bwrdd	2/3	
Jack Straw OBE	Cyfarwyddwr Anweithredol (o 1 Tachwedd 2016)	Aelod Awdurdod Lleol	• Bwrdd • Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol • Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth • Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol	3/3 2/2 3/3 1/1	
Tracey Cooper	Chief Executive		• Bwrdd • Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol** • Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth** Sylwer: mae gan y Prif Weithredwr wahoddiad sefydlog i holl gyfarfodydd Pwyllgor y Bwrdd, ond dim ond cyfarfodydd y Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth mae'n mynd iddynt yn rheolaidd. Rhaid i'r Prif Weithredwr fynd i un cyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol y flwyddyn.	6/6 2 7/7	
Huw George	Cyfarwyddwr Gweithredol Gwasanaethau Iechyd Cyhoeddus a Chyfarwyddwr Meddygol		• Bwrdd • Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol** • Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol** • Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth**	6/6 5/5 2/2 5/7	
Dr Quentin Sandifer	Executive Director of Public Health Services and Medical Director		• Bwrdd • Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella** • Pwyllgor Llywodraethu Gwybodaeth**	5/6 3/4 0/1	
Dr Chrissie Pickin	Cyfarwyddwr Gweithredol Iechyd a Llesiant		• Bwrdd • Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella**	6/6 3/4	

ENW	SWYDD	RÔL GYNRYCHIOLI MAES ARBENIGEDD	AELODAETH PWYLLGOR BWRDD	PRESENOLDEB MEWN CYFARFODYDD 2016/17**	ROLAU HYRWYDDO
Rhiannon Beamont -Wood*	Cyfarwyddwr Gweithredol Ansawdd, Nyrsio a Gweithwyr Proffesiynol Perthynol i Iechyd		• Bwrdd • Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella** • Pwyllgor Llywodraethu Gwybodaeth** • Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol** • Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol**	6/6 4/4 1/1 3/4 2/2	
Yr Athro Mark Bellis OBE	Cyfarwyddwr Polisi, Ymchwil a Datblygu Rhyngwladol		• Bwrdd* • Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella**	5/6 0/3	
Hywel Daniel (dros dro 1 Ebrill 2016 – 26 Mehefin 2016)	Cyfarwyddwr Pobl a Datblygu Sefydliadol		• Bwrdd* • Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth** • Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol**	1/1 1/1 1/2	Y Gymraeg Cydraddoldeb
Phil Bushby (o 27 Mehefin 2016)			• Bwrdd* • Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth** • Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol**	4/5 4/6 1/2	
Dr Aidan Fowler	Cyfarwyddwr Gwella Ansawdd a Diogelwch Cleifion y GIG/Cyfar- wyddwr Gwasanaeth Gwella 1000 o Fwydau		• Bwrdd* • Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella**	5/6 1/4	
Melanie Westlake (o 1 Ebrill 2016)	Ysgrifennydd y Bwrdd a Phennaeth Llywodraethu Corfforaethol		• Bwrdd** • Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol** • Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella** • Pwyllgor Llywodraethu Gwybodaeth** • Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth** • Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol**	6/6 5/5 4/4 1/1 6/7 2/2	
Stephanie Wilkins*	Cynrychiolydd y Fforwm Partneriaeth		• Bwrdd** • Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol** • Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella** • Pwyllgor Llywodraethu Gwybodaeth** • Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol**	5/6 Gwahoddwyd Stephanie Wilkins i gyfarfodydd pwyllgor o fis Medi 2016. Nid oes gofyniad penodol iddi fynd i bob cyfarfod.	

*Yn mynd i gyfarfodydd Bwrdd, ond nid ydynt yn aelodau o'r Bwrdd, felly nid oes ganddynt hawliau pleidleisio.

**Yn mynd i gyfarfodydd Pwyllgor, ond nid ydynt yn aelodau o'r Pwyllgor, felly nid oes ganddynt hawliau pleidleisio.

***Nifer gwirioneddol y cyfarfodydd yr aethpwyd iddynt/nifer y cyfarfodydd yr oedd modd mynd iddynt. Mae hyn yn amrywio o unigolyn i unigolyn gan i rai ymuno â'r Pwyllgor yn ystod y flwyddyn.

Sylwer: Yn ychwanegol at aelodaeth Bwrdd a Phwyllgor, mae Cyfarwyddwyr Anweithredol hefyd yn cymryd rhan mewn grwpiau sefydliadol a rhaglenni newid ac yn eu cefnogi lle y bo'n briodol. Mae'r rhain yn cynnwys, er enghraifft, ymchwil a datblygu, y Gymraeg, a rhaglenni moderneiddio.

Adroddiad Cydnabyddiaeth Ariannol a Staff

Mae'r wybodaeth yn yr adroddiad hwn yn ymwneud â chydabyddiaeth ariannol uwch-reolwyr a gyflogir gan Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Mae'r Datganiad Polisi Tâl (Atodiad 3) yn ymwneud â safbwynt strategol Iechyd Cyhoeddus Cymru ar uwch-gydnabyddiaeth ariannol ac i roi datganiad clir o'r egwyddorion sy'n sail i'r penderfyniadau ar ddefnyddio arian cyhoeddus.

Diffiniad o "Uwch-reolwr":

"y bobl mewn uwch-swyddi y mae ganddynt awdurdod neu gyfrifoldeb am gyfarwyddo neu reoli prif weithgarwch corff y GIG. Mae hyn yn golygu'r rhai sy'n dylanwadu ar benderfyniadau'r endid yn ei gyfarwydd yn hytrach na phenderfyniadau cyfarwyddiaethau neu adrannau unigol."

Ar gyfer Iechyd Cyhoeddus Cymru, ystyrir mai'r uwch-reolwyr yw'r rhai sy'n mynd i gyfarfodydd Bwrdd yr Ymddiriedolaeth yn rheolaidd, h.y. y Cyfarwyddwyr Gweithredol, y Cyfarwyddwyr Anweithredol a gweddill y Cyfarwyddwyr lefel Bwrdd.

Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth

Mae Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth Iechyd Cyhoeddus Cymru'n ystyried ac yn cymeradwyo cyflogau cychwynnol, dyfarniadau cyflog a thelerau ac amodau cyflogaeth y Tîm Gweithredol ac uwch-staff allweddol eraill.

Mae'r Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth hefyd yn ystyried ac yn cymeradwyo ceisiadau sy'n ymwneud â'r Cynllun Gadael Swydd yn Gynnar o Wirfodd, taliadau colli swydd ac ymddeoliadau cynnar.

Mae'r Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth wedi pennu cyflogau a thelerau ac amodau'r holl Gyfarwyddwyr

Gweithredol yn y Fframwaith a bennwyd gan Lywodraeth Cymru a bydd hyn yn parhau.

Yn ystod 2016/17, roedd y Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth Iechyd Cyhoeddus Cymru yn cynnwys yr Aelodau canlynol:

- Yr Athro Syr Mansel Aylward CB (Cadeirydd)
- Dr Carl Clowes (Cyfarwyddwr Anweithredol)
- Kate Eden (Cyfarwyddwr Anweithredol)
- Terence Rose (Cyfarwyddwr Anweithredol)
- Yr Athro Simon Smail (Cyfarwyddwr Anweithredol ac Is-gadeirydd (Noder: Cadeirydd Dros Dro 7 Rhagfyr 2016-30 Ebrill 2017 yn gynhwysol)
- Jack Straw (Cyfarwyddwr Anweithredol (o 1 Tachwedd 2016)
- Yr Athro Gareth Williams (Cyfarwyddwr Anweithredol)

Asesir perfformiad Cyfarwyddwyr Gweithredol yn erbyn amcanion unigol a pherfformiad cyffredinol Iechyd Cyhoeddus Cymru. Nid yw Iechyd Cyhoeddus Cymru'n gwneud unrhyw fath o daliadau bonws.

Mae'r holl ddyfarniadau cyflog yn amodol ar berfformiad. Mae'r holl daliadau yn erbyn yr amlen gyflog yn y llythyr blynyddol gan Brif Weithredwr GIG Cymru ar y mater hwn. Yr unig uwch-reolwyr i gael dyfarniadau cyflog fu'r rhai a delir ar raddfeydd cyflog meddygol a deintyddol neu Agenda ar gyfer Newid.

Roedd Hywel Daniel yn Gyfarwyddwr Dros Dro'r Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol o 1 Ebrill 2016 i 26 Mehefin 2016. Roedd Melanie Westlake yn Ysgrifennydd Dros Dro'r Bwrdd ar secondiad o Fwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro o 1 Ebrill 2016 a chafodd ei phenodi i'r swydd o 1 Hydref 2016.

Yn ystod 2016/17, cymeradwyodd y Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol a Thelerau Gwasanaeth y canlynol (mewn ymgynghoriad â Llywodraeth Cymru lle y bo'n briodol):

Cymeradwyo penodi a thalu'r canlynol:

- Cyfarwyddwr Pobl a Datblygu Sefydliadol ar £99k;
- Ysgrifennydd y Bwrdd a'r Pennaeth Llywodraethu Corfforaethol ar £72,051

Cymeradwyo'r cytundebau canlynol:

- Cymeradwyo 6 chais, cyfanswm o £161,172 o dan y Cynllun Gadael Swydd yn Gynnar o Wirfodd
- Cymeradwyo 4 cytundeb setliad, cyfanswm o £65,805

Datgeliadau Cyflog a Phensiwn

Nodir manylion am gyflogau a buddiannau pensiwn uwch-weithwyr yn Atodiadau 1 a 2.

Nod yr un ffigur cydnabyddiaeth ariannol (Atodiad 1) yw bod yn ffigur cynhwysfawr sy'n cynnwys pob math o daliad a gaiff Cyfarwyddwyr yn ystod y cyfnod yr adroddir

arno, gan gynnwys elfennau sefydlog ac amrywiol yn ogystal â darpariaeth pensiwn.

Mae'r un ffigur yn cynnwys y canlynol:

- Cyflog a ffioedd, elfennau pensiynadwy ac amhensiynadwy
- buddiannau mewn nwyddau (trethadwy) (cyfanswm i'r £100 agosaf)
- buddiannau cysylltiedig â phensiwn - y buddiannau sy'n cronni i uwch-reolwyr o aelodaeth cynllun pensiwn buddiannau diffiniedig cyfranogol

Nid oes bonysau sy'n gysylltiedig â pherfformiad blynyddol neu dymor hir.

Dangosir ffigurau cyflog blynyddol cyn gostyngiad o ganlyniad i unrhyw gynllun aberthu cyflog.

Cyfrifir gwerth buddiannau sy'n gysylltiedig â phensiwn a gronnir yn ystod y flwyddyn fel (y cynnydd gwirioneddol yn y pensiwn wedi'i luosi gan 20) llai (y cyfraniadau a wneir gan yr unigolyn). Nid yw'r cynnydd gwirioneddol yn cynnwys cynnydd oherwydd chwyddiant nac unrhyw gynnydd neu ostyngiad oherwydd trosglwyddo hawliau pensiwn..

Gan fod y ffigur buddiannau pensiwn yn cael ei gyfrifo'n seiliedig ar gynnydd yn ystod y flwyddyn, bydd staff newydd sy'n ymuno â'r sefydliad neu'r Bwrdd yn dangos ffigur uchel iawn.

Mae Atodiad 2 yn nodi'r cyfanswm buddiannau pensiwn ar gyfer pob uwch-reolwr. Y gyfradd chwyddiannol a gymhwyswyd i ffigur 2015/16 yw 0% fel a bennwyd gan ganllawiau Greenbury 2016/17.

Perthynas Cydnabyddiaeth Ariannol

Mae'n ofynnol i gyrff y GIG yng Nghymru ddatgelu'r berthynas rhwng cydnabyddiaeth ariannol y Cyfarwyddwr â'r cyflog uchaf yn y sefydliad a chydabyddiaeth ariannol canolrif gweithlu'r sefydliad. Rhoddir y wybodaeth hon yn nodyn 9.5 y Datganiadau Ariannol.

Adroddiad Staff 2016/17

Nifer yr uwch-staff

Ar 31 Mawrth 2017, roedd naw o uwch-staff yn y Tîm Gweithredol; roeddent hefyd yn aelodau Bwrdd neu'n mynd i'w gyfarfodydd yn rheolaidd. Dangosir crynodeb o'u bandiau cyflog isod:

Ymgynghorydd (Meddygol a Deintyddol) :	1
Graddfa Gyflog Uwch-reolwyr :	6
Band Agenda ar gyfer Newid Cymru 9 :	1
Band Agenda ar gyfer Newid Cymru 8D :	1

Niferoedd Staff

Mae'r tabl canlynol yn dangos nifer cyfartalog y staff a gyflogir gan Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru, yn ôl grŵp a ddiffinnir yn y cyfrifon blynyddol.

	Cyflogir yn Barhaol (gan gynnwys Cyfnod Penodol) WTE	Staff Asiantaeth WTE	Staff ar on secondiad mewnol WTE	Cyfanswm 2016/17 WTE	Cyfanswm 2015/16 WTE
Aelodau gweinyddol, clercol a Bwrdd	804	18	25	847	768
Meddygol a deintyddol	73	3	26	102	103
Â chofrestriad nyrsio, bydwreigiaeth	57	0	0	57	57
Staff proffesiynol, gwyddonol a thechnegol	496	0	0	496	426
Total	1,430	21	51	1,502	1,352

Mae'r ffigur WTE cyfartalog wedi cynyddu 150 oherwydd bod staff Sgrinio Llygaid Diabetig Cymru wedi trosglwyddo i Iechyd Cyhoeddus Cymru o 1 Ebrill 2016 a staff Rhwydweithiau Clinigol yn trosglwyddo i Iechyd Cyhoeddus Cymru o 1 Hydref 2016.

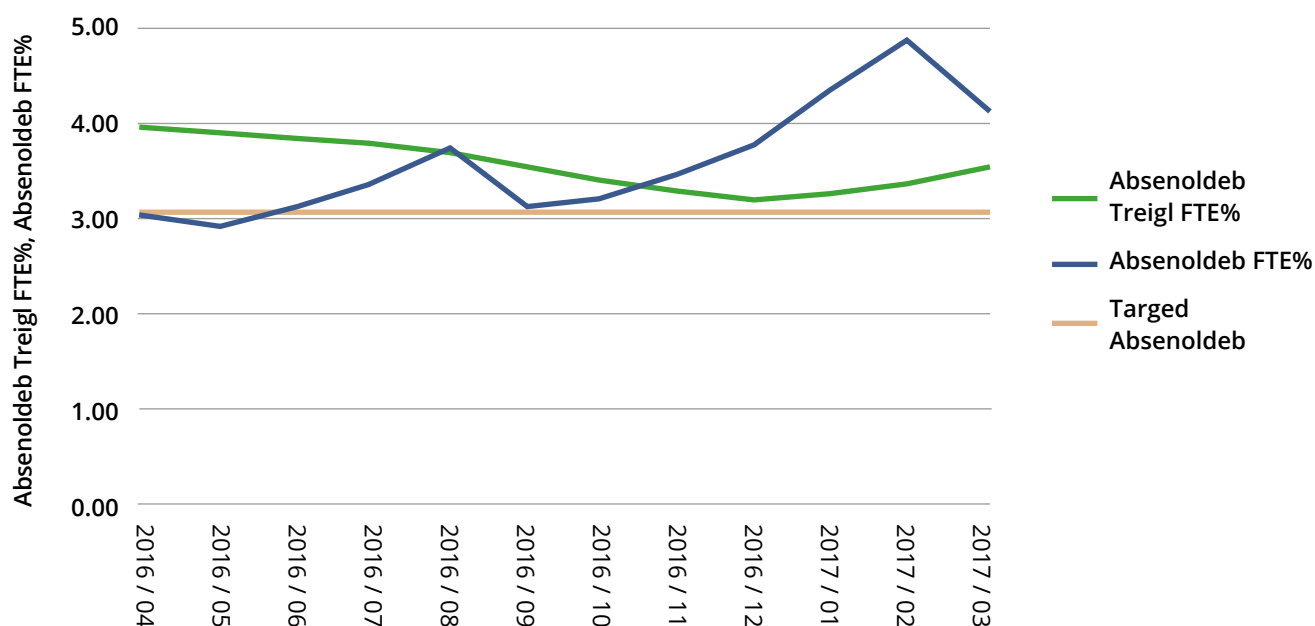
Cyfansoddiad Staff

Roedd crynodeb uwch-staff (Tîm Gweithredol) yn ôl rhyw a gweithwyr eraill ar 31 Mawrth 2017 fel a ganlyn:

	Dynion	Menywod
Uwch-staff (Tîm Gweithredol)	5	4
Gweithwyr eraill	394 (23%)	1,302 (77%)

Data Absenoldeb oherwydd Salwch

Amserlen absenoldeb oherwydd salwch (gan gynnwys absenoldeb treigl) 1 Ebrill 2016 i 31 Mawrth 2017

Salwch Cronnus 2016/17

% Absenoldeb (FTE)	Diwrnodau Absenoldeb
3.59%	22,285

Salwch yn ôl Mis 2016/17

Mis	% Absenoldeb (FTE)
Ebrill 2016	3.15%
Mai 2016	2.95%
Mehefin 2016	3.14%
Gorffennaf 2016	3.40%
Awst 2016	3.70%
Medi 2016	3.25%
Hydref 2016	3.28%
Tachwedd 2016	3.56%
Rhagfyr 2016	3.73%
Ionawr 2017	4.14%
Chwefror 2017	4.62%
Mawrth 2017	4.13%

Roedd mis Chwefror 2017 yn fis arbennig o anodd ar gyfer absenoldeb oherwydd salwch yn Iechyd Cyhoeddus Cymru. Fodd bynnag, mae'n hollol ragweladwy y bydd salwch yn cynyddu dros y gaeaf. Dechreuodd hyn ostwng ym mis Mawrth 2017 ac mae wedi parhau i wneud hynny.

Yn ychwanegol, rydym yn dal i ymdrin â nifer sylweddol o achosion o salwch tymor hir lle rydym wedi bod yn gweithio gyda'r gwasanaeth ar ddatblygu cynlluniau gweithredu i gefnogi dychwelyd i'r gwaith lle y bo modd. Mae gwaith yn parhau i fonitro salwch ar draws cyfarwyddiaethau, ac mae ailarchwiliadau ar gyfer manau problemus wedi'u cynnwys yn rhaglen waith y Gyfarwyddiaeth Pobl a Datblygu Sefydliadol yn 2017/18.

Yn ychwanegol, mae Grŵp Gorchwyl a Gorffen wedi'i sefydlu gyda rheolwyr, staff ac undebau llafur er mwyn datblygu cynllun gweithredu i fynd i'r afael ag absenoldeb oherwydd salwch ar draws Iechyd Cyhoeddus Cymru. Trafodwyd hyn a dyrannwyd camau gweithredu ag amserlenni cwblhau.

Polisiâu staff a gymhwyswyd yn ystod y flwyddyn ariannol

Mae polisiâu gweithlu'r Ymddiriedolaeth yn cwmpasu pob agwedd ar gyflogaeth, o recriwtio a dethol, hyfforddi a datblygu i delerau ac amodau gwasanaeth a therfynu cyflogaeth. Maent hefyd yn pennu'r egwyddorion arweiniol sy'n dylanwadu ar

y ffordd mae Iechyd Cyhoeddus Cymru'n cynnal ei weithgarwch cyflogaeth staff a disgwyliadau'r holl staff. Datblygir rhai o'r polisiâu hyn gyda sefydliadau eraill y GIG ar sail "Cymru gyfan" ac mae'n orfodol eu mabwysiadu. Yn ogystal, mae gan Iechyd Cyhoeddus Cymru ystod o bolisiâu sy'n galluogi pobl â nodwedd warchodedig (gan gynnwys anabledd) i gael cyflogaeth gyda'r Ymddiriedolaeth, ac aros mewn cyflogaeth lle y bo'n briodol, os bydd y nodwedd warchodedig yn eu cwmpasu yn ystod eu cyflogaeth.

Mae Polisi Recriwtio Iechyd Cyhoeddus Cymru'n cyfeirio at waredu pob ffurf ar wahaniaethu'n unol â Deddf Cydraddoldeb 2010. Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru'n gweithredu safon "Tic Dwbl" ar gyfer recriwtio lle mae ymgeiswyr anabl yn sicr o gael cyfswiliad os ydynt yn bodloni gofynion hanfodol manyleb person y swydd maent yn gwneud cais amdani. Pan gânt eu gwahodd i gyfswiliad, gofynnir i'r holl ymgeiswyr a oes angen addasiadau arbennig arnynt i'w galluogi i ddod i'r cyfswiliad.

Lle caiff ymgeisydd anabl ei benodi, mae Iechyd Cyhoeddus Cymru'n gyfrifol am wneud addasiadau rhesymol i'r gweithlu neu gyflenwi cyfarpar ychwanegol i gynorthwyo'r gweithiwr newydd yn ei rôl. Fel arfer, mae hyn fel arfer yn dilyn asesiad, cyngor a chefnogaeth gan Wasanaeth Iechyd Galwedigaethol yr Ymddiriedolaeth.

Mae Polisi Absenoldeb oherwydd Salwch Cymru Gyfan yn rhoi arweiniad ar y gefnogaeth sydd ar gael ac a ddarperir i weithwyr os byddant yn mynd yn anabl yn ystod eu cyflogaeth. Nod y polisi yw cefnogi gweithwyr yn ystod cyfnodau o salwch a allai arwain at anabledd. Mae'n cynnig yr opsiwn i weithwyr ddychwelyd yn raddol/cyfnod o adsefydlu heb golli cyflog; ac mae'n cynnwys y ddyletswydd i wneud addasiadau rhesymol a fydd yn galluogi gweithiwr anabl i barhau i weithio (conglfaen Deddf Cydraddoldeb 2010). Ceisir cyngor Iechyd Galwedigaethol lle y bo'n briodol trwy bob cam o'r broses absenoldeb oherwydd salwch. Lle nad oes modd i weithiwr gynnal ei rôl mwyach oherwydd salwch, mae Iechyd Cyhoeddus Cymru'n ceisio ei adleoli i rôl yr ystyrir ei bod yn addas; gall hyn gynnwys cyfnod o ailhyfforddi.

Hefyd, mae nifer o bolisiau, gweithdrefnau a chanllawiau sy'n cefnogi iechyd a llesiant staff megis y Polisi a Phhecyn Cymorth Gweithio Hyblyg, y Cynllun Seibiant Gyrfa, y Cynllun Prynu Gwyliau Blynyddol, y Polisi Atal Straen a Rheoli Iechyd Meddwl a'r Polisi Llesiant.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru'n ymroddedig i sicrhau amgylchedd gwaith heb aflonyddu a bwlio a sicrhau bod yr holl staff yn cael eu trin, ac yn trin eraill, ag urddas a pharch. Mae ein Proses Urddas yn y Gweithle yn hyrwyddo urddas a pharch yn y gweithle ac yn cefnogi ac yn helpu gweithwyr a all fod yn profi bwlio, aflonyddu a/neu erledigaeth.

Mae gan yr holl staff fynediad cyfartal i arfarniad, trwy broses 'Fy Nghyfraniad i' Iechyd Cyhoeddus Cymru, cyfleoedd hyfforddi a datblygu gyrfa. Disgwylir iddynt ymgymryd â'r holl hyfforddiant statudol a gorfodol sy'n berthnasol i'w swydd.

Mewn perthynas â newid sefydliadol staff ac ailstrwythuro gwasanaethau, mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi mabwysiadu Polisi Newid Sefydliadol Cymru Gyfan ac mae ganddo Bolisi Dileu Swydd a Chynllun Gadael Swydd yn Gynnar o Wirfodd ar waith.

Mae'r holl bolisiau gweithlu'n cael eu hadolygu a'u datblygu ar y cyd â'r undebau llafur cydnabyddedig, yn unol ag amserlen adolygu a datblygu y cytunwyd arni.

Gwariant ar Ymgynghoriaeth

At ddibenion y cyfrifon statudol, diffinnir ymgynghoriaeth fel aseiniadau â therfyn amser/ad-hoc nad ystyrir eu bod yn ymwneud â gweithgarwch yr Ymddiriedolaeth o ddydd i ddydd. Gall hyn gynnwys gwariant ar wasanaethau megis:

- Ymgynghoriaeth Reoli Gyffredinol
- Cyfreithiol
- Adnoddau Dynol
- Ariannol
- Ymgynghoriaeth TG
- Gwasanaethau Eiddo/ Ystadau
- Marchnata a Chyfathrebu
- Rheoli Rhaglen a Phrosiect

Yn ystod 2016/17, gwariant Iechyd Cyhoeddus Cymru ar ymgynghoriaeth oedd £418k.

Sicrwydd Treth ar gyfer Ymrwymadau Oddi ar y Gyflogres

Mae'n ofynnol i'r Ymddiriedolaeth ddatgelu trefniadau lle telir unigolion trwy eu cwmnïau eu hunain neu oddi ar y gyflogres. Lle gwneir taliadau oddi ar y gyflogres, mae'r Ymddiriedolaeth wedi ceisio sicrwydd gan yr holl bartïon perthnasol bod y trefniadau treth priodol ar waith. Cyhoeddir yr holl fanylion am y trefniadau hyn ar wefan Iechyd Cyhoeddus Cymru: <http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/888/tudalen/77332>.

Pecynnau Gadael

Mae'r ffigurau a ddatgelir yn y nodyn hwn yn ymwneud â phecynnau gadael y cytunwyd arnynt yn ystod y flwyddyn. Gallai'r dyddiad gadael gwirioneddol fod mewn cyfnod dilynol, a gallai'r traul sy'n ymwneud â'r costau gadael fod wedi'u cronni mewn cyfnod blaenorol. Felly, cyflwynir y data ar sail wahanol i nodiadau costau a threuliau staff eraill yn y cyfrifon.

Tabl 1	2016-17	2016-17	2016-17	2016-17	2015-16
Band cost pecynnau gadael (gan gynnwys unrhyw elfen o daliad arbennig)	Nifer yr achosion o ddileu swyddi yn orfodol	Nifer yr ymadawiadau eraill	Cyfanswm nifer y pecynnau gadael	Nifer yr ymadawiadau lle gwnaed taliadau arbennig	Cyfanswm nifer y pecynnau gadael
	Rhifau cyfan yn unig	Rhifau cyfan yn unig	Rhifau cyfan yn unig	Rhifau cyfan yn unig	Rhifau cyfan yn unig
llai na £10,000	0	2	2	0	0
£10,000 i £25,000	0	7	7	0	0
£25,000 i £50,000	0	0	0	0	3
£50,000 i £100,000	0	1	1	0	0
£100,000 i £150,000	0	0	0	0	0
£150,000 i £200,000	0	0	0	0	0
mwy na £200,000	0	0	0	0	0
Cyfanswm	0	10	10	0	3
Band cost pecynnau gadael (gan gynnwys unrhyw elfen o daliad arbennig)	Cost yr achosion dileu swyddi gorfodol	Cost yr ymadawiadau eraill	Cyfanswm cost y pecynnau gadael	Cost yr elfen arbennig mewn pecynnau gadael	TCyfanswm cost y pecynnau gadael
	£'s	£'s	£'s	£'s	£'s
llai na £10,000	0	15,811	15,811	0	0
£10,000 i £25,000	0	134,466	134,466	0	0
£25,000 i £50,000	0	0	0	0	34,875
£50,000 i £100,000	0	76,700	76,700	0	68,054
£100,000 i £150,000	0	0	0	0	0
£150,000 i £200,000	0	0	0	0	0
mwy na £200,000	0	0	0	0	0
Cyfanswm	0	226,977	226,977	0	102,929

Datganiad Sicrwydd

Cadarnhaf nad oes gwybodaeth archwilio berthnasol yn yr Adroddiad Blynyddol nad yw Swyddfa Archwilio Cymru'n ymwybodol ohoni. Fel Prif Weithredwr, rwyf wedi cymryd pob cam er mwyn gwneud fy hun yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth berthnasol a sicrhau bod Swyddfa Archwilio Cymru'n ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Tracey Cooper
Swyddog Atebol, Iechyd Cyhoeddus Cymru

Atodiad 1a: Un Ffigur Cydnabyddiaeth Ariannol (2016/17)

Enw a Theitl	Cyflog (bandiau £5k)	Buddiannau mewn nwyddau (trethadwy) i'r £100 agosaf	Buddiant pensiwn i'r £1,000 agosaf	Cyfanswm i'r bandiau £5k agosaf
Dr Tracey Cooper, Prif Weithredwr	150-155	-	35	180-185
Huw George, Dirprwy Brif Weithredwr a Chyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau a Chyllid	120-125	-	9	130-135
Dr Quentin Sandifer, Cyfarwyddwr Gweithredol Gwasanaethau Iechyd Cyhoeddus	155-160	-	27	180-185
Rhiannon Beaumont-Wood, Cyfarwyddwr Gweithredol Nyrsio ac Ansawdd	100-105	-	25	125-130
Dr Christine Pickin, Cyfarwyddwr Cleifion ac Ansawdd Gofal Iechyd	125-130	-	30	155-160
Dr Aidan Fowler, Cyfarwyddwr Diogelwch Ymchwil a Datblygu Rhyngwladol	175-180	-	134	310-315
Prof. Mark Bellis, Cyfarwyddwr Polisi Research and International Development	120-125	-	28	145-150
Melanie Westlake, Ysgrifennydd y Bwrdd ¹	35-40	-	460	495-500
Phil Bushby, Cyfarwyddwr Pobl a Datblygu Sefydliadol ²	75-80	-	18	90-95
Hywel Daniel, Cyfarwyddwr Dros Dro Pobl a Datblygu Sefydliadol ³	20-25	-	14	30-35
Cyfarwyddwyr Anweithredol:				
Yr Athro Syr Mansel Aylward	40-45	-	0	40-45
Dr Carl Clowes	5-10	-	0	5-10
Yr Athro Simon Smail ⁴	20-25	-	0	20-25
Terence Rose	5-10	-	0	5-10
Yr Athro Gareth Williams ⁵	0	-	0	0
Kate Eden ⁶	5-10	-	0	5-10
Jack Straw ⁷	0-5	-	0	0-5

¹ Roedd Melanie Westlake yn Ysgrifennydd Dros Dro'r Bwrdd ar secondiad o Fwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro o 1 Ebrill 2016 a chafodd ei phenodi i'r swydd o 1 Hydref 2016. Mae'r ffigurau yn y tabl uchod yn ymwneud â'r cyfnod 1 Hydref 2016 i 31 Mawrth 2017.

² Ymunodd Philip Bushby â'r sefydliad ar 27 Mehefin 2016.

³ Roedd Hywel Daniel yn Gyfarwyddwr Dros Dro o 1 Ebrill 2016 i 24 Mehefin 2016.

⁴ Roedd yr Athro Smail yn Gadeirydd Dros Dro o 7 Rhagfyr i 30 Ebrill 2017.

⁵ Er na chafodd yr Athro Williams gydnabyddiaeth ariannol uniongyrchol am ei ddyletswyddau, talwyd £10k y flwyddyn i Brifysgol Caerdydd gan yr Ymddiriedolaeth oherwydd ei berthynas â hi fel cyn weithiwr ac Athro Emeritws.

⁶ Ymunodd Kate Eden â'r Bwrdd ar 1 Ebrill 2016.

⁷ Ymunodd Jack Straw â'r Bwrdd ar 1 Tachwedd 2016.

Cyfeiriwch at bwynt 3.6 am eglurhad o werth y pensiynau.

Atodiad 1b: Un Ffigur Cydnabyddiaeth Ariannol (2015/16)

Enw a Theitl	Cyflog (bandiau £5k)	Buddiannau mewn nwyddau (trethadwy) i'r £100 agosaf	Buddiant pensiwn i'r £1,000 agosaf	Cyfanswm i'r bandiau £5k agosaf
Dr Tracey Cooper, Prif Weithredwr	150-155	-	40	190-195
Huw George, Dirprwy Brif Weithredwr a Chyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau a Chyllid	125-130	-	111	235-240
Dr Quentin Sandifer, Cyfarwyddwroff Gweithredol Gwasanaethau Iechyd Cyhoeddus	155-160	-	0	155-160
Rhiannon Beaumont-Wood, Cyfarwyddwr Gweithredol Nyrsio ac Ansawdd	100-105	-	0	100-105
Ruth Davies, Cyfarwyddwr Gweithlu a Datblygu Sefydliadol ¹	90-95	-	35	130-135
Dr Chrissie Pickin, Cyfarwyddwr Gweithredol Iechyd a Llesiant ²	40-45	-	9	50-55
Dr Aidan Fowler, Cyfarwyddwr Diogelwch Ymchwil a Datblygu Rhyngwladol ³	105-110	-	985	1,090-1,095
Dr Judith Greenacre, Cyfarwyddwr Dros Dro Iechyd a Lles ⁴	130-135	-	1,126	1,255-1,260
Yr Athro Mark Bellis, Cyfarwyddwr Polisi, Ymchwil a Datblygu Rhyngwladol ⁵	120-125	-	91	210-215
Keith Cox, Ysgrifennydd y Bwrdd ⁶	45-50	-	12	60-65
Non Executive Directors:				
Yr Athro Syr Mansel Aylward	40-45	-	-	45-50
Dr Carl Clowes	5-10	-	-	5-10
Yr Athro Simon Smail ⁴	5-10	-	-	5-10
John Spence ⁷	15-20	-	-	15-20
Terence Rose	5-10	-	-	5-10
Yr Athro Gareth Williams ⁸	0	-	-	0

¹ Gadawodd Mrs Ruth Davies y sefydliad ar 29 Mawrth 2016.

² Ymunodd Dr Chrissie Pickin â'r sefydliad ar 7 Rhagfyr 2015.

³ Ymunodd Dr Aidan Fowler â'r sefydliad ar 1 Medi 2015.

⁴ Gadawodd Dr Judith Greenacre y swydd hon ar 31 Mawrth 2016.

⁵ Ymunodd yr Athro Mark Bellis â'r sefydliad ar 28 Ebrill 2015.

⁶ Dechreuodd Keith Cox seconddiad gydag Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru ar 30 Hydref 2015. Gwnaed y swydd hon am 3 mis gan aelod o staff asiantaeth, felly ni chynhwyswyd cyflog.

⁷ Cafodd John Spence gwynabyddiaeth ariannol ychwanegol yn ystod y flwyddyn am fod yn Gadeirydd Dros Dro.

⁸ Er nad yw'r Athro Williams yn cael cydnabyddiaeth ariannol uniongyrchol am ei ddyletswyddau, talwyd £10k y flwyddyn i Brifysgol Caerdydd gan yr Ymddiriedolaeth fel ei gyflogwr yn ystod 2015/16..

Atodiad 2 - Buddiannau Pensiwn

Name and Title	Cynnydd gwirioneddol yn y pensiwn (bandiau £2,500)	Cynnydd y cyfandaliad pensiwn yn 60 oed, (bandiau £2,500)	Cyfanswm pensiwn a gronwyd yn 60 oed ar 31 Mawrth 2017 (bandiau £5,000)	Cyfandaliad yn 60 oed yn ymwned â'r pensiwn a gronwyd ar 31 Mawrth 2017 (bandiau £5,000)	Gwerth trosglwyddo arian parod cyfatebol ar 31 Mawrth 2017	Gwerth trosglwyddo arian parod cyfatebol	Cyfraniad cyflogwr at y pensiwn rhanddeiliaid
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'00
Dr Tracey Cooper, Prif Weithredwr	2.5 - 5	0	20 - 25	40 - 45	421	366	55 0
Huw George, Dirprwy Brif Weithredwr a Chyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau a Chyllid	0 - 2.5	0 - 2.5	35 - 40	100 - 105	659	627	32 0
Dr Quentin Sandifer Cyfarwyddwr Gweithredol Gwasanaethau Iechyd Cyhoeddus	0 - 2.5	5 - 7.5	50 - 55	155 - 160	1,108	1,009	99 0
Rhiannon Beaumont-Wood, Cyfarwyddwr Gweithredol Nyrsgio	0 - 2.5	5 - 7.5	20 - 25	60 - 65	413	370	43 0
Dr Christine Pickin, Cyfarwyddwr Gweithredol Iechyd a Liesiant	0 - 2.5	0	0 - 5	0	06	10	36 0
Dr Aidan Fowler, Cyfarwyddwr Gwel- la Ansawdd a Diogelwch Cleifion y GIG	7.25 - 7.5	12.5-15	50 - 55	130 - 135	862	728	133 0
Yr Athro Mark Bellis, Cyfarwyddwr Polisi, Ymchwil a Datblygu Rhyngwladol	0 - 2.5	0	5-10	0	97	65	32 0
Melanie Westlake, Ysgrifennydd y Bwrdd	20 - 22.5	52.5-55	40 - 45	115 - 120	684	351	333 0
Phil Bushby, Cyfarwyddwr Pobl a Datblygu Sefydliadol	0 - 2.5	0	0 - 5	0	14	N/A	14 0
Hywel Daniel, Cyfarwyddwr Dros Dro Pobl a Datblygu Sefydliadol	0 - 2.5	0 - 2.5	10 - 15	30 - 35	150	116	8 0

Atodiad 3 - Datganiad Polisi Cyflog 2016/17

Cyflwyniad a Diben

Diben y datganiad polisi hwn yw egluro safbwynt strategol Iechyd Cyhoeddus Cymru ar gydnabyddiaeth ariannol uwch-reolwyr a rhoi datganiad clir ar yr egwyddorion sy'n sail i benderfyniadau ar ddefnyddio arian cyhoeddus.

Mae'r Datganiad Polisi Cyflog blynyddol (y "datganiad") yn cael ei lunio ar gyfer pob blwyddyn ariannol, yn unol ag egwyddorion a safonau gofynnol Llywodraeth Cymru a bennwyd yn y ddogfen "Tryloywder Cydnabyddiaeth Ariannol Uwch-reolwyr yn y Sector Cyhoeddus Datganoledig yng Nghymru" sy'n cynnwys cyfres o egwyddorion lefel uwch ynghylch adrodd ar gyflog uwch-reolwyr. Mae'r ddogfen yn pennu trefniadau ac egwyddorion mewn cyfres o safonau a gofynion anstatudol ar sefydliadau yn y sector cyhoeddus datganoledig yng Nghymru. Mae'n cynnwys gofyniad i gyhoeddi adroddiadau blynyddol, yn ogystal â datganiad polisi cyflog blynyddol.

Diben y datganiad hwn yw rhoi tryloywder ynghylch dull Iechyd Cyhoeddus Cymru o bennu cyflog ei uwch-weithwyr (nid yw hyn yn cynnwys staff a gyflogir ar delerau ac amodau cyflogaeth a bennir yn genedlaethol) trwy nodi:

- diffiniad "swyddi uwch-reolwyr" a fabwysiadwyd gan Iechyd Cyhoeddus Cymru at ddibenion y datganiad polisi cyflog
- diffiniad "gweithwyr ar y cyflog isaf" a fabwysiadwyd gan Iechyd Cyhoeddus Cymru at ddibenion y datganiad polisi cyflog
- rhesymau Iechyd Cyhoeddus Cymru dros fabwysiadu'r diffiniadau hynny
- y berthynas rhwng cydnabyddiaeth ariannol swyddi uwch-reolwyr a chydabyddiaeth ariannol y gweithwyr ar y cyflog isaf

Fframwaith Cyfreithiol

Wrth bennu cyflog a chydabyddiaeth ariannol ei holl weithwyr, bydd Iechyd Cyhoeddus Cymru'n cydymffurfio â'r holl ddeddfwriaeth cyflogaeth berthnasol. Mae hyn yn cynnwys Deddf Cydraddoldeb 2010, Rheoliadau Cyflogaeth Ran-amser (Atal Triniaeth Lai Ffafirol) 2000, Rheoliadau Gweithwyr Asiantaeth 2010 a, lle y bo'n berthnasol, Reoliadau Trosglwyddo Ymgymeriadau (Diogelu Cyflogaeth). O ran gofynion Cyflog Cyfartal y Ddeddf Cydraddoldeb, mae Ymddiriedolaeth y GIG yn sicrhau nad oes gwahaniaethu cyflog yn ei strwythurau cyflog i weithwyr a gwmpesir gan Delerau ac Amodau Cenedlaethol y GIG (Agenda ar gyfer Newid), Llawlyfr Staff Meddygol a Deintyddol (Cymru) a charfan y Weithrediaeth a Swyddi Uwch-reolwyr ac y gellir cyfiawnhau'r holl wahaniaethau cyflog yn wrthrychol trwy ddefnyddio mecanweithiau Gwerthuso Swyddi sy'n bodloni profion cydraddoldeb sy'n cysylltu cyflogau'n uniongyrchol â gofynion, galwadau a chyfrifoldebau'r rôl.

Strwythur Cyflogau

Diffiniad swyddi uwch-reolwyr Iechyd Cyhoeddus Cymru yw'r holl staff nad ydynt wedi'u cwmpasu gan Agenda ar gyfer Newid na chontractau Meddygol a Deintyddol (ac eithrio ein Cyfarwyddwr Gweithredol Gwasanaethau Iechyd Cyhoeddus sydd hefyd â swydd Cyfarwyddwr Meddygol ac a gwmpesir gan Gontract Meddygol a Deintyddol).

Cyfeirir at y garfan hon o staff fel "Swyddi Gweithredol ac Uwch-reolwyr (ESP)"

- Mewn perthynas â'r datganiad hwn, y swyddi ESP yn Ymddiriedolaeth y GIG yw:

Prif Weithredwr

Dirprwy Brif Weithredwr/Cyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau a Chyllid Cyfarwyddwr Gweithredol Iechyd a Llesiant

Cyfarwyddwr Gweithredol Gwasanaethau Iechyd Cyhoeddus

Cyfarwyddwr Gweithredol Ansawdd, Nyrso a Gweithwyr Proffesiynol Perthynol i Iechyd
Cyfarwyddwr Ansawdd, Gwella a Diogelwch Cleifion y GIG
Cyfarwyddwr Pobl a Datblygu Sefydliadol
Cyfarwyddwr Polisi, Ymchwil a Datblygu Rhyngwladol

- b) Telir y “gweithwyr ar y cyflog isaf” yn Iechyd Cyhoeddus Cymru £16,132 y flwyddyn (£8.25 yr awr) yn unol â'r Bandiau Cyflog a phwyntiau cyflog a bennir yn genedlaethol yng Nghymru.
- c) Mae diffiniadau swyddi uwch-reolwyr a'r gweithwyr ar y cyflog isaf yn unol â'r darpariaethau cenedlaethol a bennwyd gan Lywodraeth Cymru fel y nodwyd yn a) uchod.
- d) Pennir cydnabyddiaeth ariannol swyddi uwch-reolwyr gan broses werthuso swyddi (Gwerthuso Swyddi Uwch-reolwyr (JESP)) a chytunir ar yr holl gyflogau gan Lywodraeth Cymru. Pennir cydnabyddiaeth ariannol y gweithwyr ar y cyflog isaf trwy gyfeirio at y system Gwerthuso Swyddi genedlaethol (Agenda ar gyfer Newid) a phennir cyflogau'r holl bwyntiau colofn gyflog Agenda ar gyfer Newid (gan gynnwys y rhai isaf) ar ôl cael argymhellion y Corff Adolygu Cyflogau. O 1 Ionawr 2015, addaswyd y pwyntiau colofn gyflog isaf i ymgorffori'r Cyflog Byw
- e) Mae proses flynyddol cyflwyno tystiolaeth i'r cyrff adolygu cyflogau (Corff Adolygu Cyflogau'r GIG a'r Corff Adolygu ar Gydabyddiaeth Ariannol Meddygon a Deintyddion) yn galluogi asesiad annibynnol i gael ei gynnal ar gyflogau'r GIG. Mae'r cyrff adolygu cyflogau'n ystyried y canlynol wrth wneud eu hargymhellion:
 - yr angen i recriwtio, cadw ac ysgogi staff galluog a chymwysedig addas;

- amrywiadau rhanbarthol/lleol mewn marchnadoedd gwaith a'u heffeithiau ar recriwtio a chadw staff
- yr arian sydd ar gael i Adrannau Iechyd, fel a bennwyd yn Nherfynau Gwariant Adrannol y Llywodraeth
- targed chwyddiant y Llywodraeth
- egwyddor cyflog cyfartal am waith o werth cyfartal yn y GIG
- y strategaeth gyffredinol y dylai'r GIG wneud cleifion yn ganolog i'r cyfan mae'n ei wneud a'r mecanweithiau i gyflawni hynny
- f) Nifer y swyddi uwch-reolwyr â phhecyn cydnabyddiaeth ariannol mwy na £100,000 mewn bandiau £5,000 yw:

Nifer y Staff	Cyflog (Bandiau £5k)
1	100 - 105
0	105 - 110
0	110 - 115
0	115 - 120
2	120 - 125
1	125 - 130
0	130 - 135
0	135 - 140
0	140 - 145
0	145 - 150
1	150 - 155
1	155 - 160
0	160 - 165
0	165 - 170
0	170 - 175
1	175 - 180

- g) Dull Ymddiriedolaeth y GIG at reoli talent fewnol yw rhannu'r holl swyddi gwag a chyfleoedd yn fewnol er mwyn annog symudedd a datblygu gyrfa ein holl weithwyr. Yn ychwanegol, trwy ein

proses cynllunio'r gweithlu, rydym yn cynnal dadansoddiad anghenion dysgu a phrosesau Cynllunio Olyniaeth i nodi anghenion datblygu'r holl staff.

Cynllunio Olyniaeth yw'r broses o nodi swyddi hanfodol, asesu'r aelodau staff presennol a all lenwi'r swyddi hyn o fewn sawl amserlen (parod nawr; 1-2 flynedd a 2-5 mlynedd) a datblygu cynlluniau gweithredu i'r unigolion hyn ymgymryd â'r swyddi hynny.

- h) Nid yw Iechyd Cyhoeddus Cymru'n defnyddio system o gyflog sy'n gysylltiedig â pherfformiad ar gyfer swyddi uwch-reolwyr.
- i) Mae gan Iechyd Cyhoeddus Cymru ddull cynhwysfawr o ran perfformiad, datblygu ac adolygu a'r polisiau/prosesau i gefnogi hyn yw:

Pecyn Cymorth Cynllunio'r Gweithlu Strategol
Fy Nghyfraniad i (Arfarniad Perfformiad)
Fframwaith Sgiliau Craidd a Hyfforddiant Rhaglen Dysgu a Datblygu
Rhaglen Datblygu Sgiliau Rheoli ac Arwain
Polisi a Phroses Sefydlu

- j) Pwyntiau cyflog uchaf ac isaf yr Agenda ar gyfer Newid a bennwyd gan Iechyd Cyhoeddus Cymru yw:
 Pwynt uchaf - £100,431
 Pwynt isaf - £16,132
- k) Y polisiau taliad diswyddo a weithredir gan Iechyd Cyhoeddus Cymru yw;
- yr hyn a nodir yn Adran 16 Llawlyfr Tel erau ac Amodau Gwasanaeth y cytunwyd arno'n genedlaethol ar gyfer dileu swydd a dim ond trwy gytundeb cenedlaethol rhwng llywodraeth, cyflogwyr ac undebau llafur y gellir amrywio'r amodau hyn

- y cynllun Gadael Swydd yn Gynnar o Wirfodd sy'n ei gwneud yn ofynnol cael awdurdodiad Llywodraeth Cymru i unrhyw daliad gael ei wneud
- Polisi Newid Sefydliadol GIG Cymru sy'n darparu ar gyfer ymagwedd gyson at reoli newid sefydliadol ac mae'n darparu ar gyfer adleoli a diogelu cyflog
- Polisi Dileu Swydd Iechyd Cyhoeddus Cymru sy'n nodi dull sefydliadol at reoli sefyllfaoedd lle mae achosion o ddileu swyddi (neu berygl o ddileu swyddi) yn codi

Pecyn Taliadau a Chydnabyddiaeth Ariannol Ehangach

- l) Buddiannau ychwanegol a gynigir gan Iechyd Cyhoeddus Cymru yw;
- **Gwyliau blynyddol** - caiff staff lwfans 27 diwrnod y flwyddyn o wyliau blynyddol ynghyd â gwyliau banc, gan godi i 29 diwrnod ar ôl pum mlynedd a 33 diwrnod ar ôl deng mlynedd.
- **Gweithio hyblyg** - mae'r Ymddiriedolaeth yn cynnig polisi gweithio hyblyg i helpu staff i gydbwysu'u bywyd cartref a'u bywyd gwaith, gan gynnwys opsiynau gweithio gartref, oriau rhan-amser a rhannu swydd
- **Pensiwn** - rydym wedi cofrestru i gynllun pensiwn y GIG. Os bydd staff yn ymuno â chynllun pensiwn y GIG, bydd yr Ymddiriedolaeth yn cyfrannu 14.3% tuag at eu pensiwn.
- **Talebau gofal plant** - rydym yn cynnig aelodaeth i'r cynllun talebau gofal plant i'r holl weithwyr y mae ganddynt blant
- **Cynllun beicio i'r gwaith** - mae'r Ymddiriedolaeth yn cyfranogi mewn cynllun beicio i'r gwaith, sy'n cynnig arbedion hyd at 42% oddi ar gost beic newydd
- **Benthyciadau teithio** - ae benthyciadau tocyn tymor di-log ar gael i staff (yn flynyddol)

- **Iechyd a llesiant** - health and mae mentrau iechyd a llesiant ar gael ar draws yr Ymddiriedolaeth, gan gynnwys aelodaeth campfa ostyngedig ledled Cymru
- **Iechyd galwedigaethol** - mae gan yr holl weithwyr fynediad at ein gwasanaethau iechyd galwedigaethol: gall y gwasanaeth gefnogi staff gyda rheoli straen, cwnsela cyfrinachol a brechiadau tymhorol

Ymagwedd at roi cymorth i staff ar gyflog is

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru, yn gyson â'r GIG ehangach, yn sicrhau y telir y cyflog byw, sef £16,132 y flwyddyn, i'w holl weithwyr.

Adroddiad Atebolrwydd ac Archwilio Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Tueddiadau Gwariant Tymor Hir

Mae'r tabl a graff canlynol yn dangos gwariant yr Ymddiriedolaeth o 2012/13 i 2016/17.

Cymerir y ffigur gwariant o'r nodyn Treuliau Gweithredol yn y datganiadau ariannol

(nodyn 4). Ceir crynodeb gwariant ar draws 4 pennawd:

- Gwariant Llywodraeth Cymru, GIG ac Awdurdod Lleol
- Cyflog
- Arall heblaw am Gyflog
- Dibrisiant a Lleihad

TABL 1: TUEDD GWARIANT TYMOR HIR YN ÔL MATH O WARIANT

Expenditure	£000s 2012-13	£000s 2013-14	£000s 2014-15	£000s 2015-16	£000s 2016-17	Cyfanswm % Cynnydd	12 mis % Cynnydd
Llywodraeth Cymru / BILL / Ymddiriedolaeth Awdurdodau Lleol	20,195	19,732	18,968	18,390	20,717	2.59%	12.65%
Gwariant Cyflog	54,505	61,129	63,980	65,070	72,370	32.78%	11.22%
Arall heblaw am Gyflog	19,393	21,374	21,947	22,036	24,641	27.06%	11.82%
Dibrisiant a Lleihad	4,221	2,798	2,781	3,276	3,462	-17.98%	5.68%
Cyfanswm	98,314	105,033	107,676	108,772	121,190	23.27%	11.42%

Fel y dangosir gan y tabl uchod, mae gwariant yr Ymddiriedolaeth wedi cynyddu o £98.314m yn 2012/13 i £121.190m yn 2016/17: cynnydd o dros 23% dros 5 mlynedd, a chynnydd o 11% dros y 12 mis diwethaf.

Mae hyn yn adlewyrchu'r swyddogaethau, rhaglenni a gwasanaethau ychwanegol a drosglwyddwyd i'r Ymddiriedolaeth; o gyrff eraill y GIG a Llywodraeth Cymru. Mae'r

rhain yn cynnwys nifer o Raglenni Gwella Iechyd, Sgrinio Smotiau Gwaed Babanod Newydd-anedig, Sgrinio Ymlediaid Aortig Abdomenol a Labordy Microbioleg Wrecsam. Yn ychwanegol, mae'r Ymddiriedolaeth yn cynnal Cydweithrediaeth Iechyd GIG Cymru a drosglwyddwyd i Iechyd Cyhoeddus Cymru yn 2015/16.

Yn y 12 mis diwethaf, trosglwyddwyd y gwasanaeth Sgrinio Llygaid Diabetig Cymru (DESW) i Iechyd Cyhoeddus Cymru ar 1 Ebrill 2016 a throsglwyddwyd pum rhwydwaith clinigol i Gydweithrediaeth Iechyd GIG Cymru ar 1 Hydref 2017. Mae hyn wedi arwain at gynnydd £12.4m o wariant ychwanegol yn 2016/17 ar draws pob categori gwariant yn 2016/17.

Tystysgrif Archwiliad Archwilydd Cyffredinol Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Ar dystiaf fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2017 dan Adran 61 Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004. Mae'r rhain yn cynnwys y Datganiad Incwm Cynhwysfawr, y Datganiad Sefyllfa Ariannol, y Datganiad Newidiadau mewn Ecwiti Trethdalwyr a'r Datganiad Llif Arian a'r nodiadau cysylltiedig. Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu llunio yw cyfraith berthnasol a Llawlyfr Adrodd Ariannol Trysorlys EM yn seiliedig ar Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS). Rwyf hefyd wedi archwilio'r wybodaeth yn yr Adroddiad Cydnabyddiaeth Ariannol y disgrifiwyd ei fod wedi'i archwilio.

Priod gyfrifoldebau Cyfarwyddwyr, y Prif Weithredwr a'r Archwilydd

Fel yr esboniwyd yn fanylach yn y Datganiadau Cyfrifoldebau Cyfarwyddwyr a Phrif Weithredwr a bennwyd ar dudalennau 140 a 5, mae'r Cyfarwyddwyr a'r Prif Weithredwr yn gyfrifol am lunio datganiadau ariannol, sy'n rhoi barn gywir a theg.

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau ariannol yn unol â chyfraith berthnasol a Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (DU ac Iwerddon). Mae'r safonau hynny'n ei gwneud yn ofynnol i mi gydymffurfio â Safonau Moesegol i Archwilwyr y Cyngor Adrodd Ariannol.

Cwmpas archwilio datganiadau ariannol

Mae archwiliad yn cynnwys cael tystiolaeth am y symiau a'r datgeliadau yn y datganiadau ariannol sy'n ddigonol i roi sicrwydd rhesymol nad oes camddatganiad sylweddol yn y datganiadau ariannol, p'un ai wedi'i achosi trwy dwyll neu wall. Mae hyn yn cynnwys asesiad o ran a yw'r polisiau cyfrifyddu'n briodol i amgylchiadau Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru ac wedi'u cymhwyso'n gyson a'u datgelu'n ddigonol; rhesymoldeb amcangyfrifon cyfrifyddu sylweddol a wnaed gan y Cyfarwyddwyr a'r Prif Weithredwr, a chyflwyniad cyffredinol y datganiadau ariannol.

Mae hefyd yn ofynnol i mi gael tystiolaeth ddigonol i roi sicrwydd rhesymol y defnyddiwyd y gwariant a'r incwm at y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Yn ychwanegol, rwy'n darllen y wybodaeth ariannol ac anariannol yn y Rhagair Esboniadol a'r Adroddiad Atebolrwydd

i nodi anghysondebau sylweddol gyda'r datganiadau ariannol archwiliedig ac i nodi unrhyw wybodaeth y mae'n debyg ei bod yn sylweddol anghywir yn seiliedig ar y wybodaeth a gafwyd gennyf wrth gynnal yr archwiliad, neu'n sylweddol anghyson â hi. Os deuaif i wybod am gamfynegiannau neu anghysondebau sylweddol ymddangosiadol, ystyriaf y goblygiadau ar gyfer fy adroddiad.

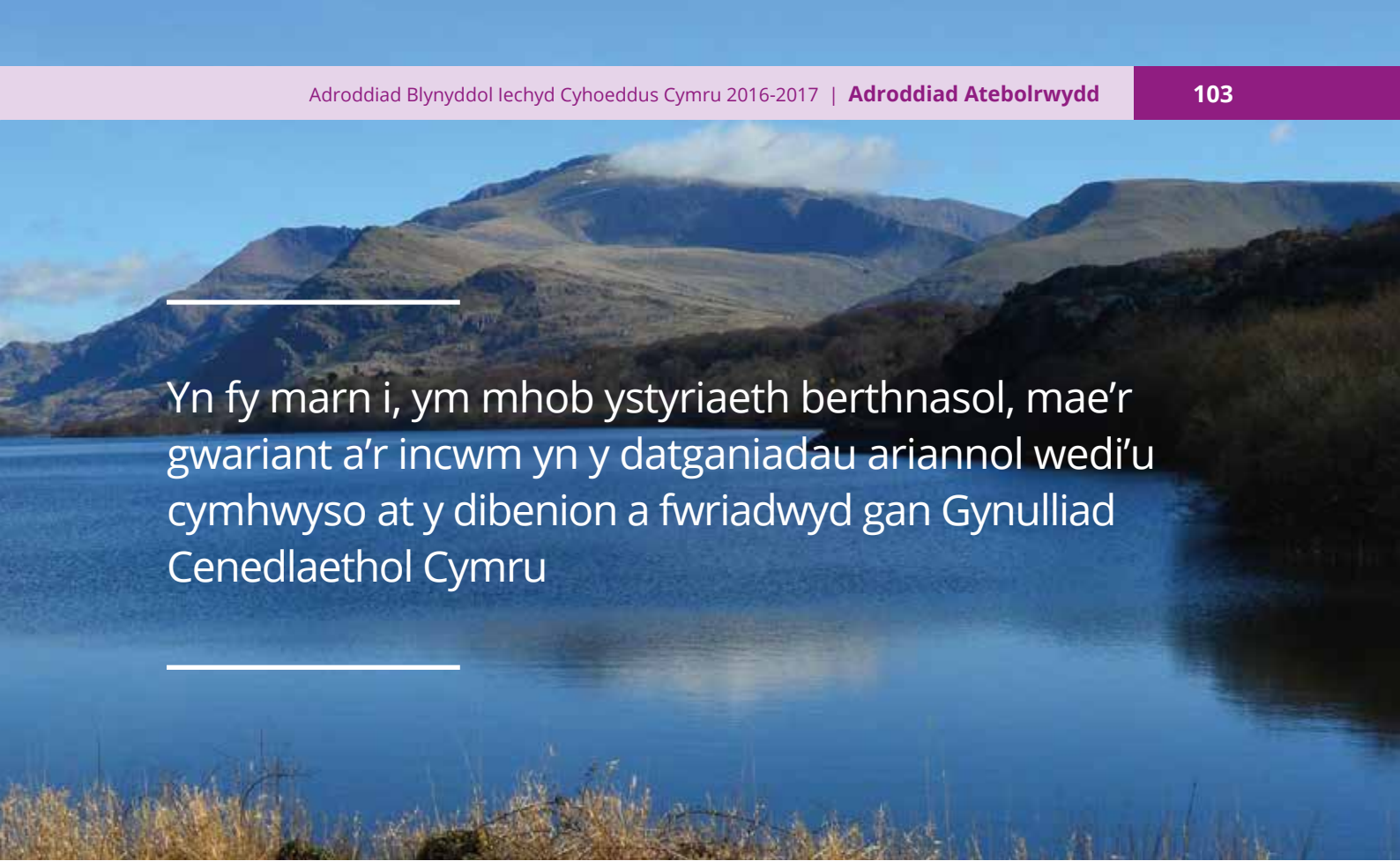
Barn ar ddatganiadau ariannol

Yn fy marn i, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi barn gywir a theg ar gyflwr materion Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru ar 31 Mawrth 2017 ac o'i gwarged ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny;
- wedi'u llunio'n briodol yn unol â Deddf Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006 a chyfarwyddiadau a wnaed oddi tani gan Weinidogion Cymru.

Barn am Reoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob ystyriaeth berthnasol, mae'r gwariant a'r incwm yn y datganiadau ariannol wedi'u cymhwyso

Yn fy marn i, ym mhob ystyriaeth berthnasol, mae'r gwariant a'r incwm yn y datganiadau ariannol wedi'u cymhwyso at y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru

at y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ac mae'r trafodion ariannol a gofnodwyd yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i:

- mae'r rhan o'r adroddiad cydnabyddiaeth ariannol i'w harchwilio wedi'i llunio'n unol â Deddf Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006 a chyfarwyddiadau a wnaed oddi tani gan Weinidogion Cymru;
- mae'r wybodaeth yn y Rhagair Esboniadol a'r Adroddiad Atebolrwydd yn gyson â'r datganiadau ariannol

Materion rwy'n adrodd arnynt trwy eithriad

Nid oes gennyf ddim i'w adrodd o ran y materion canlynol, a adroddaf i chi, os yw'r canlynol yn wir yn fy marn i:

- nid yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn adlewyrchu cydymffurfiaeth ag arweiniad Trysorlys EM a Gweinidogion Cymru

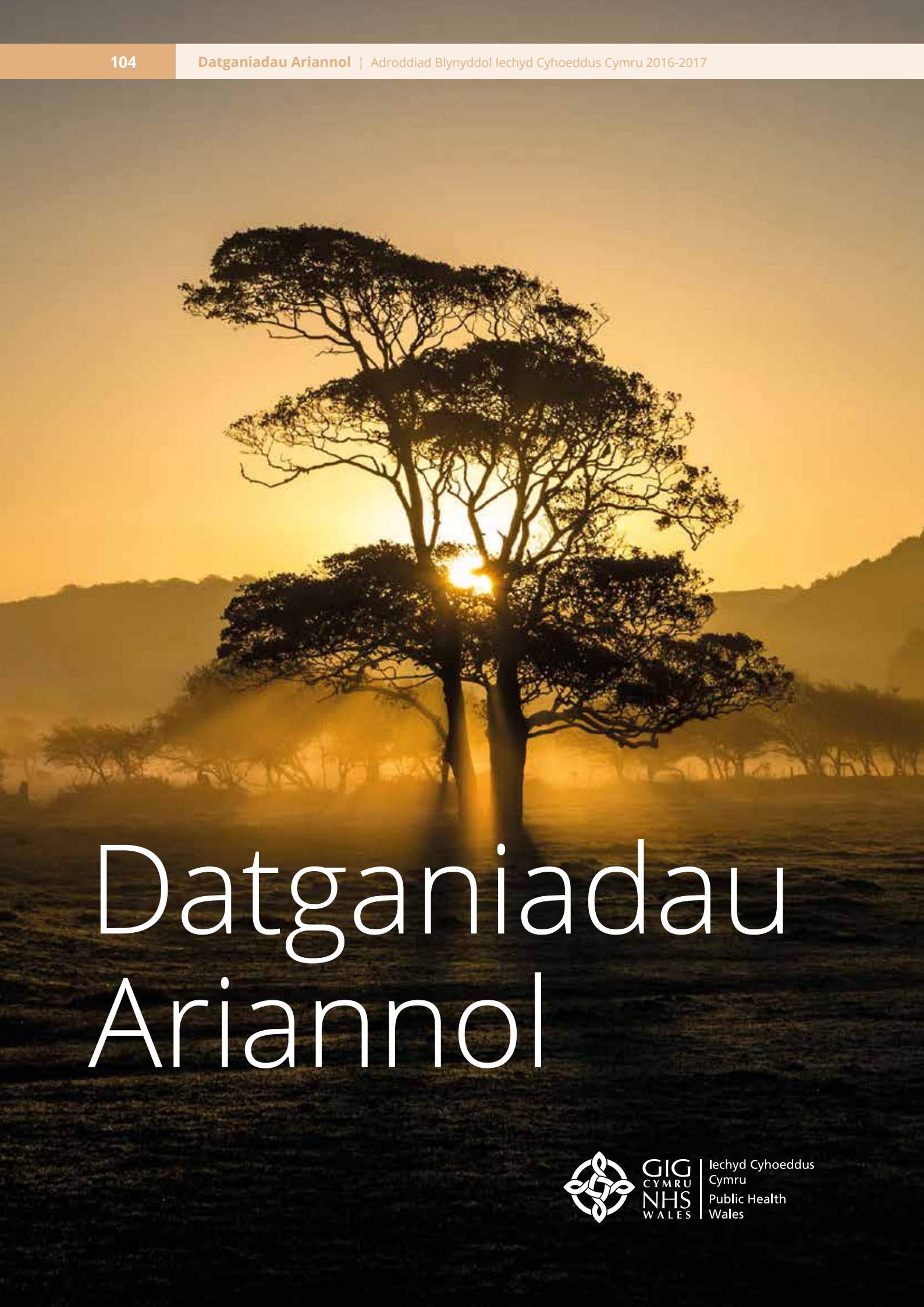
- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu priodol
- nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson â'r cofnodion a ffurflenni cyfrifyddu
- ni ddatgelwyd gwybodaeth a nodwyd gan Drysorlys EM neu Weinidogion Cymru ynghylch cydnabyddiaeth ariannol a thrafodion eraill, neu
- nid wyf wedi cael yr holl wybodaeth ac esboniadau angenrheidiol ar gyfer fy archwiliad

Adroddiad

Nid oes gennyf arsylwadau i'w gwneud ar y datganiadau ariannol hyn.

Huw Vaughan Thomas

Archwilydd Cyffredinol Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd, CF11 9LJ
6 Mehefin 2017

Datganiadau Ariannol

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Datganiad o incwm cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn ddaeth i ben 31 Mawrth 2017. Mae ein cyfrifon blynyddol llawn ar gael [yma].

	2016-17 £000	2015-16 £000
Refeniw o weithgareddau gofal cleifion	92,376	85,975
Refeniw gweithredol arall	28,861	22,836
Costau gweithredu	(121,190)	(108,772)
Gwarged/(diffyg) gweithredu	47	39
Refeniw buddsoddi	16	27
Enillion a cholledion eraill	0	0
Costau ariannol	(47)	(49)
Gwarged/(diffyg) a gadwyd	16	17

Datganiad o lifau arian ar gyfer y flwyddyn ddaeth i ben 31 Mawrth 2016

	2016-17 £000	2015-16 £000
Llifau arian o weithgareddau gweithredu		
Gwarged/(diffyg) gweithredu	47	39
Dibrisiant ac amorteiddiad	3,439	3,337
Amhariadau a gwrthdroadau	23	(61)
Llog a dalwyd	(47)	(49)
(Cynnydd)/gostyngiad mewn stocrestrau	(37)	(36)
(Cynnydd)/gostyngiad mewn masnach ac eitemau derbyniadwy eraill	(3,611)	2,144
(Cynnydd)/gostyngiad mewn asedau cyfredol eraill	0	0
Cynnydd/(gostyngiad) mewn masnach ac elfennau taladwy eraill	(1,274)	(81)
Cynnydd/(gostyngiad) mewn dyledion cyfredol eraill	0	0
Cynnydd/(gostyngiad) mewn darpariaethau	1,120	(1,111)
Mewnlif/(all-lif) arian parod net o weithgareddau gweithredu	(340)	4,182

Datganiad o lifau arian ar gyfer y flwyddyn ddaeth i ben 31 Mawrth 2016. Parhad

	2016-17 £000	2015-16 £000
Llifau arian parod o weithgareddau buddsoddi		
Llog a dderbyniwyd	16	27
(Taliadau) am eiddo, peiriannau ac offer	(5,126)	(794)
Elw o waredu eiddo, peiriannau ac offer	(6)	0
(Taliadau) am asedau ariannol	0	0
Mewnlif/(all-lif) arian parod net o weithgareddau buddsoddi	(5,116)	(767)
Mewnlif/(all-lif) arian parod net cyn ariannu	(5,456)	3,415
Llifau arian parod o weithgareddau ariannu		
Cyfalaf Difidendau Cyhoeddus a dderbyniwyd	1,456	0
Cyfalaf Difidendau Cyhoeddus a ad-dalwyd	0	(1,007)
Elfennau cyfalaf prydlesu cyllid ac on-SORP PFI	(469)	(620)
Mewnlif/(all-lif) arian parod net o weithgareddau ariannu	987	(1,627)
Cynnydd/(gostyngiad) net mewn arian parod ac elfennau cyfwerth ag arian parod	(4,469)	1,788
Arian parod [ac] elfennau cyfwerth ag arian parod [a gorddrafft banc] ar ddechrau'r flwyddyn ariannol	8,597	6,809
Arian parod [ac] elfennau cyfwerth ag arian parod [a gorddrafftau banc] ar ddiwedd y flwyddyn ariannol	4,128	8,597

Datganiad o sefyllfa ariannol ar 31 Mawrth 2016

	31 Mawrth 2017 £000	31 Mawrth 2016 £000
Asedau nad ydynt yn gyfredol		
Eiddo, peiriannau ac offer	14,476	13,442
Asedau annirweddol	0	0
Masnach ac elfennau derbyniadwy eraill	146	0
Asedau ariannol eraill	0	0
Asedau eraill	0	0
Cyfanswm yr asedau nad ydynt yn gyfredol	14,622	13,442
Asedau cyfredol		
Stocrestrau	158	121
Masnach ac elfennau derbyniadwy eraill	9,597	6,132
Asedau ariannol eraill	0	0
Arian parod ac elfennau cyfwerth ag arian parod	4,128	8,597
Cyfanswm yr asedau cyfredol	13,883	14,850
Cyfanswm yr asedau	28,505	28,292
Dyledion cyfredol		
Masnach ac elfennau taladwy eraill	(7,937)	(10,502)
Benthyciadau	0	0
Dyledion ariannol eraill	0	0
Darpariaethau	(3,224)	(2,462)
Dyledion eraill	0	0
Cyfanswm y dyledion cyfredol	(11,161)	(12,964)

Datganiad o lifau arian ar gyfer y flwyddyn ddaeth i ben 31 Mawrth 2016. Parhad

	31 Mawrth 2017 £000	31 Mawrth 2016 £000
Asedau/(dyledion) cyfredol net	2,722	1,886
Cyfanswm yr asedau llai dyledion cyfredol	17,344	15,328
Dyledion nad ydynt yn gyfredol		
Masnach ac elfennau taladwy eraill	(259)	(104)
Benthyciadau	0	0
Dyledion ariannol eraill	0	0
Darpariaethau	(1,469)	(1,111)
Dyledion eraill	0	0
Cyfanswm yr asedau a ddefnyddiwyd	(1,728)	(1,215)
Cyfanswm yr asedau a ddefnyddiwyd	15,616	14,113
Ariannwyd gan ecwiti trethdalwyr		
Cyfalaf difidendau cyhoeddus	14,688	13,232
Enillion a gadwyd	551	535
Cronfa wrth gefn ailbrisio	377	346
Cronfa wrth gefn asedau a roddwyd		
Cronfa wrth gefn grant y Llywodraeth		
Cronfeydd wrth gefn eraill	0	0
Cyfanswm ecwiti trethdalwyr	15,616	14,113

Datganiad o newidiadau i ecwiti trethdalwyr

	Cyfalaf Difidend Cyhoeddus £000	Enillion a gadwyd £000	Cronfa ailbriso wrth gefn £000	Cronfeydd wrth gefn eraill £000	Cyfanswm £000
Balans ar 1 Ebrill 2016	13,232	535	346	0	14,113
Newidiadau i ecwiti trethdalwyr ar gyfer 2016-17					
Gwarged/(diffyg) a gadwyd ar gyfer y flwyddyn		16			16
Cynnydd net ar ailbriso eiddo, peiriannau ac offer		0	37	0	37
Cynnydd net ar ailbriso asedau annirweddol		0	0	0	0
Cynnydd net ar ailbriso asedau ariannol					
Cynnydd net ar ailbriso asedau a gadwyd i'w gwerthu		0	(6)	0	(6)
Amhariadau a gwrthdroadau		0	0	0	0
Symudiadau mewn cronfeydd wrth gefn eraill		0	0	0	0
Derbyn asedau a roddwyd/ caniatwyd gan y llywodraeth		0	0	0	0
Gwaredu asedau a roddwyd/ caniatwyd gan y llywodraeth		0	0	0	0
Trosglwyddiadau rhwng cronfeydd wrth gefn		0	0	0	0
Cynnydd/colled net ar Gronfa Wrth Gefn Arall (rhowch fanylion)		0	0	0	0
Addasiad ailddosbarthu ar waredu asedau ariannol ar gael i'w gwerthu		0	0	0	0
Cronfeydd wrth gefn gafodd eu dileu wrth ddiddymu	0				0
Cyfalaf Difidend Cyhoeddus Newydd a dderbyniwyd	1,456				1,456
Cyfalaf Difidend Cyhoeddus a ad-dalwyd yn y flwyddyn	0				0
Cyfalaf Difidend Cyhoeddus a ddiddymwyd/dilëwyd	0				0
Symudiadau eraill mewn PDC yn y flwyddyn	0				0
Balans ar 31 Mawrth 2016	14,688	551	377	0	15,616

Adroddiad Cynaliadwyedd

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

CYFLWYNIAD

Mae'r Adroddiad Cynaliadwyedd blynyddol yn rhoi crynodeb o berfformiad y sefydliad yn ystod 2016/17, yn cynnwys gwybodaeth am ein prif gyflawniadau. Wedi ei gynnwys hefyd mae cynnydd o ran cyflawni'r rhaglen Ein Gofod Ni a gwaith i gefnogi Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae hyn yn adlewyrchu ein hymrwymiad parhaus i sefydlu datblygu cynaliadwy a chyflawni gwelliannau gwirioneddol mewn perfformiad yn y maes hwn.

Cynnwys

Cyd-destun Polisi	112
Cefndir a Phroffil	112
Crynodeb o Berfformiad	113
Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr	118
Gwastraff	121
Defnydd o Adnoddau	123
Rhoi System Reoli Amgylcheddol ar Waith	126
Mentrau cynaliadwyedd eraill	127

Cyd-destun Polisi

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi cynhyrchu'r adroddiad hwn ar gyfer 2016/17 i gydymffurfio â gofynion y sector cyhoeddus a nodir yn Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth (FReM). Mae hyn yn ei gwneud yn ofynnol i endidau sy'n dod o fewn cwmpas adroddiadau yn unol ag ymrwymadau Gwyrddu'r Llywodraeth ac sydd heb eu heithrio gan derfyn de-minimis neu esemptiad arall yn unol â pholisi Gwyrddu'r Llywodraeth (neu bolisi olynol arall), yn creu adroddiad cynaliadwyedd i'w gynnwys yn y Sylwadau Rheoli yn unol â chanllawiau ar Adroddiadau Cynaliadwyedd yn y Sector Cyhoeddus a gyhoeddwyd gan Drysorlys EM.

Cefndir a Phroffil

Cafodd Iechyd Cyhoeddus Cymru ei sefydlu fel Ymddiriedolaeth GIG ar 1 Hydref 2009. Mae'r Ymddiriedolaeth yn ddarparwr gwasanaeth pwysig sy'n cwmpasu Cymru gyfan. Yn ystod 2016/17 roedd ganddo gyllideb flynyddol o £120m, ac mae hefyd yn gyflogwr sylweddol yn y sector cyhoeddus gyda 1683 o gyflogeion. Mae'r Ymddiriedolaeth yn bodoli i ddiogelu, gwella iechyd a lles a lleihau anghydraddoldebau iechyd pobl yng Nghymru. Rydym yn gweithio'n lleol, yn genedlaethol ac yn rhyngwladol, gyda'n partneriaid a'n cymunedau, yn y meysydd canlynol:

- Gwella Iechyd
- Gwybodaeth Iechyd
- Diogelu Iechyd
- Microbioleg
- Gwella Ansawdd y GIG a Diogelwch Cleifion
- Gofal Sylfaenol, Cymunedol ac Integredig

- Diogelu
- Gwasanaethau Sgrinio

Mae ystâd Iechyd Cyhoeddus Cymru yn cwmpasu Cymru gyfan ac ar hyn o bryd mae'n cynnwys 53 eiddo:

25 eiddo yn Ne-ddwyrain Cymru

16 eiddo yng Nghanolbarth a Gorllewin Cymru

12 eiddo yng Ngogledd Cymru

Defnyddir yr eiddo hwn i gefnogi'r Ymddiriedolaeth fel:

20 o Ganolfannau Sgrinio

8 Labordy

22 o Swyddfeydd

1 Cyfleuster Cadw Cofnodion

2 Garej

Mae'r portffolio presennol yn cynnwys eiddo wedi ei berchenogi (2), ar brydles (20) neu a ddarperir gan/a rennir gyda Sefydliadau eraill y GIG (31), sy'n cyflwyno her mewn perthynas ag adrodd yn gywir ac argaeledd data ar gynaliadwyedd. O ganlyniad i'r strwythur presennol, dim ond ar gyfer 24 eiddo y mae gwybodaeth ariannol a heb fod yn ariannol ar gael. Eleni, rydym yn adrodd ar fwy o eiddo, er gwaethaf y ffaieth ein bod yn lleihau ein hystâd drwy'r Rhaglen Ein Gofod Ni, gan ein bod hefyd wedi ychwanegu mwy o eiddo at yr Ystâd drwy integreiddio Sgrinio Llygaid Diabetig Cymru ac Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mae gennym hefyd fwy o ddata ar draws yr eiddo rydym yn adrodd arnynt, a adlewyrchir yn y data a ddarperir.

Mae'r strwythur Llywodraethu Rheolaeth Amgylcheddol ar hyn o bryd yn cynnwys:

- y Dirprwy Brif Weithredwr/Cyfarwyddwr Gweithrediadau a Chyllid sef Arweinydd pob mater Rheolaeth Amgylcheddol yn Iechyd Cyhoeddus Cymru. Cyflwynir diweddariadau a materion i'r Bwrdd a'r Tîm Gweithredol drwy'r adroddiad misol
- Mae'r Pennaeth Ystadau ac Iechyd a Diogelwch yn rhoi diweddariadau i'r Gyfarwyddiaeth Gweithrediadau a Chyllid drwy adroddiad misol. Caiff Cyfarfod y Gyfarwyddiaeth ei gadeirio gan y Dirprwy Brif Weithredwr/ Cyfarwyddwr Gweithrediadau a Chyllid
- Mae'r Swyddog Ystadau yn rhoi diweddariadau rheolaidd i'r Pennaeth Ystadau ac Iechyd a Diogelwch ar Reolaeth Amgylcheddol a Chynaliadwyedd ac mae'n rheoli'r meysydd hyn o ddydd i ddydd.
- Caiff data perfformiad Ynni, Gwastraff a Dŵr eu cydgrynhoi gan y Swyddog Ystadau a'u hadrodd drwy'r System Rheoli Cyfleusterau

Crynodeb o Berfformiad

Rhaglen Ein Gofod Ni

Ym mis Medi 2016 cwblhawyd Cam Un y Rhaglen Ein Gofod Ni wrth i ni drosglwyddo dros 550 o staff o 10 eiddo i'n Pencadlys newydd yn Rhif 2 Cwr y Ddinas. Ystyriwyd bod Cam Un yn llwyddiant sylweddol oherwydd, yn ogystal â dewis adeilad a oedd yn cyflawni pob agwedd o ran ei fanyleb cynaliadwyedd, arweiniodd y gwaith dodrefnu at fanteision sylweddol.

Ym mis Mai 2016, roedd Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi dyfarnu'r contract ar gyfer dylunio mewnol a dodrefnu Rhif 2 Cwr y Ddinas i gonsortïwm o gwmnïau ysbrydoledig; Rype Office, Orangebox a Greenstream Flooring. Dangosodd eu cynigion y dull mwyaf cynaliadwy o fodloni'r gofynion a nodwyd yn y tendr a dechreuodd y gwaith ym mis Gorffennaf 2016 heb

gyfaddawdu ar safonau ansawdd.

Roedd y rhan fwyaf o'r dodrefn a ddefnyddiwyd ar gyfer y swyddfa newydd naill ai wedi'u hailddefnyddio neu eu hailweithgynhyrchu o ddodrefn a oedd yn bodoli eisoes neu a oedd wedi dod o swyddfeydd eraill. Byddai llawer o'r eitemau hyn wedi mynd i safle tirlenwi pe na baent wedi cael eu hailddefnyddio. Wrth addasu'r swyddfeydd, cafodd 1,143 o eitemau unigol eu hailddefnyddio; cafodd yr eitemau hyn eu glanhau, eu hatgyweirio a'u hail-glustogi. Cafodd 1,270 o eitemau eraill eu hailweithgynhyrchu, a oedd yn golygu cymryd elfennau hir-oes dodrefn ail-law o ansawdd uchel (fel fframiau metel), eu gwirio a rhoi wyneb newydd arnynt, ac ailadeiladu gweddill yr eitem o'u hamgylch.

Ymhlith yr eitemau roedd:

- Cadeiriau swyddfa, ffreutur ac ystafelloedd cyfarfod
- Teils carped
- Pedestlau swyddfa
- Cypyrddau storio desg uchel
- Soffas, byrddau gwyn a standiau cotiau

Cafodd cyfanswm o tua 2,563 o eitemau eu defnyddio ar gyfer ailosod y swyddfa:

- cafodd 45% o'r eitemau eu hailddefnyddio
- cafodd 49% eu hailwneud
- daeth 6% o'r eitemau o stoc newydd

Defnyddiwyd cymysgedd o deils carped newydd ac ail-law er mwyn carpedu'r swyddfeydd; cafodd cyfanswm o 4685 metr sgwâr o deils carped eu gosod gyda 670 metr sgwâr (14%) o'r rhain yn rhai ail-law. Roedd canran y carpedi a aildefnyddiwyd yn gymharol isel o ganlyniad i gysondeb y stoc ail-law yn hytrach nag argaeledd cyffredinol. Yn ogystal, dyluniwyd y cysyniad ar gyfer y lloriau i sicrhau eu bod yn hygyrch i bob defnyddiwr gyda nifer o'r llwybrau cerdded wedi'u dylunio â lliwiau cyferbyniol penodol; roedd y nodwedd ddylunio hon yn golygu bod angen caffael canran uwch o'r teils

carped o stoc newydd er mwyn diwallu anghenion y dyluniad. Cafodd y teils newydd a'r rhai ac ail-law eu darparu a'u gosod gan y sefydliad trydydd sector, Greenstream Flooring, sy'n darparu hyfforddiant mewn swydd a llwybrau gyrfa ar gyfer pobl ddi-waith. Er bod y gymhareb o deils ail-law i'r rhai newydd yn is nag y rhagdybiwyd yn wreiddiol, cyfrannodd y defnydd o deils ail-law ac a osodwyd gan Greenstream Flooring yn fawr at y prosiect am ei fod yn cyd-fynd yn agos â nodau ac amcanion cyffredinol Iechyd Cyhoeddus Cymru, sef buddiannau cymunedol estynedig.

Rydym hefyd wedi dechrau Cam dau o'r Prosiect Ein Gofod Ni, sy'n edrych ar ein hadeiladau yng Nghanolbarth a Gorllewin Cymru. Mae'n dilyn yr un egwyddorion a fabwysiadwy gennym ar gyfer symud i Rif 2 Cwr y Ddinas, gyda chynaliadwyedd wrth wraidd y fanyleb. Drwy broses gwerthuso opsiynau, cytunodd y Tîm Gweithredol mai Tîm Matrics ym Mharc Anturiaeth Abertawe oedd yr opsiwn amgen ar gyfer symud o Dŷ Oldway, gyda rhai staff hefyd yn dod o Barc Dewi Sant, Caerfyrddin.

Rydym yn disgwyl i Dŷ Matrics ddarparu perfformiad gwell o lawer o ran ynni o'i gymharu â'r adeiladau rydym yn eu gadael. Mae gan Dŷ Matrics sgôr asedau perfformiad ynni o 66, ac rydym yn disgwyl gwella hyn ymhellach. Mae hyn o ganlyniad i'r ffaith bod Landlord yr eiddo yn gosod system rheoli hinsawdd newydd ar ein cais ni. Bydd yr adeilad hefyd yn meddu ar oleuadau LED drwyddo draw, yn ogystal â gwydr dwbl.

Rydym hefyd wedi ymestyn ein contract Rhif 2 Cwr y Ddinas â Rype Office i ddarparu'r un lefel o ailgylchu, ailddefnyddio ac ailgynhyrchu dodrefn ar gyfer ein presenoldeb yn yr adeilad. Fodd bynnag, gan mai dim ond ar y cam dylunio yr ydym ar hyn o bryd, ni allwn ddarparu ffigurau manwl gywir, ond rydym yn gobeithio darparu gwybodaeth bellach am lwyddiant anochel y prosiect hwn yn 2018/19.

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru)

Nod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yw gwella ein llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol. Mae'n rhaid i Iechyd Cyhoeddus Cymru a chyrff cyhoeddus eraill, gan gynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru, byrddau iechyd lleol ac awdurdodau lleol gydweithio'n well â phobl a chymunedau a chyda'i gilydd, meddwl mwy am yr hirdymor, anelu at atal problemau a mabwysiadu dull gweithredu mwy cydgysylltiedig. Bydd hyn yn ein helpu i greu Cymru yr ydym oll eisiau byw ynddi, nawr ac yn y dyfodol.

Mae'r Ddeddf hefyd yn rhoi 'egwyddor datblygu cynaliadwy' ar waith sy'n golygu y gall Iechyd Cyhoeddus Cymru (ochr yn ochr â chyrff cyhoeddus eraill) weithredu mewn modd sy'n sicrhau datblygu cynaliadwy, a ddiffinnir fel datblygiad sy'n diwallu anghenion y presennol heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain (*'development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs', Adroddiad Brundtland*). Mae pum 'ffordd o weithio' y bydd angen i Iechyd Cyhoeddus Cymru eu hystyried i ddangos bod y sefydliad wedi cymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy hon:

- hirdymor
- integreiddio
- cyfranogi
- cydweithio
- atal

Mewn ymateb i'r Ddeddf, mae Iechyd Cyhoeddus Cymru bellach wedi cyhoeddi ei ddatganiad ac amcanion llesiant. Mae'r saith amcan llesiant yn adlewyrchu lle rydym fel sefydliad 'ar yr adeg hon', wrth i ni ddechrau ar drydedd flwyddyn ein cynllun strategol tair blynedd gwreiddiol.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi creu ei 'Hwb Iechyd a Chynaliadwyedd' (Cyfarwyddiaeth Polisi, Ymchwil a Datblygu Rhyngwladol) ei hun sy'n cynnwys sawl rôl gefnogol sy'n gwneud y gorau o'r cyfleoedd ar gyfer iechyd y cyhoedd yn sgil y ddeddfwriaeth arloesol hon.

Mae'r amcanion llesiant yn adeiladu ar flaenoriaethau strategol Iechyd Cyhoeddus Cymru ac wedi'u llywio gan drafodaethau â rhanddeiliaid a staff.

Rydym wedi datblygu ein hamcanion llesiant drwy gymhwyso'r pum ffordd o weithio. Amcanion llesiant Iechyd Cyhoeddus Cymru yw:

1. Meithrin gallu a chefnogi newidiadau i'r system, i amddiffyn a gwella iechyd a lleihau anghydraddoldebau
2. Rhoi'r dechrau gorau mewn bywyd i'n plant, gan gynnwys cyfleoedd i dyfu, chwarae a dysgu mewn amgylchedd iach a diogel
3. Cefnogi'r GIG i ddarparu gwasanaethau cynaliadwy a theg, o ansawdd uchel, sy'n diwallu anghenion dinasyddion yn ystod pob cam o'u bywyd
4. Lleihau risgiau i iechyd y cyhoedd mewn perthynas â chlefydau cyfredol a newydd, peryglon amgylcheddol ac argyfyngau
5. Dylanwadu ar bolisi, cynllunio a dylunio i greu cymunedau cynaliadwy, sy'n ffynnu'n ddiwylliannol ac sy'n gydlynol, er mwyn mynd i'r afael â ffactorau ehangach sy'n dylanwadu ar iechyd a thorri cylch tlodi ac anfantais
6. Gwneud y gorau o botensial ein hadnoddau naturiol a diwylliannol i hyrwyddo iechyd a llesiant corfforol a meddylion, gan gyfrannu at Gymru carbon isel, sy'n amgylcheddol gryf
7. Cryfhau ein rôl ym maes datblygu cynaliadwy ac iechyd byd-eang, gan wireddu manteision cyfranogiad rhyngwladol

Ymhlith rhaglenni gwaith yr Hwb mae:

- Cefnogi Iechyd Cyhoeddus Cymru, fel corff cyhoeddus sy'n rhan o'r Ddeddf, i gyfrannu tuag at bob un o'r nodau llesiant, ac wrth gymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy, i ddod yn sefydliad sy'n esiampl i eraill, sy'n hyrwyddo'r achos ac sy'n gynaliadwy
- Cefnogi'r system iechyd y cyhoedd yn ei rôl ar y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus i ddatblygu'r potensial i wella iechyd a llesiant
- Gweithio gyda chyrff cyhoeddus eraill a sefydliadau rhanddeiliaid traws-sector a'u cefnogi i gryfhau effaith y Ddeddf ar iechyd y cyhoedd, gan gynnwys cynaliadwyedd amgylcheddol

Mae'r Hwb yn annog staff ar draws Iechyd Cyhoeddus Cymru i rannu syniadau ar gyfer

gwneud y gorau o'r cyfleoedd yn y Ddeddf ar gyfer iechyd y cyhoedd, ac ar sut y gall yr Hwb gefnogi eu cyfraniad at y nodau llesiant a mabwysiadu'r ffyrdd o weithio yn eu rolau unigol.

Ym mis Mawrth 2017 cynhaliwyd digwyddiad 'Marchnad Cynaliadwyedd' yn ein swyddfeydd yn Rhif 2 Cwr y Ddinas i roi syniadau i staff am sut y gallent ddod yn fwy cynaliadwy, gyda'r bwriad o gynnal mwy o ddigwyddiadau o'r fath ar draws ein hystâd. Cafodd staff y cyfle i siarad â sefydliadau gan gynnwys Stagecoach, WRAP a Tools with a Mission, yn ogystal â defnyddio eu pŵer pedlo i gynhyrchu trydan a gwneud smwddis iach gyda Pedal Emporium. Gellir gweld rhai o'r lluniau o'r diwrnod ar Twitter ar #PHWWFG.

Defnydd cynyddol o dechnoleg

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi gwario dros £250k ar unedau ystafelloedd Fideo gynadleda ar draws 4 safle a fydd yn lleihau teithio ledled Cymru. Dyluniwyd yr unedau hyn i weithio gyda Skype for Business (SFB) yn ogystal â chysylltu â Rhwydwaith Fideo Iechyd Cymru sy'n bodoli eisoes. Bydd SFB yn galluogi grwpiau bach o staff i ymuno â chyfarfodydd o'u cyfrifiaduron personol heb orfod bod yn bresennol mewn ystafell gyfarfod o bell gydag uned fideo-gynadleda ynddi (sy'n gallu bod yn anodd ei threfnu). Mae SFB hefyd yn caniatáu cydweithio mwy effeithiol ar draws safleoedd drwy gyfleuster 'rhannu sgrin'. Mae lled band hefyd wedi'i gynyddu mewn chwe safle a fydd yn cynyddu sefydlogrwydd y dechnoleg hon.

Mae gan y system ffôn a osodwyd yn Rhif 2 Cwr y Ddinas allu fideo gynadleda sylweddol a ddyluniwyd i oresgyn anawsterau sy'n bodoli wrth gynnal cyfarfodydd fideo gynadleda.

Roeddem wedi prynu system oeri anweddol o'r blaen ar gyfer 18 Cathedral Road er mwyn lleihau'n sylweddol ar yr ynni oedd ei angen i oeri ein hystafell weinyddion a dyluniwyd yr ystafell weinyddion yn Rhif 2 Cwr y Ddinas gyda dwy uned oeri anweddol fwy sy'n darparu arbedion parhaus sylweddol.

Rydym yn amcangyfrif bod gan Iechyd Cyhoeddus Cymru dros 750 o staff sydd wedi derbyn tocyn Rhwydwaith Preifat Rhithwir sy'n galluogi mynediad o bell ar yr amod bod cysylltiad â'r rhyngwrwyd/Wifi. Dyma gyfran uchel o'i sylfaen staff o'i chymharu â sefydliadau eraill y GIG. Yn ystod y flwyddyn ariannol 2016/17 prynwyd 106 o docynnau newydd a disodlwyd 51 a oedd yn bodoli eisoes.

Archwilio Mewnol

Cynhaliodd Archwilio Mewnol adolygiad o'r Adroddiad Cynaliadwyedd ym mis Mehefin 2016 yn seiliedig ar yr adroddiad a gynhyrchwyd ar gyfer 2015/16. Amcan yr archwiliad oedd gwerthuso a phennu digonolrwydd y trefniadau rheoli ar gyfer cynhyrchu'r Adroddiad Cynaliadwyedd ar gyfer 2015/16 yn yr Adroddiad Blynyddol, er mwyn rhoi sicrwydd rhesymol i Bwyllgor Archwilio'r Ymddiriedolaeth bod risgiau sy'n berthnasol i gyflawni amcanion y system yn cael eu rheoli'n briodol.

Rhodddwyd sicrwydd rhesymol ynghylch effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol a sefydlwyd i reoli'r risg a oedd yn gysylltiedig â chynhyrchu'r Adroddiad Cynaliadwyedd. Cafodd nifer o gamau gweithredu eu hargymhell yn yr adroddiad, a amlygir isod ynghyd â'r cynnydd mewn perthynas â'r camau gweithreud hynny:

CAM GWEITHREDU	CYNNYDD
Dylai'r tîm rheoli sicrhau y caiff strategaeth cynaliadwyedd briodol ei chynhyrchu, ei chymeradwyo a'i gweithredu o fewn amserlen resymol.	Mae'r Ymddiriedolaeth wedi datblygu Strategaeth Cynaliadwyedd ddrafft i'w chyflwyno ar gyfer cymeradwyaeth uwch dîm arwain yr Ymddiriedolaeth ym mis Mai 2017.
Dylai'r tîm rheoli ddatblygu gweithdrefn neu ganllaw i helpu i sicrhau bod y broses ar gyfer cynhyrchu'r adroddiad Cynaliadwyedd Amgylcheddol yn gyson.	Datblygwyd a gweithredwyd canllaw ar gyfer Adrodd ar Gynaliadwyedd o 2016/17 ymlaen. Dylid adolygu a diweddarau'r canllaw lle y bo angen yn flynyddol.
Dylai'r tîm rheoli sefydlu dull gweithredu i sicrhau bod pob cam gweithredu a nodwyd o fewn yr adroddiad wedi'u cwblhau.	Datblygwyd Cynllun Gweithredu ac mae'n ymgorffori pob cam gweithredu o Adroddiad Cynaliadwyedd 2015/16. Bydd hwn yn cynnwys camau pellach ar gyfer datblygu cynaliadwy wrth iddynt ddod yn glir a bydd hefyd yn cynnwys pob cam gweithredu o Adroddiadau Cynaliadwyedd y dyfodol.
Dylai'r tîm rheoli sicrhau bod y broses o wirio'r wybodaeth ariannol yn cael ei chynnal gan y Gyfarwyddiaeth Gyllid a dylid cadw tystiolaeth o'r broses wirio cyn i'r adroddiad cael ei gymeradwyo'n derfynol.	Datblygwyd proses i sicrhau bod y wybodaeth ariannol a gynhwysir yn yr Adroddiad Cynaliadwyedd wedi cael ei gwirio gan y Gyfarwyddiaeth Gyllid, a amlygir yn y canllaw. Bydd y broses a fabwysiadwyd ar gyfer cynhyrchu'r adroddiad yn parhau yn y dyfodol.

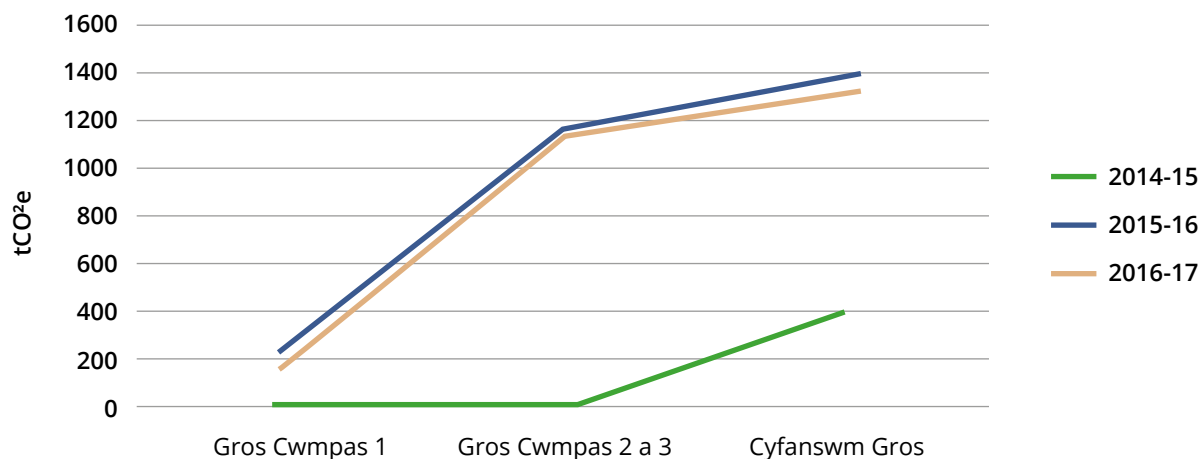

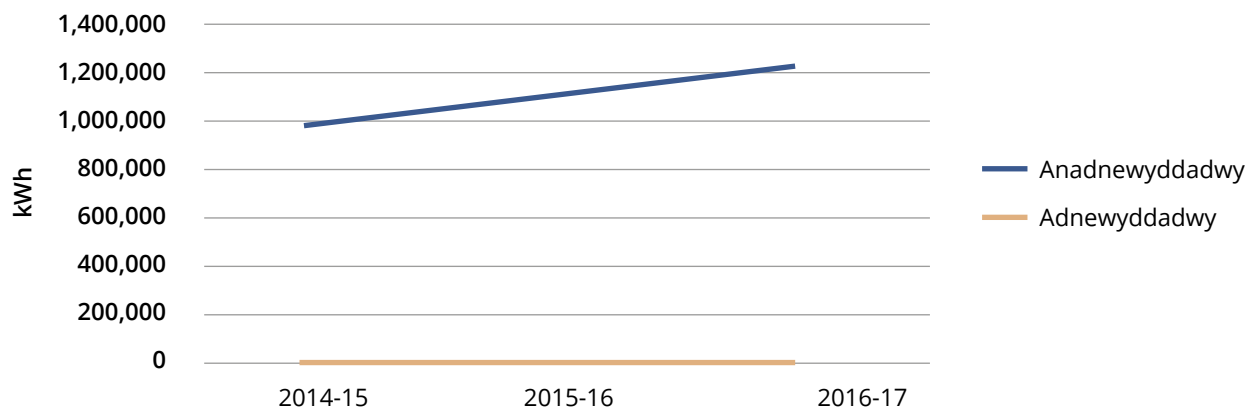
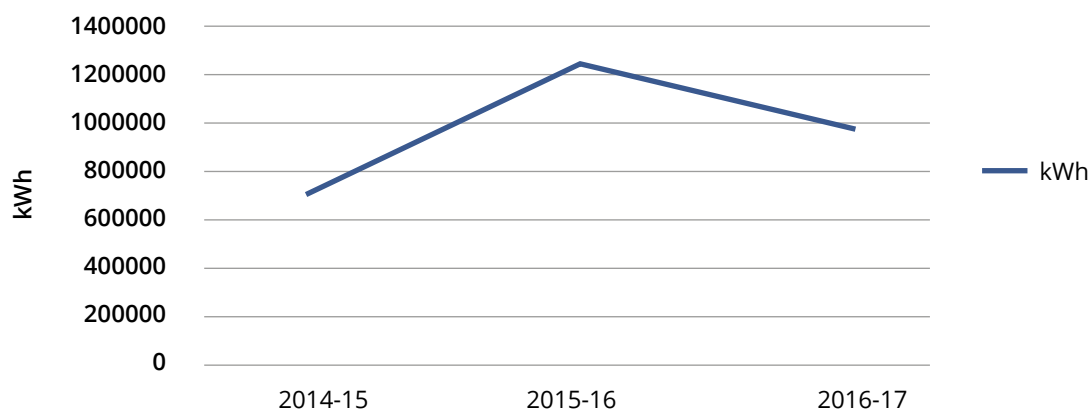
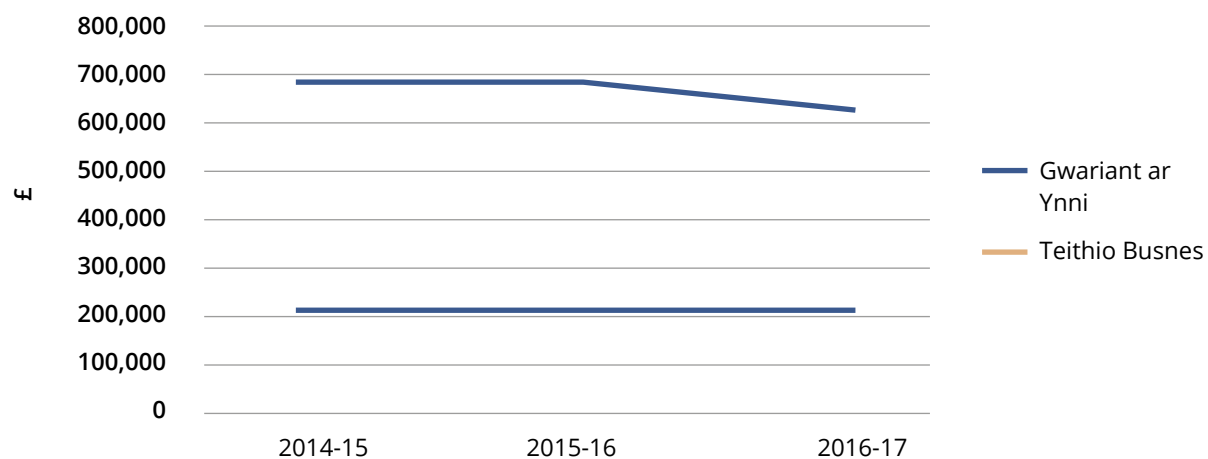
Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr

Mae'r tabl canlynol yn amlinellu perfformiad yr Ymddiriedolaeth o ran allyriadau, defnydd o ynni a dangosyddion ariannol ar gyfer ynni a theithio busnes ar gyfer for 2016/17:

Greenhouse Gas Emissions		2014-15	2015-16	2016-17
Dangosyddion heb fod yn Ariannol (1,000 tCO ₂ e) gweler ffig 1	Cyfanswm Gros yr Allyriadau	396	1,371	1,307
	Allyriadau Gros Cwmpas 1 (uniongyrchol)	Nid yw'r wybodaeth ar gael ar gyfer 2014-15	224	184
	Allyriadau Gros Cwmpas 2 a 3 (Anuniongyrchol)		1,149	1,123
Defnydd Cysylltiedig o Ynni (KWh): gweler ffig 2 a 3	Trydan: Anadnewyddadwy	968,353	1,107,061	1,239,031
	Trydan: Adnewyddadwy	Dim cynlluniau ar waith	Dim gwybodaeth ar gael ar hyn o bryd	Dim gwybodaeth ar gael ar hyn o bryd
	Nwy	704,317	1,218,114	997,706
	LPG	Dim LPG wedi ei ddefnyddio		
	Arall	Dim math arall wedi ei ddefnyddio		
Dangosyddion Ariannol (£) gweler ffig 4	Gwariant ar Ynni	209,851	209,634	215,229
	Gwariant ar deithio busnes swyddogol	681,475	670,982	627,549

FFIG 1: ALLYRIADAU NWYON Tŷ GWYDR

FFIG 2: DEFNYDD O YNNI (TRYDAN)**FFIG 3: DEFNYDD O YNNI (NWY)****FFIG 4: DANGOSYDDION ARIANNOL**

Perfformiad

Rydym wedi gweld gostyngiad yng Nghyfanswm yr Allyriadau Gros yn 2016/17 ac adlewyrchir hyn ar draws dangosyddion Cwmpas 1 a Chwmpasau 2 a 3. Mae hyn yn cynrychioli gwelliant o ychydig yn llai na 5% o ran allyriadau yn seiliedig ar ffigurau 2015/16. Caiff y gwelliant hwn ei gydnabod drwy ein perfformiad ym maes Ynni, Gwastraff a Dŵr, a amlygir drwy gydol yr adroddiad hwn. Er gwaethaf y gostyngiad yng Nghyfanswm yr Allyriadau Gros, a'n dulliau gwell o gasglu data, mae lechyd Cyhoeddus Cymru hefyd yn cydnabod bod ganddo fwy o waith o lawer i'w wneud a gwelliannau i'w cyflwyno.

Cyfrifwyd allyriadau gros gan ddefnyddio canllawiau ar fesur ac adrodd ar allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr a Ffactorau Cyfnewid Nwyon Tŷ Gwydr Llywodraeth y DU ar gyfer Adroddiadau Cwmnïau.

Yn ogystal â hyn, cyflawnwyd manteision carbon sylweddol gan y Rhaglen Ein Gofod Ni, lle y cafodd llawer o ddodrefn swyddfa a theils carped eu hailddefnyddio. Amlygir y buddiannau hyn isod:

- Yn seiliedig ar ailddefnyddio **729 o ddesgiau swyddfa/ystafell gyfarfod** – arbedwyd **50.04 tonnelli** o C02e
- Yn seiliedig ar ailddefnyddio **979 o gadeiriau swyddfa/ystafell gyfarfod** – arbedwyd **57.70 tonnelli** o C02e
- Yn seiliedig ar ailddefnyddio **522 o bedestalau swyddfa** – arbedwyd **20.67 tonnelli** o C02e
- Yn seiliedig ar ailddefnyddio **670 metr sgwâr o deils carped** – arbedwyd **5.7 tonnelli** o C02e

Gyda'i gilydd, **arbedodd y prosiect tua 134 tonnelli o C02e** a allai lenwi 804 o fysiau deulawr ac sy'n gyfwerth â theithio tua 400,000 milltir mewn car, neu gymryd 41 o geir oddi ar y ffordd am flwyddyn gyfan.

Er i ni weld cynnydd bach o ran y defnydd o drydan (12%) ar draws yr ystâd hon, gwelwyd gostyngiad sylweddol yn y defnydd o nwy (18%). Mae hyn o ganlyniad i ad-drefnu ein hystâd drwy'r rhaglen Ein Gofod Ni yn ystod 2015/16, lle y cawsom wared ar nifer o eiddo a oedd yn defnyddio nwy. Rydym hefyd wedi ychwanegu mwy o eiddo at yr Ystâd, ar ffurf Sgrinio Llygaid Diabetig Cymru, sy'n defnyddio Trydan yn unig. Mae hyn wedi arwain at gynnydd bach yng nghyfanswm y gwariant (2.6%) yn 2016/17, ond byddwn yn parhau i ymchwilio i opsiynau amrywiol i wneud y gorau o ostyngiadau pellach mewn perthynas ag ynni a gwariant yn y dyfodol drwy ein strategaeth ystadau. Mae'r ystâd yn amrywiol iawn o hyd yn nhermau oedran a lleoliad yr adeiladau a'r math o adeiladau. Bydd y ffactorau hyn i gyd yn effeithio ar gynaliadwyedd a pherfformiad effeithlonrwydd ynni. Y gobaith yw y bydd y gwaith a wneir gan yr Ymddiriedolaeth drwy'r rhaglen Ein Gofod Ni yn gwella cyflwr ystâd y swyddfa a fydd yn arwain at amgylcheddau gwaith mwy cynaliadwy, defnyddio llai o ynni a darpariaeth fwy cywir o ddata. Wrth symud ymlaen, caiff egwyddorion y rhaglen 'ein gofod ni' eu hymgorffori yn Strategaeth Ystadau Iechyd Cyhoeddus Cymru. Gwnaed gostyngiadau pellach o ran gwariant ar deithio busnes o ganlyniad i ddefnyddio mwy o gyfleusterau fideogynadleda yn ogystal â rhoi cyngor i staff a mwy o opsiynau i drefnu trafndiaeth gyhoeddus a thalu amdani. Fodd bynnag, rydym yn ymwybodol nad yw'r holl geisiadau am gostau teithio wedi'u derbyn eto ar gyfer mis Chwefror a mis Mawrth 2017 o ganlyniad i'r gofyniad i gyflwyno'r data hwn yn gynharach, felly mae'n bosibl y bydd y gwariant ychydig yn uwch na'r hyn a nodwyd yn yr adroddiad hwn.

Rydym hefyd wedi gorfod amcangyfrif y defnydd o ynni ar gyfer cyfnodau Chwefror a Mawrth 2017 ar gyfer yr holl ddata Nwy a Thrydan, am nad oeddem wedi derbyn yr anfonebau terfynol ar gyfer y cyfnod hwn, o

ganlyniad i'r gofyniad i gyflwyno'r adroddiad yn gynharach.

Camau i wella'r trefniadau casglu data ar gyfer 2017/18

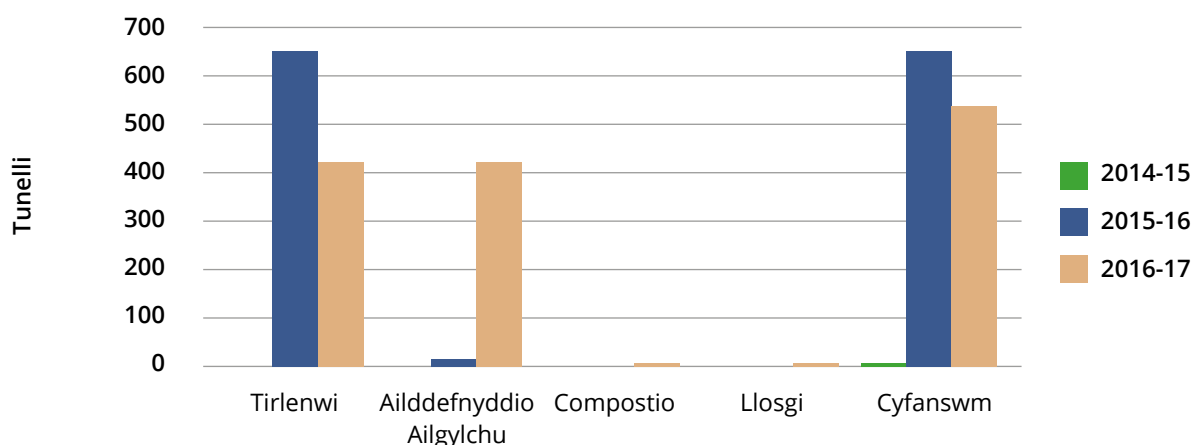
- Ymgysylltu ymhellach â'r byrddau iechyd lletyol a'r landlordiaid ynghylch y posibilrwydd o ddarparu costau defnydd ac ynni neu is-fesuryddion yn ardaloedd Iechyd Cyhoeddus Cymru er mwyn darparu data cywir
- Ad-drefnu darparwyr ynni ymhellach i ganiatáu darparu data'n gyson tra'n sicrhau gwerth am arian
- Ymgysylltu ymhellach â Nwy Prydain i wella'r broses casglu data a lleihau gwallau anfonebu
- Parhau i archwilio er mwyn gwneud y gorau o bortffolio Ystâd Iechyd Cyhoeddus Cymru drwy'r Strategaeth Ystadau. Ymchwiliad i opsiynau megis mesuryddion ar wahân neu is-fesuryddion mewn unrhyw brydlesau newydd a lofnodwyd gan yr Ymddiriedolaeth os caiff yr eiddo ei rannu

Gwastraff

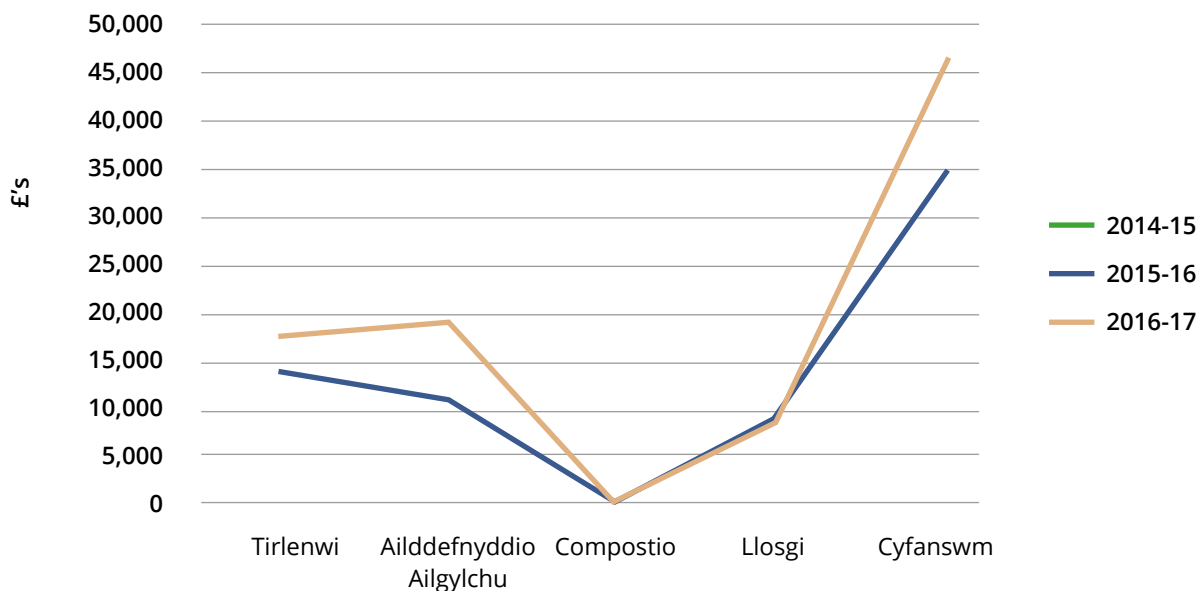
Mae'r tabl canlynol yn amlinellu perfformiad rheoli gwastraff yr Ymddiriedolaeth ar gyfer 2016/17:

Gwastraff		2014-15	2015-16	2016-17
Dangosyddion heb fod yn rhai Ariannol (tunelli) gweler ffig 5	Cyfanswm y Gwastraff	4.64	652.05	538.55
	Tirlenwi		642.58	445.15
	Ailddefnyddio/Ailgylchu	Data ddim ar gael	9.47	92.46
	Compostio		0	0.13
	Llosgi gan adfer ynni		Data ddim ar gael	0.81
	Llosgi heb adfer ynni			0
Dangosyddion Ariannol (£) gweler ffig 6	Cyfanswm Cost Gwaredu	12,429	35,078	46,342
	Tirlenwi		13,994	18,395
	Ailddefnyddio/Ailgylchu	Data ddim ar gael	11,649	19,034
	Compostio		0	0
	Llosgi gan adfer ynni		9,435	8,913
	Llosgi heb adfer ynni			

FFIG 5: GWAREDU GWASTRAFF

FFIG 6: COSTAU GWAREDU GWASTRAFF

Perfformiad

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn cydnabod bod ei gyfrifoldebau o ran rheoli gwastraff yn effeithiol wedi gwneud gwelliannau effeithiol o ran casglu data ar gyfer gwastraff; ac mae hyn wedi ei adlewyrchu yn y ffigurau perfformiad ar gyfer 2016/17. Mae data bellach ar gael ar gyfer rhagor o eiddo ac mae camau wedi eu cymryd i wella'r gwaith o adrodd ar ddata ariannol a heb fod yn ariannol ar gyfer gwastraff tirlenwi a pheryglus.

Mae'r Ymddiriedolaeth wedi annog ei staff i leihau eu defnydd o bapur, ac ar gyfer gwastraff papur, mae'n sicrhau bod cymaint â phosibl yn cael ei anfon i'w aildddefnyddio/ailgylchu gan sicrhau ei fod yn cydymffurfio'n llawn â Deddfwriaeth dyletswydd gofal. Mae'r anogaeth hon ynghyd â'r swm mawr o wastraff a ailgylchwyd wrth symud i Rif 2 Cwr y Ddinas, wedi arwain at gynnydd o 900% yng nghyfanswm y gwastraff sy'n cael ei ailgylchu o'i gymharu â 2015/16.

Rydym yn adrodd ar wastraff wedi'i gompostio am y tro cyntaf. Mae treial ar waith yn Rhif 2 Cwr y Ddinas i gasglu gwastraff bwyd, gyda thrafodaethau ag awdurdodau lleol i sefydlu ardaloedd ledled Cymru lle y caiff gwastraff bwyd ei gasglu o eiddo masnachol.

Rydym hefyd yn adrodd ar wastraff wedi'i losgi am y tro cyntaf o ganlyniad i welliannau a wnaed yn ein prosesau adrodd. Rydym yn gobeithio gwneud gwelliannau pellach yn y maes hwn yn y dyfodol.

Mae'r Ymddiriedolaeth hefyd wedi cydnabod er ein bod wedi gwario mwy o lawer ar gyfanswm y gwastraff o'i gymharu â 2015/16, adlewyrchir hyn yn ein costau ailgylchu yn hytrach na Thirlenwi, ac nid oes llawer o wahaniaeth yn y costau cysylltiedig, a gwastraff sy'n cael ei ailgylchu yw'r gwariant mwyaf bellach. Rydym o'r farn y gall yr Ymddiriedolaeth arbed mwy o arian o ran gwastraff y gellir ei ailgylchu/aildddefnyddio ac rydym yn gobeithio adlewyrchu'r arbedion hyn ymhellach yn ystod 2017/18.

Camau i wella'r trefniadau casglu data ar gyfer 2017/18

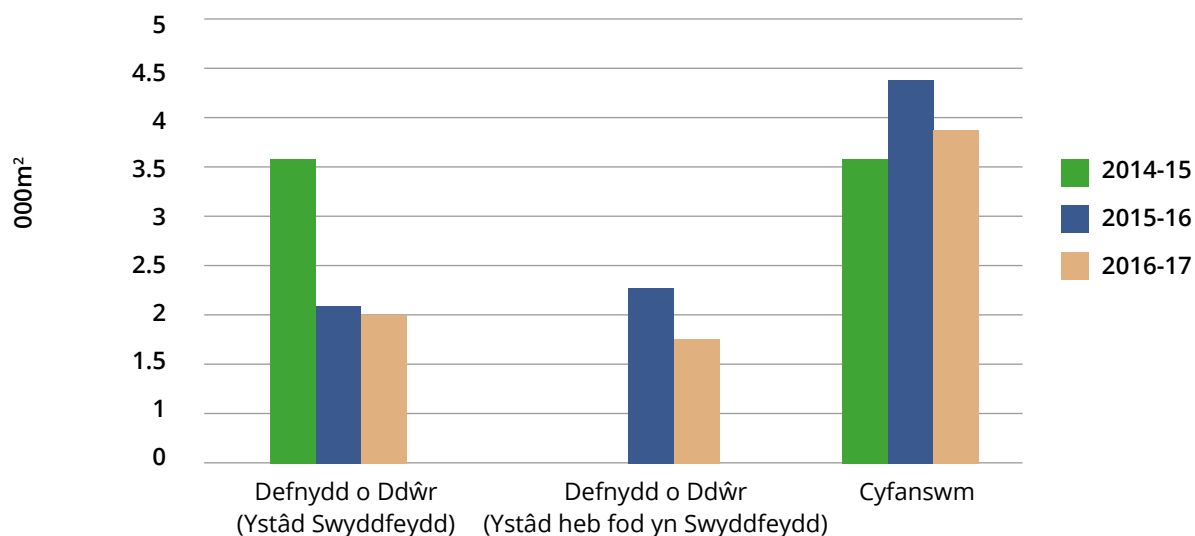
- Ymgysylltu â'r byrddau iechyd lleol i ddarparu ynghylch y posibilrwydd o ddarparu data pwysau gwastraff cywir a chostau cyfwerth
- Ymgysylltu â chynghorau lleol i ddarparu gwybodaeth gywir am bwysau gwastraff ar gyfer casgliadau gwastraff tirlenwi
- Ymgysylltu ymhellach â darparwyr gwastraff cyfrinachol, ailgylchu a pheryglus i ddarparu gwybodaeth gywir am bwysau gwastraff

Defnydd o Adnoddau

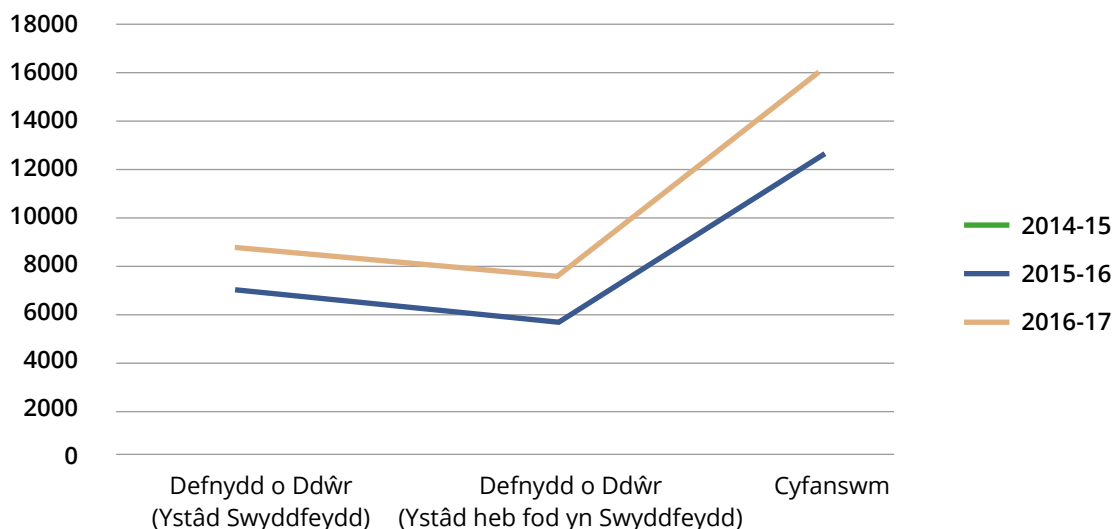
Mae'r tabl canlynol yn amlinellu perfformiad penodol yr Ymddiriedolaeth o ran adnoddau ar gyfer 2016/17:

Defnydd Penodol o Adnoddau			2014-15	2015-16	2016-17
Dangosyddion Heb fod yn Ariannol (000m ³) gweler ffig 5	Defnydd o Ddŵr (Swyddfa'r Ystâd)	Darparwyd	3.599	2.111	2.052
	Defnydd o Ddŵr (Ystâd heb fod yn Swyddfeydd)	Darparwyd	Casglwyd fel rhan o Ddata'r Ystâd Swyddfeydd	2.281	1.791
	Defnydd o Ddŵr (Cyfanswm Ystâd)	Darparwyd	3.599	4.392	3.843
Dangosyddion Ariannol (£) gweler ffig 6	Costau Cyflenwad Dŵr (Ystâd Swyddfeydd)		12,726.12	8,526.25	7,452.58
	Costau Cyflenwad Dŵr (Ystâd heb fod yn Swyddfeydd)			6,803.68	5,698.84

FFIG 7: DEFNYDD O DDŴR

FFIG 8: COSTAU DŴR

Perfformiad

Gall Iechyd Cyhoeddus Cymru adrodd y bu gostyngiad o 12.5% yn y defnydd cyffredinol o ddŵr a nodwyd yn ogystal â gostyngiad yn y gost o ychydig dros 18%. Caiff y gostyngiad yn y defnydd o ddŵr ei adlewyrchu i raddau mwy yn y rhannau o'n hystâd nad ydynt yn swyddfeydd (21%) lle y mae cyfanswm y defnydd wedi gostwng yn sylweddol ar draws y tri safle o'i gymharu â 2015/16. Mae'r Ymddiriedolaeth yn deall y bydd cynnydd yn y gweithlu yn arwain at gynnydd yn y defnydd o ddŵr. Mae cydymffurfio â diogelwch dŵr hefyd yn effeithio ar ddefnydd, gan fod angen system fflysio reolaidd ar gyfer allfeydd defnydd isel. Felly mae gweld gostyngiad yn y defnydd o ddŵr yn ogystal â lleihad mewn costau yn bwynt cadarnhaol iawn. Mae'r gostyngiad

yn y gost wedi caniatáu i'r arbedion hyn gael eu buddsoddi mewn rhannau eraill o'r Ymddiriedolaeth. Mae'r Ymddiriedolaeth yn ymwybodol nad yw oed a chyflwr y mwyafrif o'i hystâd yn arwain at ddefnydd effeithlon o'i chyflenwadau dŵr ac mae'n ceisio gwella a lleihau ei hystâd ymhellach drwy'r rhaglen Ein Gofod Ni, y disgwylir iddi leihau costau a defnydd yn sylweddol. Gan ein bod wedi symud i Rif 2 Cwr y Ddinas yng nghanol 2016, nid ydym yn disgwyl gweld gwelliannau o ran defnydd tan 2017/18.

Camau i wella'r trefniadau casglu data ar gyfer 2017/18

- Ymgysylltu â byrddau iechyd lletyol ynghylch y posibilrwydd o ddarparu defnydd amcangyfrifedig o ddŵr o'r defnydd o ddŵr ar y safle yn seiliedig ar ardal galwedigaeth

Cyfyngiadau casglu data

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi wynebu nifer o heriau'n ymwneud â chael data cywir a amlygir isod:

- Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru dal i ddefnyddio nifer o gyflenwyr ynni a dŵr gwahanol. Er y gall hyn wneud synnwyr busnes da, gall hefyd arwain at anawsterau o ran cael gafael ar ddata ar gynaliadwyedd a'u cydgrynhoi
- Dim ond lle y cyflenwir mesuryddion cywir a chadarn ar gyfer y cyfleustodau y mae modd darparu data ar gynaliadwyedd
- Gall mesuryddion a ddarperir gan y cwmnïau cyfleustodau gael eu lleoli mewn ardaloedd nad ydynt yn hygyrch i aelodau o staff Iechyd Cyhoeddus Cymru neu drwy System Rheoli Peirianeg Adeiladu (BEMS)
- Lle mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn cael ei letya mewn Byrddau Iechyd/adeiladau a rennir, nid oes unrhyw fesuryddion (is-fesuryddion) mewn lleoliadau lle mae Staff Iechyd Cyhoeddus Cymru yn preswyllo, sy'n golygu nad oes data cywir ar gael. Nid yw'r Byrddau Iechyd/landlordiaid wedi gallu darparu costau defnydd ac ynni cyfwerth hyd yn hyn. Codir tâl ar Iechyd Cyhoeddus Cymru am ei ddefnydd o nwy, trydan, dŵr a gwastraff drwy Gytundeb Lefel Gwasanaeth neu Dâl Gwasanaeth, nad yw'n cael ei rannu yn ôl gwasanaeth, ac felly ni ellir ei gofnodi.
- Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn aml yn meddiannu rhannu bach iawn o adeiladau a rennir lle mae defnydd ynni yn isel a lle nad yw gosod mesuryddion ychwanegol (is-fesuryddion) yn ymarferol bob tro.
- Roedd yn rhaid amcangyfrif rhywfaint o ddata'r pedwerydd chwarter am nad oedd unrhyw ddata ar gael ar gyfer y cyfnod hwnnw
- Lle mae data wedi'i ddarparu ar gyfer gwastraff i dirlenwi ac ailddefnyddio/ailgylchu, mae'r tunelli wedi cael eu hamcangyfrif yn seiliedig ar gynwysyddion/biniau/sachau sydd 100% llawn wrth gael eu gwagio am nad oes mesurau ar waith i gofnodi pwysau gwastraff yn gywir
- Lle mae data ar wastraff i dirlenwi ac ailddefnyddio/ailgylchu wedi cael ei ddarparu mewn litrau, defnyddiwyd Ffactor Cyfnewid Pwysau Gwastraff Asiantaeth yr Amgylchedd i newid y pwysau i dunelli
- Nid oedd unrhyw ddata ar ddefnydd ar gael ar gyfer y safleoedd yn y tabl canlynol:

Safle	Cyfleustodau			
	Trydan	Nwy	Dŵr	Gwastraff
Hadyn Ellis	✓		✓	
Canolfan Oldway	✓	✓	✓	
Dewi Sant	✓	✓	✓	
Tŷ Clwydian	✓			
Microbiolog – Ysbyty Athrofaol Cymru	✓	✓		
Microbiolog Llandochoau	✓	✓		
Tîm Iechyd y Cyhoedd – Ysbyty'r Eglwys Newydd	✓	✓		
DESW – Llys Fairway	✓			
DESW – Llys Britannia	✓			✓
Bron Brawf Cymru Llandudno		✓	✓	
Tŷ Churchill			✓	
Rhif 2 Cwr y Ddinas			✓	

- Nid oedd unrhyw ddata ar wariant ar gael ar gyfer y safleoedd yn y tabl canlynol:

Safle	Cyfleustodau			
	Trydan	Nwy	Dŵr	Gwastraff
Hadyn Ellis	✓	✓	✓	
Canolfan Oldway	✓	✓	✓	
Dewi Sant	✓	✓	✓	
Tŷ Clwydian	✓	✓		
Microbioleg – Ysbyty Athrofaol Cymru	✓	✓		
Microbioleg Llandochoau	✓	✓		
Tîm Iechyd y Cyhoedd – Ysbyty'r Eglwys Newydd	✓	✓		
Bron Brawf Cymru Llandudno			✓	
Tŷ Churchill			✓	
Rhif 2 Cwr y Ddinas			✓	

Rhoi System Reoli Amgylcheddol ar Waith

Yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a chan adeiladu ar y gwelliannau a gyflawnwyd hyd yma, nod yr Ymddiriedolaeth yw defnyddio fframwaith cydnabyddedig ac achrededig ar gyfer rheolaeth amgylcheddol i gynnal momentwm ac anelu at yr achrediad hwn dros y blynyddoedd nesaf.

Cynigir bod yr Ymddiriedolaeth yn symud tuag at weithredu BS EN ISO 14001:2015; sef safon a gydnabyddir yn rhyngwladol.

Cyflawnir y nod o ddatblygu cynaliadwy drwy gydbwyso tair colofn cynaliadwyedd:

- yr amgylchedd
- cymdeithas
- yr economi

Dros y flwyddyn nesaf, bydd yr Ymddiriedolaeth yn dechrau asesiadau yn erbyn y meini prawf o fewn BS EN ISO 14001:2015 i ddarparu mesuriad o le mae'r Ymddiriedolaeth a nodi cyfleoedd i wella gyda'r bwriad o ddechrau ar lwybr ISO 14001:2015 yn ystod y flwyddyn ariannol 2018/19.

Mentrau cynaliadwyedd eraill

Rydym yn sylweddoli bod rôl Caffael yn brif ysgogydd ar gyfer cyflawni ymrwymadau datblygu cynaliadwy'r Ymddiriedolaeth. Mae gweithgaredd datblygu cynaliadwy yn golygu sicrhau bod camau gweithredu'r Ymddiriedolaeth yn cyfrannu at ein nodau cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol, tra'n datblygu cymunedau cryfach, lleihau allgau cymdeithasol a thlodi ac annog datblygu'r economi. Mae hyn yn amlwg yn ein gwaith ar y rhaglen Ein Gofod Ni, a byddwn yn ymdrechu i sicrhau bod caffael yn chwarae rhan fawr yn y gwaith o lunio ein dyfodol cynaliadwy.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru hefyd yn bwriadu gwella ei effeithiolrwydd ymhellach yn y meysydd canlynol yn ystod 2017/18 a bydd yn:

- Rhannu a hybu egwyddorion datblygu cynaliadwy ac annog ei isgontractwyr i hybu materion datblygu cynaliadwy
- Sicrhau bod ei arferion busnes yn creu'r isafswm gwastraff o ran pecynnu ac yn annog aildddefnyddio, atgyweirio, ailgylchu, er enghraifft wrth gynhyrchu deunydd hyrwyddo
- Lleihau'r effaith ar yr amgylchedd drwy ddefnyddio e-bost, e-dendro, fideogynadledda a'r defnydd o fesurau ynni effeithlon lle y bo'n ymarferol
- Adolygu ei amcanion, ei dargedau a'i hyfforddiant yn rheolaidd i adlewyrchu newidiadau o ran meddylfryd cynaliadwy.

- Sicrhau bod dulliau casglu data yn gynhwysfawr er mwyn cofnodi ffigurau cyfanswm gwastraff cywir ar gyfer pob ffrwd wastraff
- Defnyddio adnoddau yn fwy effeithlon a gwrthdroi tueddiadau o gynnydd mewn gwastraff yn unol â hierarchaeth dileu, amnewid, lleihau, aildddefnyddio, adfer gyda gwaredu fel dewis olaf
- Cynlluniau gwella, aildddefnyddio ac ailgylchu a chynyddu'r swm sy'n cael ei adfer

Mae cynaliadwyedd hefyd wedi cael ei sefydlu yng Nghynllun Tymor Canolig Integredig Iechyd Cyhoeddus Cymru 2017-2020, gyda charreg filltir allweddol i gael dealltwriaeth well o'n heffaith ar yr amgylchedd. Caiff hyn ei gyflawni drwy gytuno ar Strategaeth Gynaliadwyedd gyda dangosyddion perfformiad allweddol a'i chyflawni. Mae'r Hwb Llesiant a Chynaliadwyedd, y Tîm Ein Gofod Ni ac Ystadau yn gweithio gyda'i gilydd i sicrhau ein bod yn darparu Strategaeth sy'n fuddiol i'r staff a rhanddeiliaid.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi rhoi Cynllun Gweithredu ar waith yn seiliedig ar yr Argymhellion a'r Camau Gweithredu yn Adroddiad Cynaliadwyedd 2015/16 a fydd yn cael ei adolygu fel rhan o archwiliad mewnol 2016/17. Bydd hwn yn parhau i gael ei ddiweddarau gyda chamau gweithredu newydd yn cael eu cyflwyno wrth iddynt ddod i'r amlwg yn ystod adroddiadau'r dyfodol er mwyn gwella ein perfformiad o ran cynaliadwyedd yn barhaus.

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales